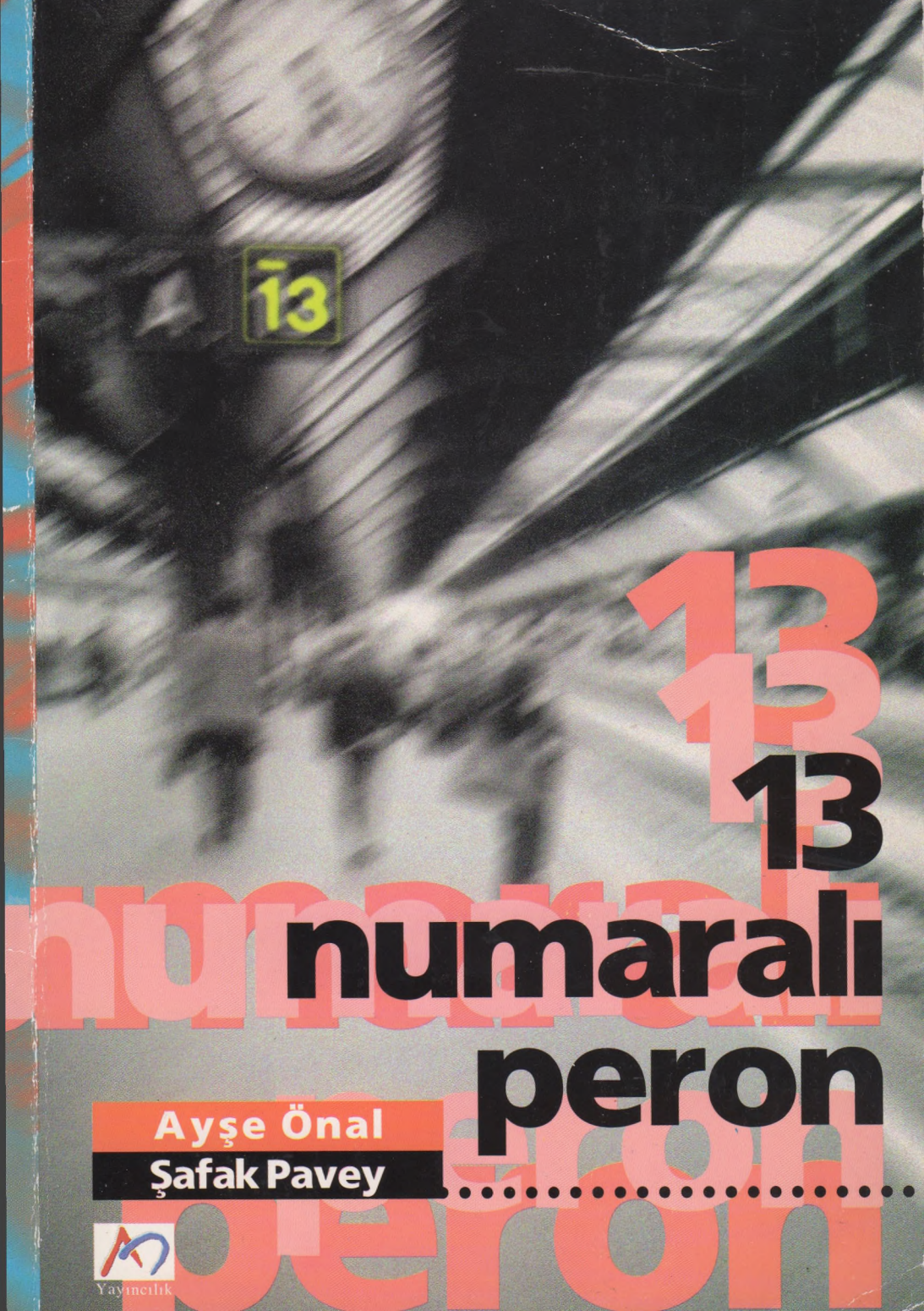

13 numaralı peron

Ayşe Önal
Şafak Pavey

Yayıncılık

Ayşe Önal - Şafak Pavey

.

13 Numaralı Peron
(acı yalnızdır)

13 Numaralı Peron
(acı yalnızdır)
Aylık Kitaplar Dizisi

© 1996 Türkiye Yayın Hakları:
AD Yayıncılık A.Ş.
1. Baskı:
Ekim 1996
ISBN 975-325-277-3

Yazan:
Ayşe ÖNAL - Şafak PAVEY

Genel Yayın Yönetmeni:
Yalvaç URAL
Yayın Koordinatörü:
Gülgün A. ÇARKOĞLU
Sorumlu Müdür:
Necati GÜNGÖR

Görsel Yönetmen:
Aziz YAVUZDOĞAN
Kapak İllüstrasyonu:
Ali Sina ÖZÜSTÜN
Sayfa Düzeni:
Zuhal DÜLGER
Düzelti:
Tekin ERGUN

Basıldığı Yer:
Doğan Yayın Holding A.Ş.
Doğan Medya Center, Bağcılar 34554-İSTANBUL
Tel: 0.212.505 61 06 - 505 64 16, Fax.: 0.212.505 64 13

Ayşe Önal - Şafak Pavey

13 Numaralı Peron
(acı yalnızdır)

Bir Hesaplaşma Mektubu

Sevgili Şafak,

Bugüne kadar sadece kendime yazdım. Günlüğümdeki son yazı ise sana mektuptur. Telefon haberli hayatlarımızda defalarca ayrıldığımız halde, hiç yazmamıştım sana. Gerek yoktu. Sesin her zaman hazırdı kabloların ucunda.

Şimdi ise ilk kez yazarken, hafif heyecanlı, biraz ürkek, kocaman mavi gözlerinin içine yiğitçe bakamadan... (Biliyorum kolay değil baş etmek tevekkel bakışınla.)

Biliyorum, aşkını kâğıtlara yazamayan Mihriban'ın sevgilisinden daha zor işim... Acı kâğıda hiç yazılamıyor... Tıpkı tuzun resminin çizilemediği gibi...

Biliyorum önümüzde uzun bir yol var. Ve biz, çok karşılaşacağız eksiksiz bedenli, eksik yürekli kimileri ile... Biliyorum savunurken kendimizi onlara karşı, ülkemizden çaldığımız yüzlerce yürek, kalkan olacak bize... En sonuna ulaştığında, derin bir huzuru keşfedecek olan hayat yamaçlarında çok iniş çıkışlarımız olacak.

Hep soruyorsun bana, "İnsanlara acımadan bakmayı nasıl öğreteceğiz?"

İşimiz zor görünüyor. Cesurca cevaplıyorum seni: "Evet işimiz zor, ama başaracağız kuşkusuz." (Aslında başarmaktan başka seçeneğimiz olmadığıdır doğrusu.)

Bedenin değil düşüncenin, acımanın değil üretmenin önemli olduğunu hem kendimiz öğrenerek, hem de başkalarına öğreterek başaracağız.

Bu bir annenin çocuğuna geç kalmış itirafnamesidir; çok ertelenmiş bir teşekkür borcuyla başlanan...

Senin yaşında olduğum zamanlarda anne olmayı bana sen öğretmiştin

Şafak. Bu yüzdendir kardeşin Mehmet'in hazıra konmuşluğu.

Hiçbir anne sevmedi çocuğunu Şafak, Zürih'te agorafobiye saklanmış bir hayatın muhatabı kızın annesi kadar... Ülkemin doğusundan yarım bırakılmış hayatlarla dönen çocukların anneleri dışında, varoşlarda kurulmuş bir akşam sofrasına gelmeyerek kaybolan ve bir daha hiçbir akşam sofrasına gelmeyen çocukların anneleri dışında...

Bugün sırlarımızı konuşmak istiyorum seninle. Hani yedinci gecemizde, on iki santim daha kısaldığında bacağın dizinden yukarı... "Anne, Miralovski'de tuhaf bir çekim vardı, ölümün hüznü gibi... yahut yok oluşun aurası belki de... " "Anne, bazen Mira'yı suçluyorum, acımasızca mı bu?" "Anne, Mira öleceğini biliyor, bu çekim mi yazdı ortaklaşa kaderimizi?"

Biraz sustum cevabı olmayan âşıklar gibi. "Mira değil bu çekimin merkezi Şafak, hayat birlikte çok şey öğrenmemizi istedi."

Sonra üzüldüğünü hissetmiştim. "Anne doğru değil Mira'yı suçladığım.

Öylesi bir hezeyandı geçti..."

Okşadım yaralı başını, itiraz etmedin. Oysa, en kızdığın münasebetsizlikti bebeksileştirilmiş sevgiler.

Bugün sana karşı suçlarımı düşündüm Şafak, bir annenin çocuğuna karşı suçlarını... Hafif şımarık bir aydın çocuğu sanırken seni, nasıl şaşırttın beni. Cesaret bana özgüdür sanırken büyük bir boş bulunmuşlukla, ellerimden kapıp alıverdin yiğitliğimi...

Yeniden tanışıyoruz Şafak, müthiş heyecan verici bu...

Şimdi öğreniyorum, en çok Umur Talu ile Ahmet Altan okuduğunu ve siyasetten nefret eder görünürken ülken üstüne tartışmalar yaptığını...

Şimdi öğreniyorum, okuluna döpiyes giyerek geldiğimde canını sıktığımı...

Dağınık androjen kimliğimin anneliğimi aykırı kılmasından hoşnut olduğunu...

Şimdi öğreniyorum, toffel notunun C olduğunu. (Bana A demiştin...)

Şimdi öğreniyorum, Türkiye'de "MUG"la çay içerken, Zürih'te konuklarına çaydanlıkta hazırlanmış Türk çayı ikram ettiğini.

Şimdi öğreniyorum, enternasyonalist yaşarken ülkende, azılı bir nasyonalist olduğunu Zürih'te...

Hatırlıyor musun, "Güzellik yarışmasına katıl" demiştim de sana,

"Bedenim hakkında sen nasıl karar verirsin, beynimin suyu mu çıktı da magazin kazançlara itiyorsun beni?" demiştin.

Evet Şafak, haklışmışsın, beyninin suyu hiç çıkmamış ve hiç kuşkusuz ömür boyu çıkmayacak...

Artık Türkiye'ye dönmek için hazırlık yapmalıyız Şafak. CD'lerini, kitaplarını toplamalıyım. Ağır ciltler içindeki Osmanlıca kitaplar çok yer tutacak. THY tarifesini aşıyor olmalı eşyalarının ağırlığı. Bir yolunu buluruz elbet...

Sonra yüzlerce "insan"a tek tek teşekkür etmeliyiz Şafak, birlikte... Ali Talip Özdemir'le başlayan, Tayyip Erdoğan'la sürüklenen sevgi ve minnet sürecimiz hayli uzun sürecek biliyorsun. Olsun, çok vaktimiz var sevgilere doğru yolculuğumuza dair...

Bana hatırlatmalısın, bilmediğimiz Avrupa kentinden sana "smurff" getiren küçük Türk kızına mektup yazmayı... Sana arkadaşları ile kurabiye yapan Deniz ve Sinan'a Türkiye'den şekerleme almalıyız.

Sanıyorum artık, Demirbank Beyoğlu Şubesi'nde bir banka hesabı açmalısın. (Bu arada bankalardan nefret ettiğini söylememeliyiz.)

Hatemiler'in sevgi dolu kartını getiren benden daha esmer genç öğrenciyi bir daha hiç göremeyiz herhalde...

Sevgili Şafak, bu sana ilk mektubum ve Zürih günlüğümün de son yazısı.

İçinde yüzlerce teşekkür ve minnet olsun istemiştim, sözcükler zaptedilemiyor. Senin de tercih edeceğini tahmin ettiğim bir zapturapt altına alınmış cümle ile sona erdirmek istiyorum.

Önce sana teşekkür etmeliyim, annen olduğum için, ve sonra seninle birlikte ülkeme... Teşekkürler Türkiye.... bütün gözyaşları, bütün dualar, bütün telefonlar (kimsenin farkında olmadığı, ama yarısı benim hesabıma yazan Turkcell kartıma rağmen)... bütün fakslar... bütün çiçekler... bütün sevinçler... gücümüzü ören bütün sevgiler için... sonu olmayan...

Uzaklardan Bir Mektup,

Sevgili Ayşe,

Sana ne yazacağımı, nasıl yazacağımı bilemiyorum. Haziranın ilk haftasında -sanıyorum ATV'de- bir haberin son cümlelerini duyabildim. Ev telefonunu aradım. Cevap yoktu. Akşam gene aradım, gene cevap alamadım. Detayları bilinmeyen felaket haberlerini insan kafasında en uç noktalara kadar büyütür. Öyle oldu. Bizim gibi değerleri kesilip biçilmiş, inançları, umutları bıçkılanmış kuşakların içine savrulduğu bu derin ve renksiz muhacir dünya, yıllardır o kadar acımasız, o kadar hain haberlerle beslendi ki, insanlarımızın, dostlarımızın yaşadığını duymak, belli başına bir sevinç kaynağı haline geldi. Ve zaten bu mektubu da bu nedenle yazıyorum.

Haberlerde Şafak'ı dinledim. Işıltılı gözleri ve masum çocuk yüzünün neler çağrıştırdığını, hangi duyguları depreştirdiğini anlatmak zor.

Ve tabii acılarla iç içe, merhamete çağrılı toplumun gözyaşları ve çığlıklarla tedavi yöntemleri de var. Bereket Şafak bu "iki gözüm iki çeşme" ezikliğini yırtıp çıkmış, sevecen umut yüklü, yumuşak fakat kararlı bir direngenliği var. Bu duruşu, ömrünün en güzel yıllarını hastane odalarında, diyaliz makinelerinde, böbrek iltihabı, kalp yetmezliği, damar tıkanıklığı gibi kahredici hastalıklarla boğazlaşarak geçirdiğim için çok iyi anlıyorum. Bir noktayı daha eklemem gerekiyor. Acıyı paylaşamazsın. İnsan acılarını yalnız yaşar! Her ne kadar çevrende senden çok daha fazla acılar çeken insanlar olsa da, bu gerçek hiç değişmez.

Hayatının çerçevesini bir yaratıcılık üzerine temellendirmeyi planlayan Şafak'a başarı ve sağlık diliyorum...

Orhan Kotan/7 Ağustos,gece/Stockholm

Sektor
A
Gleis
13

bir adam tanırdım,
kuşları dinlemeye
zamanı yoktu
bir adam tanırdım
çiçek toplamaya
zamanı yoktu
bir adam tanırdım
çocuklarla oynamaya
zamanı yoktu
sonra adam öldü bir gün
mezarına
ne bir damla gözyaşı
ne bir çiçek kondu
çiçeklerin, çocukların ve gözyaşlarının
adama ayıracak zamanları yoktu
şafak/1985/eylül

"Neşe mütevazıysa,
acı kibirliyse soyludur."

Şafak Pavey

Bu kitap, okur ruhunu medyatik bir anne kızın trajik öyküsüyle acıtmak üzere yazılmadı. Çaresizlikle kuşatılmış bir hayat içinde, çarelerini kendi kendilerine bulup çıkaran ve acıya direnen bir serüveni ölümsüz kılmak; bu ölümsüzlüğü, sesini duyuramamış benzerleri adına hayatın içine eklemek üzere yazıldı. Öğrendiğimiz ve borçlu olduğumuz her şeyi ve herkesi hayata eklemek üzere...

Şafak'tan Notlar

"Öyle bir zaman dilimi ki bu, geçmek bilmiyor. Ya da tam tersi, çok hızlı geçiyor. Anlayamıyorum. Yaşamın zor olduğunu düşünüyorum bu sıralar. Oysa annemden aldığım çokça tekrarlanan genetik yapım gereği hiç korkmazdım önceleri.

Yaşamın zor kararlarla dolu olduğunu sık düşünmeye başladım. Karar vermek neden zordur? Seçeneklerden seçtiğimiz değil de, diğeri daha iyi olacak kaygısı mıdır bizi ürküten? "Kaybetmekten korkmak mı?" Oysa seçeneklerden diğeri iyi ise zaten onu seçmez miyiz? Ya da her kaybediş aslında bir parça da kazanış mıdır, benim hikâyemde olduğu gibi.

Neden ben bütün bunları yapabiliyorum da, bir türlü elim, protez merkezleri arasında seçim yapamadığımı, bu gece de aslında kararsızlıktan uyuyamadığımı yazmaya varmıyor?

Bazen gerçekten anlayamıyorum kendimi. Şimdiye kadar karar vermek konusunda gelişmiş olmam gerekirdi. Ölümle burun buruna geldim ben.

Kaybedecek pek bir şeyim de kalmadı. Kolumla bacağımın yanı sıra, gerçekliğine çok güvendiğim birlikteliğimi de kaybettim. Tabii dolayısıyla insanlara olan güvenimi de...

Bütün bunlar bir yana, ben neyi kaybetmekten korkuyorum? Neden ince düşünmenin akla hayale gelmeyecek tüm inceliklerini yerine getiriyorum.

Protez merkezine, sadece güler yüzün ve sıcak yüreklerin çekimine kapılıp gitmekten korkuyorum.

Hep sevgiyi ve tutkuyu seçtim. Artık bu huyumu değiştirmek istiyorum. Şüphesiz, kesin karar verebildiğim tek şey belki de bu.

Bir daha mantıksızca karar vermemek... Ama belki de beceremiyorum.

Derinlerde bir yerlerde sinsice bunu yapıyorum. Sol gösterip, sağ vurmak...

İşte yaptığım bu, kendime bile!

Ama bunu yapmamalıyım, sonra hayatım boyunca sıkılabilirim.

Nedir karar veremediğim benim? Gene annemin dayanılmaz etkisi altına mı giriyorum, bu etkinin ağırlığı altında ezilip, yok olup yitiyor muyum? Neden kalbimin sesini dinleyip karar vermek istediğimde, kalbimin sesi de beynimin kararsızlığı kadar karmaşık oluyor?

Benim beynimle kalbim de birlikte mi işliyor? Bu kötü bir şey mi, iyi mi? Ve elbette böyle bir yazı, "İyi ve kötü var mıdır, aslında bütün bunlar iyinin ve kötünün ötesinde değil midir?" gibi bir soruyla tamamlanabilir. Ve ben tekrar Pocahontas'ın rüzgarın sesiyle karar vermesine özenip, rüzgarın çıkmasını beklemeye koyulabilirim.

Bir protez merkezinden diğerine, bir şehirden öbürüne, bir memleketten başka bir memlekete taşınıp duruyorum. Rüzgarsa yanımda değil. Rüzgar sihrini bana vermeyecek.

Böyle bir şey gerçekleşmeyecek, bundan sonraki ilk satırda protez merkezleri arasındaki farkı yazıyor olacağım.

Birçok şeyi geride bıraktım artık. Yaşamım başka bir noktada. İyi ya da kötü demek istemiyorum. Her şey çok farklı, hepsi bu. Çok gencim, bundan korkuyorum biraz işte. Önümde daha uzun bir yol var ve ben şimdiden hızlı yaşamanın ağırlığını hissediyorum. Bazen iyimserim, bazen inanılmaz derecede down.

Şu anda İstanbul'a sıkıcı bir yağmur yağıyor. Hava oldukça kapalı ve gri.

Nedense hiç yakışmıyor bu şehre yağmur. Daha da çirkinleşiyor. Zürih'e yakışırdı.

Sürekli uzaklara gitmek, bir daha geri gelmemek planları yapıyorum. Ama bir yere gidince de geri gelmek ve yeniden hep uzaklara gitmek planları yapmak istiyorum. (Biraz karışık oldu galiba.)

Neyse ki günlerim oldukça hızlı ve kalabalık geçiyor. Sürekli (hala) gelenleri kabul edip, gidenleri uğurluyorum. Yemekler, davetler, çeşitli kulisler...

(Birisinin, "Kalabalık seni yalnız bıraktığı zaman kötü hissedersin" dediğini hatırlıyorum, bana olan güvensizlikle ilgili geliyor. Bir oyun oynadığımı, kendisi olsa hep kalabalık isteyeceğini düşünmüş olmalı. Oysa her şey o kadar benim dışımda ki, sadece susup gözlem yapıyorum.) Bi-

zim evin en büyük özelliği çeşitli ekollerden insanları aynı anda bir arada toplayabilmesi...

Fethullah Hoca'yı seven birisiyle, koyu bir Kemalist, ya da bir Amerikan ajanıyla bir Marksistin birbiriyle gülerek sohbet ettiği ironik yemek masaları bizim evde kuruluyor.

Ve beni düşünüyorum. Bir köşede zaman zaman Osmanlıca belgelerin tercümesiyle uğraşıp, hariciyecilerle dışişleri dedikoduları yapan, zaman zamansa bütün Asteriks koleksiyonumu ortaya döküp Obeliks'in 105. defa okuduğum esprilerine tekrar katıla katıla gülen bir karakter. Yani durum gerçekten vahim!

Bütün bunların yanı sıra çeşitli heyecanlar duymuyor da değilim. Tekrar resim yapmaya başladım. Kaza olduğundan beri elime boyalarımı almamıştım. Çok özlemişim. Şimdi İtalo Calvino'nun bir kitabını illüstre etmeye başladım. Çılgın fikirlerim var. (Her zamanki gibi.)

Calvino'nun haklarına sahip bir ablası var. İtalya'da yaşıyor. Onu bulacağım ve ilüstrasyonlarım için, "Ne güzel olmuş", "Harikasın, bütün öyküleri tamamla, hemen basalım" dedirteceğim ona. Ama, "Teklifinizi düşüneceğim" diye yanıtlamayı da ihmal etmeyeceğim tabii.

Ayrıca karikatürist bir arkadaşımla Milliyet gazetesinin yeni çıkaracağı bir dış kaynaklı dergiye de resimli roman dizisi hazırlamaya başladık. Bu da çok güzel, çok heyecanlı.

Dürüst olmak gerekirse, şu anda hayatımdaki asıl mesele bir protez merkezi seçebilmek. Her yeri araştırdım. Araştırıyorum da. Ne yazık ki henüz "terminatör gizli" rüyalarım gerçekleşmiyor. Ama olsun, bana da hobi çıktı.

Bundan sonra sanıyorum, çeşitli protez kuruluşlarına, derneklerine, araştırma merkezlerine üye olurum. Çıkan yeni buluşları dikkatle izler, kendime yeni model bir protez yaptırırım. Belki, "biyonik bir kadın" keşfederler, belki de bunu ben yaparım.

Her neyse, bu kez zor da olsa, kendimi hayatın akışına usulcacık bırakıp, başkaldırmadan ve tüm enerjimi akıl almaz bir inatçılıkla sarf etmeden zamanın bana getirdiklerini bilgelik ve sükunetle karşılamak istiyorum. Artık sabır göstermeyi öğrendim. Şimdi sıra, kendi geleceğim için tek başıma çalışmayı ve savaşmayı öğrenmekte.»

Kaderden Ayrıntılar

Mayıs sonu, herhangi bir günün akşamüstündeyiz. Gün, henüz özel tarihimin en önemli takvimi olacağının farkında değil. Gece ise biraz iş, biraz hoşça vakit için hazır. Tropicana'da açılış var, Leyla ile gideceğiz.

Çocukları doyurup, televizyonun karşısına oturmalarını ve yüzlerce kez izledikleri yalama olmuş Şaban filmini tekrar seyretmelerini sağlamalıyım.

Annem rendenin ince yüzünü kullanmayı öğrenemeden öldü. Ve ben ondan kalma alışkanlıkla, çağdaşlıkla geleneksellik arasında gidip gelen bir ev kadını olarak ne rendenin ince yüzünü kulanabilmişim, ne mutfakta beni seyreden robotu. Mehmet salatayı ince rende sevmekte. Umut yok ama yine de deniyorum. Biliyorum az sonra sıkılıp, geniş yüzünden rendeleyeceğim.

Üstelik ertesi gün yokum. Ankara'da iki karşı konulmaz işim var. Biri Bosna Paneli. Avukat Kezban Hatemi, Avukat Gönül Aslan hep birlikteyiz.

Bosnalılara müjdem var. İstanbul Ticaret Odası Başkanı Mehmet Yıldırım'la görüştüm. Bosna'da kolu ve bacağı savaşta kopmuş ve kimsesiz kalmış dört bin bebekten bir kısmı için kalıcı yardım sağlayacağız. Elimde mavi bir afiş var, Bosnalı bacağı olmayan bir bebek resmi. Sol bacağındaki kesik üstünde beyaz sargılar. Afişteki resme bakamıyorum, içim kaldırmıyor.

Sadece mavi fonu görebiliyorum. Savaşta doğmuş üzüm gözlü bir bebek, sağlıklı bir çift kol ve bacak ne demek bilmeden, ömrü boyunca hain bir mayının yok ettiği sağlam bacağını arayacak.

Diğeri bir düğün gecesi. Ümit evleniyor. Özcan'la buluşup düğüne gideceğiz.

Biraz şaşırtmak için onları hayli frapan bir elbise hazırladım düğüne.

Özcan da bana bir sürpriz yapacak. Ne olduğunu bilmiyorum ama... Özcan, Artvinli mutedil bir arkadaşım. Yüzbaşı, dünyanın en vefalı ve en sakin insanı...

Huzur veriyor benim delişmen dünyama...

Şafak'la Paul, şubat başında telefon etmişlerdi. Paul, Artvin tulumu istiyor.

İrlanda'nın yerel sazı gaydaya benzetiyormuş tulumu. Hemen Özcan'ı arayıp sipariş vermişim.

Anthony Paul Pavey... Benim damadım. Şafak'ın İrlanda asıllı İngiliz kocası. 27 yaşında bir müzisyen. 6 Haziran 1994'te Merit Antik'te çok sade bir törenle evlendiler.

Cumhurbaşkanı ile Hindistan'a gittiğimde, Faik Akın, Güler Sabancı, Fehmi Koru ve Gülen Bican'ın üstünde müthiş eğlendikleri bir öykünün de müsebbibi Paul. Yolculuk başlarken bana sipariş veriyor Paul. Ömründe müzikle, adabı olmayan bir dinleyicilikten gayrı ilişkisi olmayan ben, yemek yediğimiz beş yıldızlı otelin yerel müzisyenleriyle ahbaplık kurup, sitar, duhok ve tumba satın alıyorum. Müzik aletlerinin otantik isimlerinin büyüsüne kapıldığımdan ebatlarından haberim yok. Ismarladıklarım geldiğinde, onları nasıl taşıyacağım bir gündem sorunu haline dönüşüyor.

Cumhurbaşkanı soruyor, "Bu sanat yükleri kim için?" "Damadıma" diye yanıtlıyorum. "Ben ona ne kadar iyi bakarsam, o benim Yunan büstü güzeli kızıma o kadar iyi bakar" diyemiyorum." Hint müzik aletleri dönüş yolculuğunun eğlencesi oluyorlar. Faik Akın bana inişte özel bir yardımcı veriyor, VIP çıkışına kadar taşıyabilmek için. Nitekim Faik Akın bize olan yardımlarını her zaman sürdürdü.

Şafak aynı taşıma zorluklarını İstanbul - Zürih arası uçuşta yaşıyor.

Ama, Hint asıllı vurmalı sazlar Anthony Paul Pavey'e ulaşıyor. Şafak onlarca kez uçuyor Zürih'e, çağdaş görüntüsü içinde saklı geleneksel Türk kadını adabıyla, Anthony Paul Pavey'e durmaksızın müzik aleti taşıyor.

Hayatını kocasının hayatına ayarlamış, bir sevgi rüzgarında incecik bedeni ile şehirden şehire, ülkeden ülkeye uçuyor. Bir gün kanatları kırılıp uçamayacak hale gelinceye değin sürüyor serüveni.

Kim derdi ki, özgür, becerikli, çevre gönüllüsü, uyuşturucuyla mücadele üyesi, vejetaryen, UNICEF gönüllüsü bu küçük göçmen kuş bir daha uçamayacak! Hayat içinde ne sakladığını, ancak kendisi karar verdiğinde öğretiyor kurbanlarına...

Mehmet evde değil. Masayı hazırlıyorum. Mehmet'e minik sürpriz, patates kızartması var. Bu sekiz öpücük eder. Ayın yirmi dokuzunda İsrail seçimlerini izlemeye gideceğim. Beş gün evde yokum. Bu beş çarpı sekiz patates kızartması borcu eder. Çocuklarım böyle büyüdüler. Evde olmayan anne, her evde olduğunda olağanüstü bir sevgi sundu onlara. Erzurum usulü.

Annesinden öğrendiği gibi. İsimlerinin sonuna can takısı ekleyerek,

Mehmetcan, Şafakcan diyerek... "Anneniz size kurban olsun" diyerek.

Telefon çalıyor. Paul telefonda. "Mami" diyor, susuyor. "Evet, Mami" diyorum, bekliyorum... Konuşmuyor Paul, konuşamıyor. Ömrümde ilk kez içimi bir sıkıntı basıyor.

Bir gün önce, Şafak gece telefon etmişti. "Anne içimde bir sıkıntı var, ben Türkiye'ye dönmek istiyorum." Onu çok sert yanıtlamıştım. "Bu bıraktığın üçüncü okul olacak Şafak, hiçbir şekilde dönemezsin ve o okulu ne pahasına olursa olsun bitireceksin." "Anne, Paul'ün hayatında bir kadın var galiba."

"Bunun hiçbir önemi yok Şafak. Boşanırsın ve olur biter. Sen çok güzel bir kızsın. Önüne daha yüzlerce erkek çıkar. Ayrıca erkeklerin de hiçbir önemi yoktur. Şu anda senin için dünyada önemli olan tek şey eğitimindir. Paul'ü boş ver, okuluna bak." "Anne şimdi bir arkadaşım geldi, ben seni az sonra ararım."

Şafak'la son konuşmam ve sonra, gece boyunca Şafak'ı arıyorum, telesekreter çıkıyor. Onlarca not bırakıyorum, ama Şafak'tan haber yok.

Ertesi gün işe gittiğimde Leyla beni durgun buluyor. "Şafak kafama takıldı" diyorum. "Sanırım benim bugünlerde bir Zürih'e gitmem gerek." "Beraber gidelim" diyor Leyla. "HABITAT'tan sonra beraber gidelim. Kızımıza bir bakalım."

Sabah onu beş geçe sevdiğim birisi ile telefondayım. Ömrümde ilk kez burnum sızlıyor. Gözlerimden iri gözyaşı damlaları yanaklarıma, burnuma, boynuma akmaya başlıyor. "Çok tuhaf" diyorum. İlk kez telefonda ağlıyorum. "Ben ki, çok sert, çok katı bilinirim. Bu ne yumuşama!.."

"Yaşlandın artık" diyor telefondaki ses. İlk kez ömrümde yaşlanmış olabileceğimi kabul ediyorum. Öfkeli bir başeğişle, "Galiba bu doğru" diyorum. Oysa ne çok gülerim ve en çok gülmemden ötürü yargılanırım.

Oysa yaşamanın bedelsiz gülüşlerle şevinçlendiğine inanırım. Oysa herhangi bir gün gibi başlayan bu alçak akşamüzeri, gerçek yaşlanmak

ne demek öğreneceğim. Telefonlarda ağlamak ne demek öğreneceğim. O sırada henüz kaderimizden haberim yok. O sırada saatin onu beş geçtiğinden haberim var. O sırada Zürih'te saatin dokuzu beş geçtiğinden haberim yok. Tam o sırada Şafak'ın kaza geçirdiğinden, bir uzun raylı yolun üstünde boylu boyunca yattığından haberim yok.

Şafak'tan Notlar

"Kazayı düşünüyorum. Daha doğrusu, olup biten her şeyi. Ayın yirmi birinde

Zürih'e geldim. Annem beni, Paul'ün müzik aletleriyle uçağa bindirirken hiçbir şey söylemedi ama, içinden çok öfkelendiğini hissettim. İlk kez çok tuhaf bir huzursuzluk içindeydim. Oysa her yolculuğumda gürültülerle, kahkahalarla ayrılırdık. Pasaport kontrolü girişinde, "Ben neden bu kadar huzursuzum" dedim anneme. Polis giriş çıkışlarıma baktı. Çok gençti, güler yüzlüydü. "Ne çok uçuyorsunuz" dedi. "O bir göçmen kuş, böyle sever" dedi annem.

Zürih'e indiğimde, gece Miralovsky bize geldi. Uzun zamandır kan kanseri o.

Prag'da kemoterapi gördüğü hastaneden yeni çıktı ve soluğu Zürih'te aldı.

Çeşitli araştırmalar sonucu, umutsuz kanser hastalarını iyileştiren bir doktor bulduk ona. Doktorun çalıştığı klinik Cenevre'de. Zürih'e trenle üç saat uzakta. Mira tek başına yolculuk edemez. Sıra Martina'nın.

Martina bana telefon etti. Provası varmış, sırasını alıp alamayacağımı sordu. Ona nasıl hayır derim. Üstelik Mira tek başına yolculuk edemez.

Miguel, Cenevre'de onu karşılayacak. Ben, dokuz beş trenine bindirip, Harvey'in kafeteryasına yetişeceğim."

Bir Felaket Haberi

Paul telefonda konuşamıyor. Bir tuhaflık var. "She had an accident" diyor.

Olağanüstü bir katılıkla, "Yaşıyor mu?" diyorum, kendime de şaşarak.

"Yaşıyor mu?" diyorum, herhangi birinden söz ettiğimi sanarak. "Yaşıyor mu?" diyorum, kızımın yaşayıp yaşamadığını sormak zorunda kalmanın ne denli vahim bir keder olduğunu anlayamayarak. "She is alive" diyor Paul. "She is in the hospital right now . They cut her leg and arm..."

"No cut" diyorum Paul, "Broken, they are broken"...

"Paul, ayrılma oradan! Sakın ayrılma!" Diğer telefondan Şima'yı arıyorum.

"Şima, Şafak kaza geçirmiş, hemen Paul'le konuş. Ben hiçbir şey anlayamıyorum, ama bana haber ver." Şima beni hatta bekletiyor. Paul telefonu kapatıyor. Şima Paul'ü çeviriyor. Konuşmaya başlıyor. Dikkatle dinliyorum onları. Evet, Şafak kaza geçirmiş, ama yaşıyor. Ansızın Şima bana dönüyor. "Ayşe, ikinizle birden konuşamıyorum. Telefonu kapat, ben seni arayacağım. Merak etme Şafak yaşıyor."

Yüzümün sert çizgileriyle başedemeyecek kadar saf yüreğim, her şeyin yolunda olduğuna inanıyor. Kaza hiç önemli değil. Kolu kırılmıştır, iyileşir.

Gider, Zürih'te bakarım Şafak'a... Hiç sorun değil.

Beş dakika geçiyor, Şima aramıyor... On dakika geçiyor, Şima aramıyor... On beş dakika geçiyor, Şima aramıyor... Ben Şima'yı arıyorum. Her yerden arıyorum, hiçbir telefon cevap vermiyor. Cep telefonu, iş telefonu, ev telefonu... Şima yok oldu. Şima kaza geçirdi sanıyorum.

Dışarıda gün kararmak üzere. Kapı çalınıyor. Mehmet'le Berrak geliyorlar.

İkisinin de üstleri çamur içinde. Belli ki parkın altını üstüne getirmişler.

İkisini karşıma alıyorum. Mehmet, oğlum sekiz yaşında. Berrak, yeğenim on dört yaşında...

"Ablanız kaza geçirmiş, ama üzülmeyin yaşıyor. İyileşecek" diyorum.

Bu arada "cut, leg" ve "arm" sözcükleri beynimden itiraz ediyor bana, "iyileşmeyecek" diye. Savaşıyorum beynimle... İtirazlara itiraz ediyorum.

Şima ile konuşmamızın üstünden iki saat geçmiş ve hâlâ Şima ortalarda yok. Kapı çalınıyor. Şima, Leyla, Erdal hepsi birlikte geliyorlar. Yüzleri tertemiz. Hiçbir gözyaşı izi yok. İçimde müthiş bir serinleme. İçimde müthiş bir huzur. Öyleyse her şey yolunda. "Şafak kaza geçirmiş Erdal, ama merak edecek bir şey yok. Yaşıyor" diyorum ve yaşayacak.

Üçü de tepkisiz, bana cevap vermiyorlar. Yeniden üsteliyorum, "Merak edecek bir şey yok. Kızımız yaşıyor. Ben Paul'le konuştum. Erdal, istersen sen yeniden Paul'ü ara, hangi hastanede yattığını öğren ve kızla konuşalım."

Erdal'ın yüzünü birdenbire fark ediyorum. Bu aydınlık bir yüz değil. Bu yıkılmış bir yüz, çaresi kalmamış ve çaresizliğin acımasız mengenesinde sıkışmış bir yüz. Gözlerim, evin içinde olan herkesin yüzünü tarıyor. İpuçları arıyorum. Felakete dair ipuçları arıyorum. Deprem sezen hayvanlar gibi dönüyorum ortalarda.

Şima'ya bakıyorum, gözlerinin ötesini anlamaya çalışıyorum. Olağanüstü bir şeyler var ve bunlar iyi şeyler değil. Seziyorum, işler bir yerlerde yolunda değil ve bu yolunda olmamak benim hayatımı da yolundan çıkarmak üzere.

Felaketin ipuçlarını arıyorum. Deprem sezen hayvanlar gibiyim. Ansızın çöküyorum.

Ve artık hiç kuşkum yok ki, apansız bir faleketle kuşatıldık. Felaketlerde ilk kurtarılacak şeyleri kurtarmaya başlamalıyım. Mehmet'le Berrak'ı karşıma alıyorum. "Ablanız bir kaza geçirdi. Çok kötü şeyler oldu. Şimdi aşağıya inmelisiniz. Bu ev eskisi gibi neşeli olmayacak. Şimdi telaşlıyız. Şimdi gözümüz ikinizi göremez. Ben çağırıncaya kadar da gelmeyin. Sizi bütün olup bitenlerden haberdar edeceğime söz veriyorum."

Gün artık tümüyle geceye döndü, şehrin ışıkları bir bir yanmaya başladı. Hayatın bütün çığlıklarının geceyarısı duyulduğunu sanırdım. Ne tuhaftır ki, bize dair olanları sıradan bir gün ışığında çökmüştü üstümüze... Ve ne yazıktı ki, odaya kapanıp ne olduğunu henüz öğrenemediğim kızı-

mın kaderine ağlamak gibi bir özgürlük yerine, yapılacak şeylerin ucundan tutmam gerekmekteydi. Ne yazık ki, dünyada hiç kimse benim kadar becerikli değildi. Ve ne yazık ki, yasımı tutmak yerine yasımı tutabilecek duruma gelinceye kadar uğraşmalıydım.

Şima'yı bir telefonun başına oturttum, Leyla'yı diğerinin başına. O, saatler süren Zürih - polis, konsolosluk, hastane görüşmeleri yaparken, Leyla diğer telefondan Ünal Erkan ve Ali Doğan'ı arıyordu. Çünkü Erdal'ın pasaport süresi yeni geçmişti, Türklere özgü bir rehavetle yenilenmemiş. Üstelik her ikimiz için de İsviçre vizesi sorunu bulunmakta. O sırada İsviçre'nin bir hukuk devleti olduğunu, hukuk devleti olmanın insan hayatını en zor anlarda bile ne kadar kolaylaştırdığını bilmemekteyim. Gereksiz olduğunu sonradan öğreneceğim kederli telaşlarla Zürih'e ilk uçakla uçabilmekten başka dünya üzerinde hiçbir şeyin önemi kalmamış, her şeyi bir kenara atmışım.

Üçüncü telefondan Gül Tolunay'ı çeviriyorum sürekli. Biliyordum ki Gül Tolunay bir mucizedir ve o bulunduğunda bütün sorunlar çözülür, bize yasımızı tutmak için zaman kalır. Bu arada garip bir şey oluyor. Gül ve Hakkı Tolunay geliyor. İçlerine bir sıkıntı düşmüş ve "Ayşe nasıl, görelim" diye, şöyle bir uğrayıvermişler. Bunun nasıl gerçekleştiğini hala Leyla'dan öğrenebilmiş değilim. Ama Dr. Alev ve Cüneyt Üneri, Hatemiler, Gönül ve Arif Aslan, Şaziye Karlıklı, Figen Turna ortalarda olan, benim telefon seslerinden başka hiçbirini artık fark edemediğim insanlardan sadece birkaçı, içlerine düşen sıkıntıyla başedemeyip, eve gelen dostlardan sadece birkaçı...

Zürih telefonları sorumlusu, her zaman içime içime bakan Şima'nın gözleri içime bakamıyor. Ve yalan söylüyor bana Şima'mn bedeni. Her yalan yeni acımasız bir tokat. Ama yıkılmamalıyım. Şafak'ın bana ihtiyacı olduğu mutlak. Bana ihtiyacı olmasıysa, hızlı bir tren düdüğü eşliğinde içine ambülans sirenleri karışmış ölüm ve hayat arası korkuların savrulduğu evimizde yeni bir umut.

Şima (sonradan, her şeyi bütün ayrıntılarına kadar bildiğini, ama bana anlatabilmek cesaretini bulamadığını öğrendiğim Şima) görünürde başarısız olunca, Kezban Hatemi, Hüseyin Hatemi'yi telefonun başına oturtuyor. Böylece olup bitenleri en son ben öğreniyorum. Öğrenişim herkesin nefeslerini tutmasına yol açıyor. Krizi nasıl atlatacağımı endişeyle bekliyorlar.

Şafak'tan Notlar

"Miralovsky'yi dinlendirip, sabaha kadar Richard'la sohbet ediyoruz. Richard üst kat komşumuz, dansçı. Amerikalı. Dünyanın en komik arkadaşı. Sabah Mira'yı alıp Banhoff'a gidiyorum. Ona, "Bekle" diyorum, yorulmaması gerek.

"Bileti alıp geleceğim." Koşuyorum. Mira kompartımanda. Bileti uzatıyorum. Çelik ve demirden oluşmuş bir dev gürültüsü... Hiç bitmeyecek sanıyorum. Bir an boşluktayım. Bir çığlık attığımı fark ediyorum. Çok utanıyorum.

Çığlığımı yarım bırakıyorum. Bir daha asla çığlık atmayacağım. Bir kaza geçirdim, hissediyorum, panik olmuyorum. Sadece üstümden geçen o korkunç demir ve çelik gürültüsünün şaşkınlığı var. Trenin altını görünce korkuyorum. Korkunç bir makinenin altında olduğumdan ötürü korkuyorum.

Başımı kurtarmam gerektiğini düşünüyorum. Başımı perona doğru çekiyorum. Kolumu ve bacağımı da. (Sonradan anlayacağım ki, sadece başımı çekebilmişim.) Trenin altından korkuyorum, insanların trenin altından korktuklarında kendilerini atabilecekleri bir yer olmalı diye düşünüyorum.

Saat dokuz beş, Cenevre treni Zürih garıyla birlikte beni de arkasında bırakıp gidiyor. Raylarda boylu boyunca yatıyorum. Üzerimde inanılmaz bir hafiflik var.

Çantamın dağılmış olduğunu görüyorum önce. Bir yabancıyım ben bu şehirde. Ailemi bulmaları gerekiyor. Evimizin telefon numaralarını aklımdan geçiriyorum. Aileme ulaşmalarını sağlamalıyım. Çantamı toplamak, adreslerimin bulunmasını sağlamak istiyorum. Yapamıyorum. Annem öğrenmeli, mutlaka öğrenmeli. Bacağımı tam o sırada görüyorum.

parçalanmış, irkiliyorum. Ürperiyorum. Kendimi toplamalıyım. Güçlü olmalıyım. Yabancı bir ülke burası ve ben bir yabancıyım. Sadece ben varım, ailem uzakta.

Kendi kanımı görüyorum yattığım yerden, hüzünlü bir ırmak gibi akıyor siyah demiryolunun üzerinde. Vücudumdan dumanlar çıkıyor. Başımın üst yanında kolumu görüyorum.

Bir kadın, esmer, düzgün. Üstüme eğiliyor. "Brezilyalıyım ben" diyor. "Adım Monica. Yanındayım." Bu ismi ömrümün sonuna kadar unutmayacağım.

"Elimi tutar mısınız?" diyorum. Elimi tutuyor. Onun gövdesinden müthiş bir sevgi akıyor üstüme. Güçleniyorum. Yalnız değilim şimdi. Monica'nın elinin ne kadar yumuşak olduğunu düşünüyorum. İçimde hissettiğim sevgi, dalga dalga sarıyor beni. Monica'ya ulaşıyor. Monica için ölebilirim.

Hiçbir acı hissetmiyorum. Sadece heyecan hissediyorum.

Artık süre yok hayatımda, zaman kavramı beni yalnız bırakıp gidiyor.

Tepemde bir güneş yakıyor beni. (Sonra psikologumdan öğreneceğim. Güneş acımı simgeleyen bir illüzyon o sırada. Nitekim hastanede geçirdiğim günler boyunca, olmayan kolum ve bacağımın üzerine keskin bir güneş ışığının geldiğini, bedenimin yandığını sanacak ve çok acı çekeceğim.)

Tepemdeki güneşten nefret ediyorum.

Monica bana dayanmam gerektiğini anlatan bir şeyler söylüyor. Kolumu çekip bedenimin üstüne koyuyorum. Onu kaybetmek istemiyorum. Kendimi bir saniye bile kaybetmiyorum, her şeyi fark ediyorum.

Monica'ya Türk olduğumu söylüyorum. Aileme haber vermesini. "Merak etme" diyor eli elimde. "Bunu mutlaka yapacağım."

İnanılmaz bir hafiflik üstümde. Mutluluk gibi bir şey. Dünya üzerinde olan hiçbir şey umurumda değil, o sırada.

Güneşten gözlükleri parlayan biri eğiliyor üstüme. (Adını sonra öğreneceğim ve o benim efsanevi doktorum olacak. Dr. Bernard. Bacağımın kısaltılması ameliyatında kapris yapacağım, "Dr. Bernard gelmezse ameliyata girmiyorum" diye, bulup getirecekler. Uyuturlarken beni, elimi tutacak. Kendimi güvende hissedeceğim. Çok uzun süre elimin tutulması bana güven verecek. Hastanede annem saatlerce elimi tutacak. Dokunmanın yaşama enerjisinde ne kadar etkili olduğunu böyle anlayacağım.)

Şimdilik güneşte gözlükleri parlayan adam o. İçimde derin bir sevgi doğuyor, canlı olan her şeye karşı. "Kurtarabilirsiniz kolumu" diyorum. Bacağımdan ümidim yok çünkü. Durumu kabul ettiğimin en önemli ayrıntısı bu. (Psikologum sonraları bu tavrımı müthiş etkileyici bulacak. Güçlü oluşumun ilk kanıtı olarak raporuna yazacak.)

"Nein" diyor güneşten gözlükleri parlayan adam. Etrafımda yoğun bir hareketlilik başlıyor. "Kalanları kurtarın öyleyse" diyorum. Hiçbir konuda tartışmak istemiyorum. İçimde serinletici bir huzur var.

Kalkıp yürüyeceğimi sanıyorum. Bacağımın parçalandığını o an çok daha net anlıyorum. Ve kalkamayacağımı...

Ansızın üstümde bir sorumluluk hissediyorum. Dünyada olanlar için acı hissediyorum. Az önceki umursamazlığım sona eriyor. Bir hüzün kaplıyor içimi. Çok yoğun olarak, dünyada acılar olduğunu düşünüyorum. Birilerinin acı çektiklerini...

Annemin öğrenemeyeceğini düşünüyorum. Bu canımı acıtıyor. Onun öğrenmesini sağlamak zorunda hissediyorum kendimi. Elimden gelmiyor.

"Deliller için çantamı toplayın lütfen" diyorum. Toplamıyorlar. Çaresiz bir kırgınlık hissediyorum. (Annem geldiğinde bütün çantamın toplandığını, sağa sola saçılmış küçük taş boncuklarım dahil olmak üzere eksiksiz aileme teslim edildiğini öğreneceğim.)

Rayların üstünde çocukluğumu hatırlıyorum. Keçim Karmen'i, köpeğim Tora'yı. Zıplayan, hayvanlarla büyüyen bir kız çocuğu... Annemi hatırlıyorum. Komşumuz Atilla Beylerin köpeğinden korkardı. Elimi tutar, onu komşu bahçenin önünden ben geçirirdim. Annem bana annesinden daha cesur tek çocuğun ben olduğumu söylerdi.

Gözlerimin önüne, çiçekli elbiselerimle çam ormanında Tora ve Karmen'le koşturmam geliyor. Çocukluğuma ağlamak istiyorum. Ağlayamam. Yabancı bir ülkedeyim. Ben bir yabancıyım. Rayların üstündeyim ve yalnızım.

Geçmişim gözlerimin önünde, geçmişime bakıp üzülüyorum. Üzülmek hakkım var, çünkü onu gizleyebilirim. Gözyaşlarım gibi ele vermez beni.

Ambulansa bindirildiğimi hatırlıyorum. Sonra sanıyorum uyutuldum.

Gözlerimi açtığımda Martina'yı görüyorum başımda. Tekrar uyuyorum. Martina, Richard veya müthiş güler yüzlü mavi gömlekli hastabakıcılar. Gözlerimi bilmediğim vakitlerde aralayıp, bilmediğim vakitlerde

kapadığım her aralıkta onları hayal meyal görüyorum.

Onların varlığı kendimi yapayalnız hissetmeme engel olmuyor. Güçlü olmam gerektiğini düşünüyorum her uyandığımda. Burası yabancı bir ülke ve ben bir yabancıyım.

Gece ve gündüz kavramları yok, saatler yok, mevsimler yok. Bir kız çığlık atıyor, göremiyorum ama yan yatakta olduğunu biliyorum. (Sonra öğreneceğim, adı Rafael. Attan düşmüş.) Acı çekiyor, yürümek, yanına gidip yardım etmek istiyorum. Ona çok üzülüyorum. Kendisini yalnız hissettiğini biliyorum. Attan düşme rüyaları görüyorum.

Bir kez daha aralanıyor gözlerim. Paul'le Mira'yı görüyorum. Mira'yı istemiyorum. Onu görmek ve ölüm çağrışıyor. Söyleyemiyorum, onu incitmek istemiyorum. Paul'ü görmek beni ümitlendiriyor. Paul öğrendiyse, annem de öğrenmiştir. Annem öğrendiyse, kimse onun bana gelmesini önleyemez. Annem gelir, diye düşünüyorum. Annemin öğrenmiş olduğunu düşünmek huzur veriyor bana.

Hastabakıcılarım sevgi akıtıyorlar bedenime. İncitmekten korkarcasına özen gösteriyorlar. Hissediyorum, olağanüstü davranıyorlar. Bacağımın artık olmadığını hep hatırlıyorum. Ama kolumu gövdeme koyduğum için kurtardım sanıyordum. Kolumun olmadığını söylüyor hastabakıcılar. İlk kez inciniyorum. Bacağımın olmaması daha akraba bir duygu. Kolumun olmaması küstürüyor beni. Anlıyorlar. Oysa onlara bir şey söylemiyorum.

Yine de anlıyorlar. Eğitimlerini insan sevgisi üstüne almışlar. Bütün duyguları gerçek. Bütün duygu alışverişleri gerçek.

Gözlükleri güneşte parlayan doktor geliyor, "Benden bir şey iste. Hazırım" diyor. Onu duyuyorum. İğne vuruyorlar. "Korkuyorum" diyorum. "Canım acıyor."

"Bekle" diyor. Uyuyorum. Gözlerimi açtığımda hastabakıcım anlatıyor.

"Yoğun bakım odasında kullandığımız bir şey değil morfin çantası. Ama Dr. Bernard senin için keşfetti bunu. Başında asılı duran ışıklı kutu. Artık iğne yok, ağrılarının hafiflemesi için." Uyuyorum. ❞

İlk Şok

"Tren üstünden geçmiş." "Ama, yaşıyor." "Bunu biliyorum, ne olmuş?"

"Bacağı kesilmiş." "Nereden?" "Ayak bileğinden." "Doğruyu söyleyin."

"Dizden biraz aşağıdan." "Kol demişti Paul." "Kolu sağlam mı?" "Sağlam galiba." "Doğruyu söyleyin, ben bir kere öleyim." "Kolu da kesilmiş."

"Nereden?" "Bileğinden." "Doğruyu söyleyin." "Dirsekten." "Doğruyu söyleyin."

"Omzundan." "Hangi kolu, hangi bacağı?" "Sol kolu, sol bacağı." "Komadan çıkmış mı?" "Evet, yaşayacak." "Şafak'ı bulun. Onunla konuşmalıyım.

Kendisini yalnız hissediyordur." "Bulduk, ama uyuyor, konuşamazmış."

Kendimi yatak odama kapatıyorum. Kimse olmasın, kimseyi sokmuyorum odaya. Hesaplaşmam gerek hayatla. Tek başıma, yiğitçe, çırılçıplak... Bu benim kendime sorgum...

Geniş, demir yatağın üstüne kapanıyorum. Avuçlarımdan yıllardır avunduğum bütün yalan sevinçler uçup gidiyor. Sıra sıra çocuk yüzleri görüyorum geçmişimde. Yine bir yabancı ülkeden, yine bir mayıs akşamüstü apansız bastıran felaket haberi. Kaza yapmış baba. "Yaşıyor" diyorlar.

"Evet, yaşıyor." "Yaşamamalı" diyor anne. Nice sonra anlıyor çocuk. Daha ağır bir acının avunma temennisi. Dokuz yaşındaydı (Mehmet'in şimdiki yaşı).

Siyah bir önlük üstünde. Siyah önlüğün cebinde ayçekirdekleri. Dayı

başımı okşuyor. "Üzülme" diyor. Ne olduğunu bilmiyor çocuk, ama mutlaka üzülmek gerektiğinden kuşkusu yok. Annenin sessiz ağlamasını hissediyor. Eve giriyor, bir matem var, oysa baba gelecek bugün. Aylardır yok, aylardır yurtdışında bir hastanede. Otobanda ters yönden gelen bir araçla çarpıştılar. Otoban, muz (sürekli yurdışından anlamını bilmediğim hediye muz paketleri geldiği için) ve yurtdışı sözcükleri yoksul çocukluğu için çok lüks ama sözkonusu hayatımızda hepsi birer gerçek.

Bindokuzyüzaltmışbeş yılı. Giderken şımarık uğurlanmış babam, ağlayan taşbebekler istenmiş fütursuz. Oysa dönüş başı eğik, seziyor çocuk. Bir kocaman adamın sırtında geliyor baba. İçi dolu bir küfe gibi. Bu fotoğraf hiç eksilmiyor yaşamak boyu gözlerinin önünden, sol bacağı yok çünkü. İçi boş bir pantolon paçası sarkıyor. Siyah bir önlük üstünde. Eteğini tutup kaldırıyor, burnunu, gözyaşlarını siliyor. Çünkü sırılsıklam gözleri, sırılsıklam burnu. Bilmeden ağlıyor. (Bu fotoğrafı bir kez daha hatırlayacağım İsviçre'de. Schaffhausen Şatosu'nun dik merdivenleri önünde beklerken biz, Nick kucağına alacak Şafak'ı ve karanlıkta onlardan gizlediğim ve yanımda mendil olmadığı için gömleğimle sildiğim gözyaşlarım eşliğinde kuleye çıkaracak. Nick'in sol kolunun altından krem rengi bir pantolon paçası Schaffhausen rüzgarında sallanacak. Rüzgarın yumuşak esintisi sevinçlerimin son kalan kırıntılarını da alıp götürecek.)

O gün çocukluk erteleniyor. Bir daha yakalayamayacak. Başının üstünde dayının eli. "Okuyup büyük adam olacaksın" diyen şaşkın bir ses kulaklarında. Ve o gün karar veriyor, okuyup büyük adam olmaya.

Şanslı başlayıp, sonradan eksiltilerek hayatlarımız bir Marguez öyküsü oluyor. Yüzyıllık Yalnızlık, ailenin uzaklarda olduğu bir ülkede, Kolombiya'da yazılıyor. "Sahi sanmazlar, yazma" diyor arkadaşlarım. Bir kara büyü belki, bir uğursuz lanet, bir menhus kader...

Acı bir gösteriye dönüştüğünde, büyüsünü yitiriyor. Hiç konuşulmadan, hiç yazılmadan, hiç yakınılmadan yaşamldığmda yürekte bir yerlerde dövmesini bırakıyor. Her zaman gülüşler ve neşenin tercih edilmesi, acının olmayışından değil, onun özel bir hayata saklanmasmdandır. Başkalarına pay edilememiş gözyaşlarını göstermenin, vakur bir hayatta kat'a yeri yoktur.

Vakur durarak, direndikçe biz hayata, hayat bize inat ediyor.

Kim kime inat ediyor? Biz mi kadere, kader mi bize? Günlüğümde bir not yazılı. Tarih Yirmidört Nisan Bindokuzyüzdoksanaltı. "Kader bir soyaçekimdir! (ünlem) Kendi kendime aklıma düşüvermiş not etmişim.

Okumuşum Figen'e. "Bir kitap yazacağım bu yıl, adı bu olacak" demişim. Ses etmemiş Figen. Kaderin nerede soyaçektiğini anlamamış belki de. Kendimi yatağın üstüne atıyorum. En militan zamanlardan bu yana sarsılmayan inançlarımda dehşetli bir deprem hissediyorum. Safkan Müslüman annemin bir çocukluk boyunca şırınga ettiği Erzurumlu imanı, şimşeklerin çaktığı bir sağnak yağmur altına düşüyor. Anne karşısına alıyor çocuğu. "Kardeşin bir daha konuşmayacak" diyor.

"Biz ölünce ona sen bakacaksın." "Niye konuşmuyormuş?" diyor itiraz yüklü bir çocuk sesi. "Az önce leblebi istedi benden." "Ama bir daha konuşmayacak" diyor anne. Bunu anlamıyor çocuk sesi, az önce leblebi isteyen kız kardeşin nasıl olup da bir daha konuşmayacağını ve bir daha duymayacağını...

İmkanları sınırlı Bindokuzuyüzaltmışlı yılların bir çocuk hastanesinde geçiyor olup bitenler. Menenjit mikrobunun kendini öldüren tek mikrop olduğunu o günlerde öğreniyor. İntihar ederken, kendisiyle birlikte bir sinir merkezini de öldürdüğünü... Anne, o günden itibaren bir daha hiç radyo dinlemeyecek, ölünceye değin. Üstünde el işi bir dantel örtü ile süs olarak kalacak misafir odasında kocaman Sandra marka radyo. Ve bu nedenle kulağı müziğe, sese kör çocuklar yetişecek acılı taşra evinde.

Kolay anlatılıyor öyküler. Kolay yazılıyor. Kolay yaşanmıyor oysa...

Anne, Mehmet'i karşısına alıyor. "Ablanın artık yardıma ihtiyacı var. Çevremizde gördüğün bütün insanlar bir gün kaybolacaklar. Çünkü onların kendi işi var. Ama bir tek sen hep varsın. Ablana sen bakacaksın." "Hayır, bakmam" diyor Mehmet. "Ablam bana Almanca Asterikslerini vermedi." "Şimdi itiraz ediyorsun, ama onu görünce bakacağını biliyorum." "Hayır, Almanca Asterikslerini bana verinceye kadar bakmayacağım." Hiç sorun anlatmam insanlara. Sorunların ancak sahiplerince çözüldüğüne -çözülemediğine- inanmışlığımdandır bu. Çok sorun dinlemekliğimse çocukluğumdan armağan bir hoşgörünün, sabırsız görüntümden umulmayan hudutsuz sabrıdır.

Kolay anlatılıyor öyküler, kolay yazılıyor. Kolay yaşanmıyor oysa...

Şafak'tan Notlar

"Gözlerimi aralıyorum. Elimde bir el hissediyorum. Yumuşak, sevgi dolu bir el bu, anadilim gibi. Gözlerimi açıyorum, başımda duran siyah siluete bakıyorum. Annem. Öğrenmiş. Burada.

Sihirli bir şekilde bütün yüküm sırtımdan kalkıyor. Annem geldi, şimdi ağlayabilirim, şimdi acılarımı söyleyebilirim, şimdi yalnız değilim. Annem söylüyordu, "Aşklar ve acılar sadece anadilinde söylenebilir. Anadilinde yaşanmamış her aşk yarımdır, anadilinde yaşanmamış her acı yüzeyseldir". Hatırlıyorum. Anadilimde acılarımı yaşayabileceğim. Anadilimde acılarımı konuşabileceğim biri var artık. Annem. Yükümü alacak.

Gözpınarlarımda ilk kez yaşlar birikiyor. Annem bir mendil bastırıyor, elimi bırakıp. "Elimi bırakma" diyorum. "Haklıydın" diyorum, ne için dediğimi anlamıyor. Ama bana gülümsüyor. "Kendimi çok yalnız hissettim" diyorum. Gülümsüyor.

Annem gülümsüyor. Ama birdenbire görüyorum, gözlerinde derin bir keder var. Annem birdenbire bana çok zayıf geliyor. Ona bakmam gerektiğini düşünüyorum. Annem yaşlanınca ne olacak, ona benim bakmam gerekiyor.

Güçlü olmalıyım, diye düşünüyorum. Annem için ve kendim için güçlü olmalıyım.

Annem düş gibi gelip gidiyor başıma. Gözlerimi açtığımda onu görüyorum hayal meyal, sonraki açtığımda göremiyorum. Hep yanımda olsun istiyorum.

Söyleyemiyorum.

Artık dalamayacağımı düşünüyorum. Yemek de yapamayacağımı. Anneme söylüyorum. "Dalgıçlık işinden anlamam" diyor. "Ama, yemek ya-

pamayacağın tam bir bahane. Tembelliğin bahanesi. Her zaman yemek yapabilirsin. O iğrenç İtalyan yemekleri hariç."

Annemin bütün şakalarına rağmen çok üzgün olduğunu hissediyorum. Bu beni üzüyor.

Ben annemin engel olunamaz neşesini bilirim. Çocukluğumda Balım'la ona bakıp, gizlice dalga geçerdik. Biz evde ders çalışırken ansızın gelir, evin içinde bir rüzgar eserdi. Annem evden çıktığında ikimiz birden, "Hoh!" yapardık. Çünkü o bir çizgi film kahramı kadar hızlı hareket eder, hiç kimsenin yapamayacağı kadar çabuk yemek hazırlar, Mehmet'i yıkar, derslerimize bakar ve aynı süratle evden çıkardı. Bütün çocukluğum boyunca onun romanını yazmaya karar vermiştim. En komik anne, en hızlı anne, en cesur anne, en genç anne...

O annem yok karşımda, inanılmaz yaşlı, inanılmaz yorgun, inanılmaz üzgün. Anneme yardım etmeliyim. Annemi toparlamalıyım. Ona çökmüş olmak yakışmıyor.

Anneme baktıkça, Mehmet'i düşünüyorum. Mehmet büyüyecek. Mehmet'in kolu ve bacağı olmayan bir ablası olduğunu düşünmek de üzüyor beni. Annemin hep söylediği bir şeyi bir daha unutmamak üzere hatırlıyorum. Aile bağları çok önemli. Kan bağları. Berrak'ı düşünüyorum. (Kuzenim.) Biz üçümüz, Mehmet, Berrak ve ben. Biz üçümüz birlikte yaşayacağız. Birbirimizin hayatı, birbirimizin son durağı. Sevmek çok kolay diye düşünüyorum. Sevgiyi aktarmak ise çok zor. Kan ilişkilerinde sevgi aktarılabiliyor ve o zaman işe yarıyor.

Bütün yoğun bakım günlerim sevgi üstüne düşünmekle geçiyor. Asuman Teyze'yi düşünüyorum. Çocukken onun esmer yaşıtım kızı vardı.

Arkadaşım Neslihan. Asuman Teyze ise sarışın. Her zaman beni onun kızı sanırlardı, Neslihan'ı da annemin kızı. Küçük bir eğlenceydi bu bizim için.

"O biliyor mu?" diye soruyorum anneme. Bana öyle geliyor ki, öğrendiyse annem kadar üzülmüştür. ”

"Acı İlkinde Öldürmezse Yaşarsın"

Figen, Şima ve Leyla yatakta yanıma uzanıp bana sarılıyorlar. Onları hissetmiyorum. Gözlerimin önünde bir ceza var. "Neden biz?" diyorum, "neden biz?" Bütün hayatım bir hızlı çekim film kadar acele gözlerimin önünden geçiyor. "Ne yapmış olmalıyım?" diye soruyorum kendime. Evlat acısıyla terbiye edilmiş olmak için ne yapmış olmalıyım? Hayata dair beynimin tek sorusu bu. Ama hayat bana cevabını vermiyor. Allah'ın adaleti üzerine derin bir kuşku hissediyorum. İnançla inançsızlık arasında keskin bir köprüden gidip geliyorum. O an, ansızın yaşlanıyorum. Yüreğime sağnaklar yağıyor. Yüreğime acılar yağıyor. Yüreğim kederlere teslim.

İçine düştüğüm durumun dehşetini fark ediyorum. Leyla bana sakinleştirici ilaç vermek istiyor. Reddediyorum. Mekanik bir hareketle, bir telefon daha çeviriyorum. Ahmed Hulusi. "Şafak bir kaza geçirdi. Kendimi çok kötü hissediyorum. Ve Allah'a dua etmek istiyorum. Ama içimde bir isyan var, ne yapacağımı bilmiyorum. Bana yardımcı olun." Sakin, huzur veren sesiyle cevaplıyor. "Bu bir sınavdır. Sen bu sınavı geçebilirsin. 'Allahım, kızıma ve bize dayanma gücü ver' diye dua etmelisin" diyor. "Sakın isyan etme. Ruhunu zaptet."

Çekmem gereken zikri yazdırıyor. Yazmaya gerek yok oysa, o an ezberliyorum. "Seyec Aldalahu bade usrin yusra."

Mustafa Çelik'in hacdan gelirken hediye getirdiği tespihi elime alıyorum.

Artık gözyaşı bitti. Şimdi mutedil bir tevekküle sığınmam gerekiyor. Geriye çeviremeyeceğim zamana, sonrası için bir kefalet bırakmalıyım. Yabancı bir ülkede, soğuk hastane odasında, yapayalnız yatan küçük kadın için dua etmeliyim. Artık dünyevi işleri, Zürih'e uçmak gerekliliğini başkaları üstlenmeli. Yabancı bir ülkede emanet bir Avrupa yatağında ya-

tan küçük kadın için benden daha medyun kim dua edebilir?

Geceyarısına doğru Şima ile Erdal biletlerimizi almaya gidiyorlar. Cüneyt bana, Şafak'ı hangi durumda göreceğimi anlatıyor. Göstereceği tepkileri, isyanı, çöküşü... Parçalanmış bir bedene, morarmış, yaralar içinde bir bedene beni hazırlıyor. Olağanüstü güzelliği bekleme artık diyor. (Çok yanıldığını öğreneceğim Cüneyt'in. Kızımı ilk gördüğüm gün, bedeninin yarısını kaybetmiş çocuğumun muhteşem sade güzelliğinin bozulmak bir yana, pürüzsüz uhrevi bir güzellikle donandığını göreceğim. Ve Türkiye'de gördüğünde Cüneyt kızımı, bir tek sözle açıklayabilecek tıbbı yetersiz bulup: "Olağanüstü bir durum, olağanüstü bir kız.")

Murat Sabuncu, Bosna'dan o sırada dönmüş olan Ali Talip Özdemir'i buluyor.

Özdemir eve geliyor. Bana sade, sıradan bir insan gibi acılarını anlatıyor ve acılarla omuz omuza yaşanan hayatları...

Kezban Hatemi, lacivert bir bel çantası uzatıyor bana. "İçinde iki bin beş yüz frank var. Dolar sizi orada zorlar. Bu frankları kullan" diyor.

Sabaha kadar hiçbirimiz uyumuyoruz. Bütün ev halkı beni düşünüyor. Ben trenleri düşünüyorum. Üç yaşındayken Şafak, bir Yugoslavya seyahatinde iki kompartımanlı oyuncak tren almıştım ona. Kırmızı - siyah, en sevdiği oyuncak. Yıllarca ayırmamış yanından. Minik hobileri var hayatında kendisine eşlik eden. O tren en değerli oyuncağı. Başucundan ayırmıyor.

Bir taşınma sırasında kayboldu treni. Canımıza okudu, "Bulun" diye. Zürih'e gelmeden iki gün önce Tekirdağ'da yazlıkta bulduk Şafak'ın trenini. Dünyalar onun oldu. Tozlarını sildi, parlattı, boyadı, bir çocukluk sevinci olarak Zürih'e götürdü. O günden bu yana düşkündür trenlere...O gece evimizde felaket bizi kuşatmışken, yanımızdan ayrılmayan insanları, Şafak'ın öz ailesi ilan ediyorum. Sabah ilk uçakla Zürih'e gideceğiz. Her şey organize edildi. İsviçre polisi bizi alanda bekliyor. Türk konsolosluğu görevlileri bekliyor. Paul bekliyor. Geleceğimizi bilmeyen bir tek kişi var. Şafak Pavey. O ıssız bir hastane yatağında, yarın kalmış bedeni ile uyuyor.

Havaalanında nöbetçi emniyet müdürü var. Adını hâlâ öğrenemedim. Çok genç. Ama felaketi kendi kızının başına gelmiş kabul ediyor. Elinden gelen bütün olanakları; su ikram etmekten oturacak yer bulmaya, check in işlemlerinden uçağa alınmaya kadar cömert bir acıyla sunuyor. Nice sonraları hep o polis müdürünü arıyorum. Adı olmadığı için hiç bu-

lamıyorum. Oysa ona bir sevgi borcum var, bu ağır minnet borcuyla hayatı sürdürüyorum.

Gözlerimde Leyla'nın siyah büyük gözlükleri, Erdal'ın omzuna başımı koyuyorum. Uçak havalanıyor. Gözlerim şiş. Geride bütün sevdiklerimizi endişeli bırakıyoruz. Önümüzde iki buçuk uzun saat var. Ve Şafak Pavey, yabancı bir ülkede, ıssız bir hastane yatağında yarım kalmış bedeni ile uyuyor.

"Çocukların ismi doğru konmalıdır, kötülük ve şerlerden korunmak için" derdi annem. Şafak'ın doğduğu günü düşünüyorum. Hacettepe'de şimdi nerelerde olduğunu bilmediğim Profosör Ferdi Çelebi'nin bebeği o. Henüz on dokuz yaşında, gencecik bir anneyim. Bir cumartesi akşamı haber saatinde doğuyor Şafak. "İki sözüm var" diyor doktor. "Birincisi, bu kız limon gibi sapsarı, kimse senin çocuğun olduğuna inanmayacak. İkincisi, doğumlarda sadece Katolik kadınlar inançlarından ötürü acılarını yansıtmazlar. Sesinin çıkmıyor olması şaşırttı beni. Aferin."

Limon gibi sapsarı bebeği kucağıma alıyorum. Bir öğrenci çocuğu Şafak. Belli ki olaylar içinde büyüyecek. Belli ki, Hacettepe yurtları ile Beytepe Kampusu arasında mekik dokuyacak. Ve o bir siyasal harekete mensup annesinin tarihini ölümsüzleştirmek için Şafak diye çağrılacak.

Nitekim bir yıl sonra, ilk yaşını kutluyoruz üniversitenin bahçesinde.

Yüzüne rujlardan Kızılderili çizgileri yapmışız. Beyaz bir elbise prensesin üstünde. Ansızın olay çıkıyor. Taşlar, sopalar, molotof kokteylleri.

Jandarmalar bir yerlerden çıkıveriyorlar. En yakınımdaki jandarmanın kucağına uzatıyorum kızımı. "Şunu tutuver. Birazdan alırım." Hepimiz olayın içine dalıyoruz.

Birkaç saat sonra her şey yatışıyor. Ortalığı derin bir sükunet kaplıyor. Bizi otobüslerle şehre gönderiyor jandarma... Merkez'de inip eve gidiyorum. Gece geç saat olmuş. Taşlarla yaralanmış iki kaşımın arasını yıkayıp, temizliyorum. Bacağımda da hafif bir bıçak yarası var. Yara tozu sürüp bantlıyorum. Kapı çalınıyor birdenbire. Açıyorum, karşımda jandarmalar.

"Bekleyin, hazırlanıp geliyorum" diyorum. "Hayır" diyorlar. "Seni almaya gelmedik. Çocuğun kayıp mı diye sormaya geldik." "Yoo" diyorum. Ve ansızın hatırlıyorum, Şafak'ın onlarda olduğunu.

Hostes kız, acının kuşatmasında olduğumu fark ediyor. Bana özel bir ilgi gösteriyor. Onu duymuyorum. İsviçre'ye gideceğim ve kızımı alıp ülkeme döneceğim. Ülkemde yaşamalıyım kederlerimi. Uçak inişe geçiyor.

Yüreğim darlanıyor. Az sonra olacaklara hazır mıyım, bilmiyorum. Uçağın kapısında bütün yolcular bekletilip önce biz alınıyoruz. Konsolosluktan genç bir hanım. İsviçre polisinden görevli Nick Keller, pasaportlarımızı alıyorlar. Bizi beklediğini söylemiş olan Paul'ü arıyorum havaalanında.

Bulamıyorum. Bizi diplomat kapısından çıkarıyorlar. Tülay vize ücretimizi ödemiş, Erdal mahçup oluyor. Elindeki franklar bütün, bozamıyor. Onu engelliyorum. "Onu mutlaka öderiz, şimdi hiçbir önemi yok on milyon Türk Lira'lık vize bedelinin." (Elbette ödüyoruz, ilk tokatların ağırlığını silkeledikten sonra.)

Konsolosluğun aracı ile şehre giriyoruz. Yeşiller havanın pusuna bürünmüş, daha kasavetli görünüyorlar. Issız bir şehir Zürih. Kendimi kimsesiz hissediyorum. Günlerden cumartesi ve yapayalnız asfaltlardan giriyoruz şehre. Tren düdükleri duyuyorum, siren sesleri. Yeşillerden, konutlar görünmüyor. Issızlığına yeşil sığınaklar yerleştirmiş bir şehir Zürih. Zürih'te kimsesiz bir yağmur yağıyor. Kendi başına yağıyor. Yağmur yüreğime yağıyor. Kederliyim, gözlerimde kocaman siyah gözlükler. Konsolosluğun aracmdayız. Zürih şehrine giriyoruz. Geldiğimi bilmeyen bedeni yarım bir çocuk var ıssız bir hastane odasında.

Ağır cam kapılar kendiliğinden açılıyor, uzun koridorlardan geçiyoruz, intensive station (yoğun bakım odası) Almanca yazılar... Son ağır kapı da kendiliğinden açılıyor. Bir bölüme giriyoruz. Tülay, Almanca haber veriyor bölüm şefine. "Pavey'in ailesi geldi." Dr. Gabriela geliyor. Derin mavi gözleri var. İncecik bedenli, uzun boylu, hüzünlü bir tebessüm dudaklarında.

Sigara içilmeyen odaya alıyor bizi. Bir sigara uzatıyor. Çok ağır, çok sessiz konuşuyor. "Olağanüstü cesur bir çocuğunuz var. Hepimizi şaşırttı. O çok güçlü, sakın enerjisini boşaltmayın, onu yıkmayın. Ona cesur davranmalı ve yardım etmelisiniz. Sizi hazır olmanız için terapiye alacağım." "Hayır" diyorum. "Ben terapi istemiyorum. O benim çocuğum, onu yıkacak hiçbir şey yapmam." "Hayır" diyor Gabriela. İnatçı Alman. "O bizim hastamız ve çok ender bulunan bir hasta. Ona karşı sorumluyuz. Size ve tesadüfi durumlara teslim edemeyiz hastamızın direnme gücünü."

"Ben terapi eğitimi aldım Dr. Gabriela. Size söz veriyorum, çabalarınızı heba etmeyeceğim."

Erdal ikna ediyor Gabriela'yı. Odadan çıkarıyorlar, dev ağır bir kapının önüne getiriyorlar. Gabriela, "İçeri girin" diyor. Fanilasından pazuları görünen mavi gömlekli gencecik bir hastabakıcı beni alıyor, tam karşım-

da duran ve serum askısında siyah beyaz bir Hollanda ineği oyuncağı asılı yatağa götürüyor.

Bir çift hüzünlü mavi göz, yavaş yavaş aralanıyor. Kocaman, aydınlık...

Sanki sekiz çift keskin tren tekerleği benim üstümden geçmiş. Bir eski Yunan heykeli kadar muhteşem mermer güzellik. İçinde olmayan bir kola örtülmüş deniz mavisi bandaj, olmayan bir bacağa örtülmüş deniz mavisi bandaj...

Sağ kolun üstünde serum boruları var, yukarı uzanan. Şafak tek kalan elini uzatıyor bana. Eskisi kadar soylu, eskisi kadar ince parmakları parmaklarıma değiyor. Göz pınarlarında sessiz bir yaş birikintisi oluşuyor.

Birdenbire yeniden keşfediyorum onu ne kadar sevdiğimi. Birdenbire yeniden keşfediyorum bir daha bir ömür boyu ayrılamayacağımızı... Birdenbire keşfediyorum Şafak'ın artık on dokuz yaşında olmadığını ve bir daha yaşının hiç olmayacağını... Birdenbire o anın bütün hayatımızı kaplayan an olduğunu keşfediyorum.

Yüzümde hüzünlü bir gülümseme var, yüreğimde fırtına. Erdal sol omzumdan sıkı sıkıya tutmuş. Hastabakıcı hastasına olası bir kötülük yapmam karşısında tetik duruyor. Kızımın hüzünlü mavi gözlerine bakıyorum yeniden.

Bir eski Yunan heykeli kadar muhteşem mermer güzellik içinde, eksik bedeni ile kızım bana bakıyor. Eskiden de bu kadar güzel miydi, rayların üstünde ilahi bir güzellik mi bahşedildi ona bilemiyorum.

Artık tek kalmış eli elimde, "Kendimi çok yalnız hissetim anne, beni ülkeme götür" diyor. "Elbette, seni götürmeye geldim Şafak. Elbette ülkemize gideceğiz. Mehmet'le Berrak seni bekliyorlar... Mehmet, 'Ablamı getirmeden dönersen, eve giremezsin' dedi." "Sahi dedi mi?" diyor Şafak yorgun sesiyle.

Artık bütün ömrümün Şafak'a adanmış beyaz yalanlarla döşeneceğini o an fark ederek yanıtlıyorum. "Sen bilmiyor musun kardeşini?" Erdal'a dönüyor.

"Böyle oldu işte. Sen haklıydın, Bilkent'i bitirmeliydim." "Zarar yok" diyor

Erdal, "şimdi bitirirsin". Erdal'ın sesi titriyor. "Bilmiyorum" diyor Şafak. "Çok ameliyatım var." "Şafo, söyle doktorlarına, bu arada kepçe kulağını da düzeltiversinler." "Anne, bunlar İsviçreli, şaka bilmezler. Kulağımı Türkiye'de düzelttiririz."

Mavi fanilalı, geniş pazulu hastabakıcı uyarıyor bizi. Çıkmamız gerek, Şafak bakıma alınacak. Erdal'ın bedeni titriyor. Ben dimdik duruyorum.

Gözlerim hüzünlü kocaman mavi gözlere ayarlanmış, dimdik duruyorum.

Yastığın ucunda Saftirik var. (Saftirik yıllar önce Yonca'nın ona armağan ettiği bezbebek.)

Soruyorum Şafak'a. Bu Hollanda ineğini kim getirdi. "Miguel getirdi" diyor. "Elinle karnını sıkarsan möölüyor." Küçük ineği alıyorum, yoğun bakım odasında bir komik bir inek böğürtüsü duyuluyor. Demir yatağın başında plastik bir etiket. "Frau Pavey." "Bundan sonra nasıl yaşarız anne?" diyor Şafak, sesi dehşetli kederli.

"Birlikte öğreneceğiz Şafak. Ülkemize gideceğiz, birlikte öğreneceğiz."

Ona söylemediğimse, eğer yaşamayı öğrenemezsek birlikte öleceğimiz. O seziyor aklımdan geçenleri. Eliyle elimi sıkıyor. "Bir daha hiç yalnız kalmayacaksın Şafak "diyorum. "Bir daha asla..." "Biliyorum" diyor. "Hayatta ve ölümde..." Boynumdan bordo meşinle kaplı Cevşenimi çıkarıyorum. Eksik bedenli muhteşem taş heykelin narin uzun boynundan geçirmek istiyorum.

Geçmiyor. Boynunda ahlaksız yılanlar gibi sinsi kıvrılan hortumlar var. Başında uzanan ince metal askıya asıyorum, "Seni bütün kötülüklerden koruyacak" diyorum. Mavi gözler hüzünlü bir tebessümle yüzüme dikiliyor.

"Biraz geç kalmadın mı anne?.."

Mavi fanilalı hastabakıcı omzumu sıkıyor. Biliyor çıkmak istemediğimi ve çıkmam gerektiğini... Mavi hüzün rengi diye düşünüyorum, dört bir yanımdan mavilikler uzanıyor. Erdal hafifçe sürüklüyor beni. "Kapıdayım Şafak" diyorum. Hiç ayrılmayacağım." "Biliyorum" diyor mavi gözlü çocuk sesi.

Kapıdan çıkar çıkmaz, bütün bedenimden kanımın çekildiğini hissediyorum. Yere düşüyorum. Erdal'ın tuttuğunu hatırlıyorum. Gözlerimi açtığımda başımda Gabriela ile Erdal'ı görüyorum. Az önce sigara içtiğim odada, bir sedyedeyim. "Bravo" diyor Gabriela. "Cesaret genetiktir. Kızınız size benzemiş. Siz böyle oldukça, bizim işimiz çok kolay. Bravo" diyor Dr. Gabriela. "Ne kadar cesur olduğumuzu insanların anlaması için ara sıra böyle kazalar yaşamalıyız" diye düşünüyorum. Bravo derken her-

hangi bir şey gibi, içimde esen fırtınaları söyleyemiyorum Dr. Gabriela'ya.

İnsan acılarını sadece anadilinde yaşayabiliyor. Cesur değilim diyemiyorum. Oysa cesaret öylesine korkak ki. Cesurlarla korkaklar arasında pamuk ipliği bir çizgi var. O gün o sırada öğreniyorum. Korkaklar itiraf ediyorlar.

Cesurlarsa susuyorlar. Hepsi bu kadar.

İshak Alaton'un sözü kulağımda çınlıyor. "Acı ilkinde öldürmezse, bir daha ölmezsin." Yahudi soykırımından bir özdeyiş bu.

Paul beni bekliyor. Uzun boylu İsa, gözleri yaş içinde. Havaalanında bulamamış bizi, özel olarak alındığımızı bilmediğinden... Şafak'ın iki gün sonra düğün yemeği var. Benimle konuşmak istiyor. Belli, çekindiği bir şeyler söyleyecek. İtiraz edeceğim ona, korkuyor benden.

Evlendikten sonra Cromwel'e Londra'nın güneyine gidecekler. "Çok önemli bu gidiş anne" diyor Şafak. "Niçin önemli? Pürüzsüz mavi gözler, yalan söyleyecek bana. Hazırlanıyorum. Yalan söylemesini önlemek için bedenimle güven veriyorum ona. "Sana söylemedim" diye başlıyor söze.

"Paul aslında evlatlık anne. Kızar mısın buna?" Şaşkın yüzüne bakıyorum. "Evlatlık olunmasına kızmaya kimin haddi olabilir Şafak. Bana nasıl böyle bir soru sorabilirsin? Ben ki ömrümü insan hiyerarşilerini reddetmek üzerine kurmuşum." "Ama İngiltere'de bile pek kolay kabul edilir değil gibi geliyor bana. Biz evlendikten sonra Paul'ün gerçek annesini arayacağız. Bugüne kadar hep ülkesinden ayrı yaşamış Paul. Evlenince annemi arayacağım diye düşünmüş. Çok heyecanlanıyorum." "Ona yardımcı ol" diyorum.

Evlenip gidiyorlar.

Aylar sonra bir telefon Şafak'tan. "Anne, bulduk. Ama hiç öyle heyecan verici değil. Paul eski annesini daha çok seviyor. Gerçek annesi evlenmiş, bir kardeşi var Paul'ün, ama öyle çok bir şey olmadı. Kahve içip pasta yedik.

Sonra ben onları yalnız bıraktım. Ama çok uzun birlikte kalmadılar. Paul hüzünlendi galiba."

Ansızın Paul için çok üzülüyorum. Onu karşımda çaresiz, güçsüz görüyorum. Dr. Gabriela, "Artık gitmelisiniz" diyor. "Yoğun bakımdan çıkıncaya kadar, sadece öğlen birden akşam sekize kadar yanında olabilirsiniz. Bu onun iyiliği için."

Erdal, Paul, ben, kaderleri kesişmiş üç insan, ıssız Zürih şehrinde pus-

lu yeşillerin arasından Şafak'ın evine gidiyoruz. Carmen Strasse 33. Bahçeli, çiçekli bir binanın giriş katı kızımın ilk kez gördüğüm evi.

Paul kapıyı açıyor. Girer girmez mutfak salon birleşik bir bölümde dağınık bir masa. Üstünde kitaplar, kalemler, Türkiye'den yeni getirilmiş fıstık ezmesi, rakı, yemişler. Rafta plastik kırmızısı bir çaydanlık, yanında çay bardakları. Kızımın evi burası. İlk kez görüyorum.

Zürih'te yağmur hiç dinmiyor, bütün yağmurlar yüreğime yağıyor. Bozbulanık bir havada, puslu kederler içindeyim. Kızımın evi burası...

Salonun sağ köşesinde, kütüphane ile mutfak dolabı arası bir bölmede Hintli müzik aletleri tumba, sitar, duhok. Sol kapıdan giriyorum Şafak'ın odası olduğu komidinin üstündeki siyah ağır Osmanlıca kitaplardan anlaşılıyor. Yatağın üstünde rasgele atılmış giysiler. Osmanlıca kitaplara dayanmış bir küçük resim var. Şafak, Emine Erdoğan, Tûba Çalkılıç, Ümit Meriç... Hemen yanında Paul, Şafak'a sarılmış. Artık ertelenmiş bir mutluluğun resmi. Bir oyuncak tren bitişiğinde, kırmızı - siyah. Parlatılmış, boyalı. Bilinçsiz alıyorum, çantama atıyorum.

Paul'e soruyorum. "Bu kitaplar ne?" "Osmanlıca kurslarına gidiyordu" diyor.

Dolaplardan Export Rize çayı, şeffaf kayısı paketleri, Kurukahveci Mehmetefendi ve Oğulları'nın teneke kahve kutuları görünüyor.

Nice sonra diğer odadan bir erkek çıkıyor. Kısa boylu, siyah yüzlü, saçsız bir adam. Müthiş bir çekingenlikle bakıyor bize. Yüzünde keskin bir acı var. Ellerini nereye koyacağını bilemiyor. Paul, "Bu Mira" diyor.

"Miralovsky, çok üzgün olanlardan. Çok ağladı. Mira'nın çok ömrü yok, kendisi de biliyor."

Yüzümü Miralovsky'nin yüzüne geçiriyorum. Türkler için neler düşünüyor, merak ediyorum. Korkusu çekingen bedeninden bana ulaşıyor. Praglı, kan kanseri bir adam Miralovsky. Ayağında Şafak'ın Türkiye'den aldığı el dokuması beyaz şalvarlardan var. Belli ki Şafak sevmiş onu. Belli ki, onun için bunları yapmak istemiş. Erdal soruyor, "Ne olup bitti" diye. Mira kesik, ürkek cümlelerle yanıtlıyor. Sanıyor ki kendisi olmazsa, Şafak'ın kolu ve bacağı olacaktı. "Tren çok suçluydu, kapı açıkken hareket etti" diyor.

"Kondüktör treni durdurmadı." Müdahale ediyorum. "Gerek yok bunları konuşmaya. Biz Müslümanız Miralovsky" diyorum. "Kadere inanırız. Sen bir bahanesin. Olacaksa sensiz de olurdu" diyorum.

"Korkma, cesur ol, bize güven. Kızımız senin için acı çektiyse ve

paylaştıysa, senin ölüme doğru yolculuğunu, şimdi nöbeti devralmaya hazırız. Bizden korkma Miralovsky" diyemiyorum. Mira, mutfak tezgâhının üstüne bozbulanık bir su şişesi koyuyor. İçindeki sıvıdan bardağa koyup, bir dikişte içiyor. Kanser için yeni bulduğu ilaç olduğunu anlatıyor bize bir yandan. Bir file var ayaklarının dibinde.

İçinden bir - iki yeşil biber, bir avokado, bir büskivi kutusu görünüyor. Bütün serveti bu olmalı Zürih - Cenevre kemoterapi yolculuklarının.

Gövdemi Mira'dan yayılan bir ölüm aurasının sardığını hissediyorum. (Tuhaftır ki, günler sonra aynı duyguyu bana Şafak da söyleyecek.) Bir daha hiç görmeyeceğim Mira'yı. Ama bir Türkiye dönüşünde Eti Heparı anlatacak bana Mira adının Rumca "kader" demek olduğunu. Birdenbire kollarımın esmer tüyleri dikilecek. Birdenbire keşfetmiş olacağım hayatımızın sırrını ve bu bana Eti Heparı'dan kalacak.

Paul'ün telefon kasetini çalıştırmasıyla hava dağılıyor. Birdenbire kendi sesimi karşımda buluyorum. Türkçe notlar birbiri ardına duyuluyor. "Şafak, seni bulamıyorum, beni hemen ara!" "Şafak neredesin, senden haber yok, merak ediyorum!" "Şafak gece saat iki ve bu yirmi birinci notum. Beni ara!"

Paul dudak kıvrımlarında hüzünlü bir tebessümle siliyor notları. Şafak onları hiç almadı.

Annem, Mehmet'in doğumundan on yıl önce çok genç bir yaşta öldü. O ve çocuklarıma ilişkin tek anım, minyatür bir prenses gibi etrafında dolaşan küçük Şafak'ı seyredip, "Bu çocuğa Kuran'dan isim koymadınız, günah ettiniz. İsimler çocukların yazgılarını çizer. Eğer ön adını Kuran'dan koyup kulağına okutsaydımz, çocuk korunurdu. Bir gün bir oğlun olacak, ona mutlaka ön ad olarak Mustafa adını koy, bunu sana vasiyet ediyorum" demesiydi. Yıllarca sonra, yabancı bir ülkede, ilk kez gördüğüm çocuğumun evinde, "Kızıma bir de Kuran'dan isim koysaydık ve bunu kulağına okutsaydık, yine de burada olmak zorunda olur muyduk?" diye soruyorum kendime. Yüzlerce yanıtı olmayan sorulardan sadece biri!

Şafak'ın odasına geçiyorum. Paul'ü çağırıyorum. Karşı karşıya oturuyoruz. "Paul" diyorum. "Sana verdiğimiz çocuğu geri almaya geldik. Sana böyle vermemiştik. Sağlıklı, olağanüstü güzel, hayat dolu bir çocuk vermiştik. Alın yazımızda böyle geri alacağımız yazılıymış" diyemiyorum. Yakışıklılığından ötürü kendi aramızda İsa adını taktığımız Paul gözleri acı yüklü bana bakıyor. Çaresiz, güçsüz, yapayalnız. Onun yüreğinde de, sağ sağlim aldığı çocuğumuzu eksik bedenli iade etmesinin ke-

deri olduğunu hissediyorum. Yüreğimden geçenleri yüzümden ayıklayıp, mütehakkim kayınvalide üslubuyla tane tane, zorlanarak konuşuyorum.

"Bilmeni istediğim çok önemli bir şey var. Biz Türküz. Kan ilişkilerimiz sizden farklı, sen bunu iki buçuk yıldır biliyorsun. Onu götüreceğiz ve ben biliyorum ki, artık evli kalamazsınız. Ayrıca bu pahalı kentin faturası da sana kalmaz. Ne para adına, ne gelecek adına kaygılanma. Biz onları üstleniriz. Senden tek bir şey istiyoruz. Onunla, biz ülkemize dönünceye kadar ilgilen. Buna ihtiyacı olacak. Evliliğiniz bir çocukluk oyunuydu, şimdi yakın bir arkadaşın olarak son vefam göster ona."

Paul'den hiç ummadığım bir cevap alıyorum. "Şafak çok zeki bir kız. Onunla ilgilenmemin bir oyun olduğunu anlar ve çok daha fazla kızar. Çok daha fazla etkilenir. Gerçek olan gibi davranmalıyım ona. Bu benim için çok zor bir durum."

Paul'le, bir daha Şafak üstüne konuşmuyoruz. Anthony Paul Pavey, beden olarak değilse de ruh olarak hayatımızdan çıkıp gidiyor. Yatağa uzanıyorum. Gözlerim tavana dikilmiş, gözlerim şiş, gözlerim kızarmış.

Şafak için neler yapabileceğimi düşünmeye başlıyorum. Erdal bana bir kâğıt kalem getiriyor. Her şeyi yazmaya başlıyorum. Yazı ruhumu teselli ediyor.

Yazı çareler üretiyor. Yazı ellerimden kurtarıp başını gidiyor.

Küçük notlar almaya başlıyorum. Şafak için yapılacaklar listesi bu.

Yanına ağlayan, sızlayan kimse girmeyecek. Ne yapıp edip, hastanede onunla kalmak sağlanacak. Yakın arkadaşları bulunup, ziyaretine getirilecek. Sevdiği yemekler, sevdiği kitaplar, sevdiği resimler, sevdiği müzikler bulunacak. Ünal Doğan bulunacak. (Ünal, Zürih'te yaşayan eski bir arkadaşım. Şafak İsviçre'ye geldiğinde defalarca Ünal'ı bulmasını söylememe rağmen, "Anne senin arkadaşlarının yürekleri kararmış. Onların yanında çok sıkılıyorum" gerekçesi ile bir kez bile aranmamış. Neden sonra, haftalarca başında bekleyen fedakâr arkadaşımı tanıyınca, itiraf edecek. "Annemin bu kadar renkli bir arkadaşı olduğunu bilseydim seni hiç aramaz mıydım? Ne kayıp, seninle bu kadar geç tanışmak!")

Erdal, Ünal'ı arıyor. Ünal telefonun üstünden bir saat geçmeden, yanında bir arkadaşı ile (ki sonradan daimi nöbetçimiz olacak Hüseyin Çıtak o) geliyor.

Hayat dolu enerjisinden hiçbir şey kaybetmemiş. O gün kamp kuruyor Şafak'ın evine ve Türkiye'ye dönünceye kadar biz bir daha ayrılmıyor yanımızdan. Elimiz ayağımız, tercümanımız, sırdaşımız, kardeşimiz oluyor.

"Sen Ayşe'sin" diyor. "Şimdi ayakta olması gereken sensin" diyor.

Susturuyorum onu, "Ünal, bir kere vurdu geçti ve yıkılmadım. Bundan böyle yıkılmam. Bak yapmamız gereken notları bile aldım."

Zürih'te ilk günün akşamı yağmur durmaksızın yağıyor. Şafak'ın salon penceresinde küçük çiçekli bitkiler var, tabaklarına nazar boncukları konulmuş. Yağmur yüreğime yağıyor. Salondan Ünal, Hüseyin ve Erdal'ın sesi geliyor. "Atlattı artık, bundan sonrası kolay" diyorlar. Kızımın yatağında, üstümde siyah pantolon-ceket takım, sızıyorum. Başımda siyah ciltli dev Osmanlıca sözlükler... Perdesiz pencereden siyah bir gece ışığı yatağa vuruyor.

Kaç saat uyuduğumu bilmiyorum. Müthiş bir heyecanla ve sırtım ter içinde yataktan kalkıyorum. Perdesiz pencereden dışarı bakıyorum. Ortalık gece, zifiri bir karanlıkla örtülmüş. Yanımda Erdal'ı arıyorum. Evimizde değiliz.

Nerede olduğumu hatırlamaya çalışıyorum. İçeriden Erdal'la Ünal'ın sesleri geliyor. Erdal'ın elini tutuyorum. "Korkunç bir rüya gördüm Erdal. Hayırdır İnşallah de. Dur yüzümü yıkayıp anlatayım. Allah'tan uyandım." İkisi birden merakla yüzümü yıkamamı bekliyorlar. "Rüyamda Şafak trenin altına düşmüş, kolu ve bacağı kesilmiş. Zürih'e gidiyoruz. Durmadan ağlıyorum. Bak, hâlâ gözlerim ıslak. Hemen Şafak'a telefon etmeliyiz. Kızın başında bir hal var."

Şafak'tan Notlar

"Bugün cumartesi, ayın kaçı olduğunu bilmiyorum. Hastane böyle bir şey.

Mevsimleri ve günleri izleyemiyor insan. Yatakta dik oturabildiğim ilk gün bugün. O açıdan önemli. Eşeği kaybedip bulan Nasrettin Hoca hikâyesi gibi dik oturabilmeyi yeniden keşfetmek, yahut dik oturabilmek olanağının bu kadar önemli olduğunu öğrenmek. Çok güzel bir his. Dün gece ölüyorum zannetmiştim. Çok kötüydüm, uyumak istiyorum, ama her zaman olduğu gibi bayılarak uyumak değil, sağlıklı, bilerek ve isteyerek uyumak. Uyumayı seçmek yani. Hep böyleyim, morfin yüzünden.

Bugün beni ilk defa kafeteryaya çıkardılar. Ve hayrettir, ilk defa kendi başıma bıraktılar. Artık uyumak istemiyorum. Yazmak istiyorum, ama çok kolay yoruluyorum. Hep morfin yüzünden. Kazadan sonra başıma gelen bütün kötü şeylerin hepsi morfin yüzünden. Sürekli azalttırmak için savaşıyorum. Beni dinlediklerini sanmıyorum.

Şu anda Bebek Kahve'de, sıcağın altında, çikolatalı cheese cake yemeyi özledim. Bunu yapmama olanak yok. Sürekli üstümde bir şeyler deneyip, bir sürü ameliyatlar yapıyorlar. Hiç, dinlenmem, azıcık nefes almam mümkün olmuyor. Öğlenleri ve akşamüstleri azalıyor ağrılarım, acılarım. Ama sabah ve gece ölmek istiyorum. Her şey bitsin istiyorum. Bazen sürekli kendime, "Niye ben?" sorusunu sorup duruyorum. Yapmamalıyım bunu.

Herkes sorar, "It's kitch" yani. Bazen korkuyorum, bu acılar hiç bitmeyecek diye. Bazen sevmiyorum görünüşümü. Kolum, dövmeli kolum yok artık. Bir tek küçük bir omuz parçası var. Bacağımda bir dizden yukarısı var, dizim yok. Mehmet benden korkar mı diye düşünüyorum, ya da iğrenir mi?

Doğum günüm yaklaşıyor. Paul'ünkü de. Çok üzüyor bu beni. İlk hastanede kaldığım günlerde, Patrisya'da kalmış. En az yanıma gelen Paul. Sadece bir gece yanımda kaldı. O gece çok yoruldum, çünkü bütün gece Paul'e sorular sordum. Hiç uyuyamadım. Bana ne hissettiğini çok merak ediyordum.

"Merak etme, ölmek olmayacak, sadece birkaç eksik. Ama bu devirde biliyorsun, her şeye bir çözüm var" diyorum kendime sıkça.Yine de tırnaklarımı (el) artık kendim kesemeyeceğim. Bu beni ağlatıyor."

Yaşıyla Vedalaşan Çocuk

Gece hiç uyumuyoruz. Gözlerimi silip, bir çay demliyorum. Belli ki uyumak sadece sızmakla mümkün. Sabahı zor yapıyoruz. Üstelik daha öğleye kadar beklemek zorundayız. Hastane ve intensive station kuralları böyle.

Ben dayanamıyorum. Şafak'ın Türkiye'den birkaç gün önce getirmiş olduğu bütün paketleri alıyorum. Bunları hastanede dağıtacağım. Sonuçta ben Türküm ve bizim ülkemizde işler böyle yürür. Intensitive station'un kapısına gidiyorum. Bir zenci aile, kadın çocuk erkek, gözleri yaş dolu. Kardeşleri kaza geçirmiş, kaburgaları kırılmış. Yoğun bakımdan gelecek haberi bekliyorlar. Onları seyrediyorum. Dr. Gabriela'nın beni görmesini sağlamaya çalışıyorum. Ona rakı armağan edeceğim. Bu belki aramızda duygusal bir ilişki yaratacak.

Gabriela beni görüp yanıma geliyor. "Bugün nasilsın?" diye soruyor. "İyiyim" diyorum. "Bunu anladım" diyor. "Siz Türkler çok güçlüsünüz." Sonra yüzünü ağırbaşlı bir şeyler söylemenin edasıyla ciddileştiriyor. "Şafak'ın sigortası yok. Türkiye'de var mı? Burası çok pahalı bir yerdir. Yani en pahalı beş yıldızlı otelden daha pahalıdır."

Rakamlara ve döviz kurlarına oldum olası aklım ermez. Yine de bir küçük hesap yapıyorum. Hilton iki yüz elli dolar. Günlüğü yirmi milyonluk bir rakam karşıma çıkıyor. Rahatlıyorum. Erdal'a dönüyorum. "Şu kadına paramız olduğunu söyle. Bizi aşağılamasın." Erdal, "Söylediği rakamı anladın mı?" diye soruyor. "Evet, günlük yirmi milyondan söz ediyor, elbette anladım."

"Hayır" diyor Erdal. "Günlüğü üç yüz milyon Türk Lirası olan bir rakamdan söz ediyor ve toplam on milyar liralık bir yekundan." Kızıyorum Erdal'a. "Söz ederse etsin, biz bu parayı öderiz. Şimdi sırası mı, bu aptal şeyleri konuşmanın."

Az ötemde kapalı demir kapının arkasında, hayatına dair en değerli organlarını kaybetmiş olan kızımın mücadelesi sırasında, paradan söz edilmesi içimi bulandırıyor. Gabriela'ya rakısını ve kayısı paketini veriyorum. Hastaneden gitmek istemediğimi anlatıyorum. "İmkansız" diyor.

"Kurallara aykırı." "Tersi de benim için imkansız" diyorum. Kapıda yatarım.

"Hayır" diyor Gabriela iri mavi gözlerini açarak. "Sizi anlıyorum, farklı biri olduğunuzu da anlıyorum. Ama bu mümkün değil." Ona cevap vermiyorum, çünkü mümkün olacağını biliyorum.

Görüş saati geliyor. Kapı açılıyor. Kızıma gidiyorum. Uyku ile uyanıklık arasında, yüzü melek gibi. Kol ve bacak yerinin üstünde rüya mavisi kocaman bandajlar var. Saçları alnına yapışmış. Çantamdan bir oyuncak tren çıkarıyorum. Yatağın üstündeki rafa, Miguel'in getirdiği küçük Hollanda ineğinin yanına koyuyorum. Sarışın kirpikleri aralanıyor. Gözlerini geriye doğru açarak trenine bakıyor. Bir hüzünlü tebessüm oturuyor yüzüne. "Bu treni yıllarca kaybedip, ansızın buluşumuzu hatırlıyor musun?" Cevap vermiyorum ona. Bundan sonra hep böyle olacak. Birçok sorusuna ses etmeyeceğim.

Tek kalan narin elini uzatıyor. "Elimi tutar mısın?" Gözlerimiz birbirine dayalı bakışıyoruz. İkimizin yanaklarından da yaşlar süzülüyor. "Anne, kendimi çok yalnız hissediyorum. Beni ülkeme götür." "Elbette, biraz zamana ihtiyacımız var." "Sen peynir çok seversin. Martina sana alsın. Bahnhof'da çok özel bir peynir dükkanı var." Beyaz yalanlar serisi başlıyor. "Dün gece aldılar. Çok beğendim. Sarmısaklı peynir bile yedim."

Mavi gözler duraklıyor. "Anne, biliyor musun, bu hastane çok pahalı. Bir sürü iş çıkardım başına. HABITAT'taki işlerin kaldı. Bir de bu kadar para..."

Kanım donuyor ansızın. Küçük bir çocuğun milyarlarla ilgili duyduğu kaygı yüreğimi bıçkılıyor. "Şafo, hem bizim o kadar paramız var, hem de hastane sandığın kadar pahalı değil."

"Hayır anne, sen bilmiyorsun. Bana sabah söylediler. En az seksen bin frank tutarmış tedavi, üstelik bu sadece yatak parası. Operasyonlar da cabası."

Kendimi güç bela dışarı atıyorum. Yabancı ülkenin, yabancı hastanesinde, fır fır dönerek Gabriela'yı arıyorum. Ona söylemem gerek, çocuğuma bunlardan söz etmemeleri gerek. Gabriela'yı nefes nefese buluyorum. Ona anlatıyorum. "İmkansız" diyor. "Sigortası olsaydı, sigorta şir-

keti muhatabımızdı, ama bu durumda o bir yetişkin. Hesabı bilmesi gerek."

Üstümde karabasanlar. Yavrusu kaçırılan atmacalar gibi hastanenin idari bölümüne saldırıyorum. Ünal beni teskin etmeye çalışıyor. Konuşuyoruz.

İdare söz veriyor ki, Şafak'ın harcamalardan haberi olmayacak. Atlattık. (Daha doğrusu ben öyle sanıyorum. Hastane yönetiminin Şafak'a harcamaları günü gününe bildirmesi ilkesi ile birkaç hafta daha savaşıyoruz.

En sonunda avukatımız Atılay İleri'nin en üst yönetime başvurusuyla İsviçrelilerin titizliği rafa kaldırılıyor. Şafak ondan sonraki harcamaları öğrenemiyor.)

Yoğun bakım odasına dönüyorum yeniden. Şafak, Erdal'ın elini tutmuş, yorgun bir sesle kazayı anlatıyor ona, dinlemiyorum. Kazaya ait hiçbir şey öğrenmek istemiyorum. Dışarı çıkıyorum. Ünal yanımda, çaresiz bakışlarla seyrediyor beni.

Yüreğime bir çelik bıçak saplandı, biliyorum bir daha çıkmayacak. Aradan yıllar geçecek ve o bıçak hep orada kalacak. İçimi derin bir ölüm korkusu sarıyor. Ömrümde ilk kez öleceğimi düşünerek, kendi ölümüme ağlıyorum.

Ölmemem gerektiğini biliyorum. Şafak'a kim bakacak? Mehmet bakabilir. Onu bu konuda ciddi biçimde yönlendirmem gerekiyor. En azından uzunca bir süre ölmemeliyim.

Yönetimden birisi beni çağırıyor. Fidan gibi bir delikanlı ile tanıştırıyorlar beni. Elinde bir çanta, etiketli, tertemiz. Şafak'ın çantası bu. Bir paket etiketli, hediye ambalajlı. Alıyorum. "Eşi bunları almak istemedi" diyor.

Duymuyorum, neden sonra polis müfettişi olduğunu öğrendiğim genç adamı.

Ambalajı açıyorum. Bir çift Caterpillar kahverengi bot. Yeni boyatılmış, kokusu hala üzerinde. Türkiye'den alındığında Şafak itiraz etmiş, "Anne bunlar çok pahalı, almayalım" demiş. "Üç günlük dünyada, hangi ayakkabı senin ayaklarından daha pahalı olabilir?" demişim ona. Krem rengi, baldırdan cepli geniş pantolon ütülü, siyah kemeri üzerinde. Gömleğini arıyor gözlerim. O yok. Sonradan öğreneceğim parçalanmış.

Müfettiş Kessler, çantayı açıyor. İki yüz frank para, parçalanmış bir fotoğraf makinesi. Ben bütün Ortadoğu savaşlarını o makine ile resimledim.

Londra'ya gittiği gün Şafak'a armağan etmiştim. Minik incik boncuklar. Ve nihayet ölü bir sol elin alyans parmağından çıkarılmış altın halka.

Kapalıçarşı'dan alınmış, içine Anthony Paul Pavey'in adı kazınmış bir nikah yüzüğü. Şafak'ın kaza enkazı. Yüzüğü alıyorum, Cevşenimin zincirine geçiriyorum. Bir daha hiç çıkmayacak oradan bu yüzük. Öyle karar veriyorum. Nedensiz! Kahverengi botların bağcıklarım çözüyorum.

Üzerinde kan lekeleri arayarak, giyiyorum. Zürih serüveni boyunca bir daha ayağımdan çıkmayacak. Öyle karar veriyorum. Nedensiz!

Şafak'ın odasına giriyoruz. Erdal'la geleceği konuşuyorlar. "Baba çok akıllı" diye tanımlıyor Şafak. Müfettiş Kessler bekliyor, çekingen. Şafak ayaklarıma bakıyor. "Bunlar benim botlarım. Fırsattan istifade eşyalarımı çalıyorsun anne." Gözlerini kapatıyor. Kazayı hatırlamış olmalı. Yumulu gözlerinden yaşlar süzülüyor. Müfettiş Kessler bir kağıt peçete alıyor kutudan, dünyalar güzeli kızımın yumulu gözlerine müşfik bastırıyor. Kağıt ıslanıyor, dalga dalga yayılıyor gözyaşları peçetenin üstüne... O gece hüzün mavisi gözler bir daha açılmayacak.

Ağır bir karanlık daha başlıyor. Yarın Şafak operasyona girecek. Saçlarını kazıyacaklar. Ertesi gün kazınmış saçların altındaki deriden, bacağındaki yaşayan kasların üstünü örtmek için deri alacaklar. Bu böyle durmaksızın sürecek. Kızımın saçsız başında onlarca kez yapışkan sargı bezleri tülbent tülbent dolanacak. Kızım gittikçe güzelleşecek ve her gün biraz daha yaşlanacak. O kadar çok yaşlanacak ki, onun bir daha hiç yaşı olmayacak.

Bütün çocuksu sevinçleri birer birer terk edip, ihanet, keder ve yarım kalmış bedeni ile yaşı olmayan bir küçük kadın olacak.

Şafak'tan Notlar

"Olaf'la tanışıyorum. Kuzeyli dev adam, gece hastabakıcısı. Olaf benim masal kahramanım. Güven demek o. Karanlık odamda, geceleri Olaf'ın ayak seslerini işitirsem uyuyabiliyorum. Geceleri kapım garç diye açılıyor.

Bir ışık süzülüyor, ışıktan Olaf'ın dev silueti odama süzülüyor. Ve o içeri giriyor. İyi dev adam, her şeyin yolunda olup olmadığını dinliyor.

Uyumadığım halde uyuyor gibi yapıyorum. Çünkü o var ve güvendeyim.

Paul'ün beni yorduğu gece, sayıklayarak uyanıyorum. Olaf geliyor ve bütün hayatımı yoluna sokuyor. Paul'e karşı bile o beni koruyor.

Tekerlekli sandalyeye beni ilk kez o yerleştiriyor. Bütün vücudumu temizliyor.

Sırtımdaki yaraları ilaçlıyor. Hayatımın ölümsüz teğeti Olaf.

"Kazadan bu yana ne değişti hayatında?" diye soruyor annem. "Kendini kötü hissediyor musun?" Ona söylemiyorum, o üzülmemeli.

Ama ben bu soruyu düşünüyorum. Dünyaya çok manevi bakıyorum artık. Artık sadece inançlarım ayakta tutabilir beni, hissediyorum. Köpeklere benzetiyorum kendimi. Acayip bir sezgi gücü kazanıyor insan. Sezgi dolu bir manevi yürek. Yüreğini alıp avuçlarına bırakıyorsun. Yüreğin pır pır ediyor.

Çünkü bütün kötülüklerden temizleniyor dünya."

Uyuyor Şafak Pavey

Zürih'te yağmur yağıyor. Yağmur yüreğime yağıyor. Yüreğimde bir bıçak saplı duruyor. Yüreğime yağan yağmur bıçağın saplandığı yerden akan kanları sulandırıp, UniverstySpital'in bahçesine akıtıyor.

Acıdan söz etmiyorum notlarımda... Acıdan söz etmedikçe, her şey olağanmış gibi geliyor insana. Söz edilmemiş acıların en çok acıttığını her ateş kendi yangınında öğrenebilir ancak.

Bir hastane odasından, puslu Zürih yağmurlarının arasından şehre bakıyorum. Ağaçlar ve televizyon kulesi görünüyor uzakta. Çan seslerini ayrımsıyorum arada bir. Gabriela beni çıkaramadı. Onları yendim. Mavi fanilalı pazuları, gelişkin özel hastabakıcılar acıyan gözlerle izleyip beni, işlerini yapıyorlar. Issız bir hastane yatağında bir başına uyuyor Şafak Pavey. İçimde fırtınalar kopuyor. Yeniden başlamak mümkün olsa hayata, Zürih'e gönderir miydim Şafak'ı? Evet, ben biliyorum ki, kader onu gönderilmesini beklemeden de bulurdu. Allah'ın Şafak için yeryüzünde biçtiği ödevi sonra öğreneceğiz. Ve benim sınavlarımın geçme notunu...

Elimde deve kemiğinden bir armağan tespih, dua ediyorum. Ne bir tesettür üstümde, ne aramızda birisi var. Öyle yakınız ki, hiç kuşkum yok bize dayanma gücü verecek. Yabancı bir ülkede ıssız bir hastane yatağında bir başına uyuyor yarım kalmış bedeni ile Şafak Pavey ve uzaklardan çan sesleri duyuluyor.

Erdal şemsiyesini hazırlayıp, son tramvay için gidiyor. O kırk bir gün boyunca böyle yapacak. Sabah gelip, gece son tramvayla dönecek kızımızın evine. Ve ailesini geceleri bir hastanede bırakmanın dayanılmaz yükü ile uykusuz nice geceler geçirecek. Eve gelen telefonlara bakacak, insanlara anlatacak, notlar alacak ve zaman zaman hiç belli etmeden bize, isyan edecek bütün olup bitenlere...

Gece ilerliyor, birkaç hastadan inleme sesi geliyor. Ceplerinde kırmızı ışıkları, hastabakıcılar ve hemşireler koşuyorlar inleme sesine doğru. Yüzlerinde karanlıkta bile aydınlık duran tebessümleri, insanın içini ısıtıyorlar. Betona oturmuşum, elimde üstüne çay dökülmüş, çizgisiz harita metot defterim. Kapağında esmer bir kadın var, üstünde çaprazlama bir yazı. "Forever young." Mehmet hep takılmış bana, "Anne sen bu kadın kadar güzel değilsin, ama mahsus kullanıyorsun seni güzel sansınlar diye" demiş. "Benim oğlum, beni güzel sansın yeter demişim" ona.

Hollandalı Betty, başhemşire koşup yanıma geliyor. Fısıltıyla yere oturmamam gerektiğini söylüyor. Koridorun sonunda bir dinlenme odası var.

Üstelik ışıkları yakmak serbest. Televizyon var. İstersem orada yazabilir, orada dua edebilirim. Yumuşak adımlarla odasına koşup, bir fular getiriyor bana. "Müslüman bir hastadan kaldı bu. Başını örtmek isteyebilirsin." Ona iade ediyorum fuları. Örtünerek dua etmediğimi anlatıyorum. Şaşırıyor, ama sormuyor.

Gecenin sessizliğinde, yumuşak adımlarla keşfediyorum dinlenme odasını.

Ben yürüdükçe ışıklar kendiliğinden yanıyor, kendiliğinden açılan kapılar gibi. Sonradan öğreneceğim, bu mimarinin sırlarını. Özürlü ya da tekerlekli sandalye mahkumu hastaların zorluk çekmemeleri üzerine inşa edilmiş hastane. O gece keşfediyorum Batı'da yabancılaşmanın esrarını. İnsan için her şey kusursuz düzenlendiğinden, diğer insanlara başkaları için yapacak hiçbir şey kalmıyor.

Dinlenme odasında, iki sandalyeyi birleştiriyorum. Forever young defterime yazmaya başlıyorum. Odada bir nefes hissedip başımı kaldırdığımda, hayvan azmanı bir köpekle göz göze geliyorum. Hemen arkasında, orta boylu, mavi gözlü, şişman bir üniformalı bana bakıyor gülümseyerek. Almanca bir şeyler söylüyor. Tek kelime Almanca bilmeyen ben, tek kelime İngilizce bilmeyen polisle karşı karşıya kalıyorum. Ona hiçbir şey söyleyemiyorum. O ise sürekli bana bir şeyler söylüyor. Ve köpeğe emirler yağdırıp, dört bir yanı cam duvarlarla kaplı odadan çıkıyor. Gözlerimi tavana dikiyorum.

Hayvan azmanı köpek gözlerini benden ayırmadan karşımda oturuyor.

Üstünden ne kadar geçtiğini bilmiyorum, ama kımıldadığımı takdirde köpeğin üstüme atlayıp beni parçalayacağından kuşkum yok.

Polis çıkageliyor, yanında Hollandalı Betty. Elinde bir fincan kahve.

Betty anlatıyor. Hastane, gece polisi ve köpeği Timothy, onlar gece bütün hastaneyi dolaşıp, yabancıların kalıp kalmadığını araştırıyorlar.

Timothy'nin benim kokumu alması gerek. Aksi halde ben refakatçi kalamam.

Üstelik bütün hastanede cesareti bir efsane olan Pavey'in annesi olduğum için gece polisi bana kahve ikram ediyor. (Nitekim bu kırk bir gün boyunca böyle olacak, her gece Timothy yanıma gelip, gece polisi kahvemi getirinceye kadar başımı bekleyecek ve ben gece polisine insan azmanı köpeğinden korktuğumu hiçbir zaman anlatamayacağım.)

Ayaklarımın ucuna basarak Şafak'ın yanma giriyorum. Bu ilk gecemiz.

Yüzünü seyrediyorum. Dışarıdan üstümüze gelen karanlık, siyah tül perdeler gibi sarıyor ikimizi. İki ayrı hayatı sonsuza değin bütünleştiriyor.

Uyuyor Şafak Pavey. Yüz kaslarında bizden gizlediği dünyevi acılar asılı.

Bitti artık ilk gençliği. Emanet bir Avrupa yatağında uyanacak az sonra. Yeni bir insan olmanın kederli gülümseyişi ile. Masum bir kabulle itaat ettiği yeni hayatının sürprizlerinden habersiz. Bir kez daha ıslah edilip kader tarafından çevresinde dolanıp duran birinci derece kan ilişkilerinden habersiz.

Uyuyor Şafak Pavey. Anthony Paul Pavey'in genç karısı. Bir haziran mevsiminde inatçı aşklarla başlayıp, bir haziran başında kazaen bitmek zorunda kalan hikâyesi ile uyuyor.

Uyuyor Şafak Pavey. Sessiz bir suç gibi bölüştüğümüz eksik bedenliliğini milyar kollu, milyar bacaklı sevgilere dönüştürüp uyanacak. Soracak hiç ağlamadığını düşündüğü annesine, "Polen alerjin mi başladı, gözlerin şişmiş".

Soracak Şafak Pavey, delikanlı zamanları saçsız başının üstünden uçup giderken... "Mavi - siyah keten elbisemi bir daha hiç giyemeyeceğim değil mi?"

Soracak yirmisine basmasına otuz üç gün kalmış hüzün gözlü kız. "İyi görünmediğim halde, neden herkes bana iyi görünüyorsun diyor?" Ölümsüz sanırken gençliğini, artık bedeninden uçup gittiğini tekrarlayacak. Biliyor ki, hayat ona ağır bir yürek yarası bırakacak. Bir başka kazada, bir başka bedene teslim edilmek üzere...

Masum bir kötülüğün damıtılmış iyiliklerini sayacak bir bir...

Dalgın bir yağmur sesinde birdenbire özleyecek bedenini... "Hey Zürih şehri" diyecek. "Bir beden alacaklıyım senden. Ruhumu ise ülkeme gönderdim çoktan."

Ve fark etmeyelim diye biz, ne kadar çıplak göründüğünü dünyanın yeniden ve yeniden umutlu geleceğini anlatacak. Karbeyazı yalanlarla süsleyecek umutları ve yarınları.. .

O gelecek ki kuşkusuz acılı, o gelecek ki kuşkusuz korku verici. Ama bir o kadar olgun, bir o kadar uysal, bir o kadar meali sevinç yüklü.

Uyuyor Şafak Pavey. Elim durgun alnında, geniş, pürüzsüz. Uyandırmaktan ve ağrılarıyla yüzleştirmekten korkarak, onu dokunmadan okşuyorum. Mavi sedir çamları karanlıkta fısıldaşıyorlar, munis bir Zürih rüzgârıyla. İngilizce mırıldanıyor. Gözpınarlarında birikmiş yaşlar. Alnında su damlacıkları birikmiş. Ansızın sıçrıyor, ama kalkamıyor. (Çünkü o kalkamaz.) "Anne rüyamda ölüyorsun. Çekoslovakya'da iç savaş var ve seni kolunla bacağından kurşuna diziyorlar. Anne sen ölüyorsun, ben yalnız kalıyorum. Anne savaşa gitme." "Saçmalıyorsun, iç savaş Çekoslovakya'da değil, Bosna'da. Söyle rüyalarına, tarihi doğru yazsınlar." "Yine de gitme savaşa, Çekoslovakya'ya hiç gitme. Orada ölüyorsun sen."

Dağılan uykusunun ardından, terli başım kalan tek eliyle silerek soruyor.

"Anne, GATA'da benim gibi çok genç insan var değil mi? Ama onlar erkek."

"Bedeni eksik olmanın cinsiyeti olur mu Şafak? Kadın ya da erkek. Ortak kader yaşadığın çok insan var elbette." "Ben bu savaşa kafayı takmış durumdayım anne. Benim kazam tamamen bir salaklık. Ama onlarınki açıklanamıyor. İnsanın insanı bilerek ve isteyerek sakat bırakması, var mı böyle bir işkence? Çok zor bir durum bu anne. Karşı çıkmalıyız."

Uyuyor Şafak Pavey. Elim dokunmadan asılı duruyor, terler birikmiş geniş alnının üstünde. Sarışın bir keder okuyorum yüzünde. Uyuyor Şafak Pavey.

Oynak bir rüzgar var dışarıda. Sevinçli fısıltılar ulaşıyor ağaçların titreşen yapraklarından.

Ansızın sıçrıyor, ama kalkamıyor. (Çünkü o kalkamaz.) Yavaşça açılıyor uykulu gözleri. Yüzünün yarısını kaplıyor sarışın kirpiklerindeki merak.

"Diyarbakır'ı hatırlıyor musun?" diyor. Hatırlıyorum. Ses olmamış cevaplar geçiriyorum içimden. Uykusu dağılmasın, ağrıları başlamasın. Bir

minik oyun bu, ilk kez bu gece öğrendiğim. Elimle gözlerini kapatıyorum. Parmaklarımı çekmiyorum üstünden. Uysalca başeğiyor. Uyuyor Şafak Pavey.

Nasıl hatırlamam Diyarbakır'ı. "Acımasız anne" unvanını aldığım en keskin hatıradır, silahların ve savaşların gölge şehri. Cem Ersever öldürülmüş, bütün gazeteciler üçlü cinayetler serisi ile ilgileniyor. Can Karakaş ve ben çalışıyoruz haberi. Can adı olmayan bir yerde rehin. Verilen ihbar bilgilerini belgeledikten sonra özgür kalacak. Bu bilgileri belgelemek benim işim.

Diyarbakır'dan Silopi'ye, Şenoba'dan Çukurca'ya her tarafı dolaşmış, aradıklarımın çoğunu bulmuşum. Sona bir resim kalmış. Ersever'in katil zanlısının resmi. Fark edildiğim için resmi benim alma şansım yok artık.

Herhangi bir gazetecinin de alma şansı yok. Ankara'ya telefon açıyorum. Bilkent'te buluyorum Şafak'ı. Henüz on yedi yaşında. Ömründe bir kez bile silah görmemiş, muhtemelen bir kavga bile görmemiş. Pamukların içine sarmalanmış taş bebek o. Kavga ve öfke ile işi yok. Yırtık blucin, dağınık saçları ile "grunge" takılıyor. Benimle de sık sık alay ediyor. "Siz yenilmiş bir kuşaksınız. Bizim gibi bilime ve evrenselliğe önem verseydiniz, şimdi yenmiş olacaktınız. Başınızı kuma gömüp, dünyaya kapalı yaşamışsınız. Yani yenilmişliği hak etmişsiniz siz." Ukala grunge'ı küçümsüyorum, cevap bile vermiyorum ahkâmlarına. Ama şimdi bana gerek.

İyi geçinmem lazım onunla. Havadan sudan başlıyor konuşma. "Şafak, ne yapıyorsun şimdi?" "Sınav var anne, çalışıyorum." "Ne zaman sınavın?" "Bir sonraki gün." "Bir günlük bir uçak yolculuğu için hazır mısın?" "Saçmalama, nereye?" "Benim çok işim var, Diyarbakır'dan bir resim alacaksın bana." "Anne, kafayı mı yedin?

Diyarbakır'da ne işim var benim." "Ama sıkı bir rüşvetim var." "Hiçbir rüşvet beni etkileyemez. Gitmem." "Sen ne istiyordun? İtalyanca kursları mı?"

Amacıma ulaşıyorum. İnat ettiğinden, trenle geliyor İstanbul'a. Onu Diyarbakır uçağına bindiriyorum. Gün boyu adım adım telefonda izliyorum. Ne aldığım bilmeden resimleri alıyor. Akşam uçağı ile İstanbul'da karşılıyorum onu. Yine inat edip uçakla dönmüyor Ankara'ya. Tren yolculuklarım seviyor. Çok olmak istediği eski zaman diplomatları gibi hissediyormuş kendisini, ayrıca da romantikmiş. Trene yetiştiriyorum onu. Sabah sınavına giriyor. Çok sonra anlatıyor bana. Bütün değerlerinin altüst olduğunu. Silah ve ölüm yüklü bir şehirde hissetiklerini, savaşlara ilk

kez o gün karşıt olmakla sorumlu hissettiğini kendisini... Bense çok sonra düşünüyorum, kavgalı bir şehirde, aydınlık bir sarışın kızın aykırılığını... Arkadaşlarım bana çok kızıyorlar. "Nasıl tehlikeye gönderirsin?" diye. Onlara kaderin tehlikelerde dolaşmadığını anlatmakta zorlanıyorum. Yıllar sonra öğrenecekler, kaderin dünyanın en uygar şehirlerinde de temsilcilikleri olduğunu.

Uyuyor Şafak Pavey...

İngilizce mırıldanıyor. Küskün birilerine rüyalarında. Anlıyor insan...

Ansızın sıçrıyor, ama kalkamıyor. (Çünkü o kalkamaz.) "Anne, rüyamda Paul'le Patricia'yı gördüm. Evlenmişler." "Evlensinler Şafak, ne sakıncası var." "Anne o benim kocam." "Artık onu düşünmemelisin. Şimdi yapacak çok işimiz var. Hani Ünal'la hayvan çiftliği kuracaktık ya. Sen onu düşün." "Şimdi hayvan çiftliği düşünemem. Anne, sen gidip bu gece tiyatroda Patricia'yı dövsene."

Arkadaşları yanına her geldiklerinde, acısından avunmak isteyen Paul'ü, Patricia'nın tesseli ettiğini anlatıyorlar. Her gündüz gülümseyen yüzle dinliyor Şafak Pavey, kumpanya dedikodularını. Ama geceler kâbuslu uykulara dönüştüğünde, sıçrayıp yataktan, ama kalkamadan Patricia'yı dövmek planları yapıyoruz. Soruyor Şafak, "Çok mu güçsüzüz biz, Patricia'yı bile dövemiyoruz."

Olağanüstü aile meclisi toplantısı düzenliyoruz. Nil, Erzin, Zeynep, Ünal, Hüseyin, Erdal, ben ve Şafak. "Patricia'yı dövmeli miyiz, dövmemeli miyiz?"

Sonunda en ağırbaşlı karar babadan geliyor. "Yabancı bir ülke burası. Üstelik SBB (İsviçre Demir Yolları)'ye dava açıyoruz. Hiçbir rezalete bulaşmamamız gerek. Dava bittikten sonra döveriz Patricia'yı."

Patricia ilk haftaların en önemli kahramanı. Amerikalı balerin kız. Şafak'ın rüyalarının dans eden cadısı. Daha birkaç hafta önce onu Türkiye'de ağırladı. Kapadokya'ya, Peribacaları'na götürdü. Eşittiler o zaman.

Uyuyor Şafak Pavey, uykuya yenilmişken, yumulu gözlerinin ardından mırıldanıyor. "Biz Patricia'yı bile dövemiyoruz. Çok mu güçsüzüz anne? Hep biz mi yenileceğiz?"

Açık pencereden karanlıktaki Zürih şehrine bakıyorum. Mavi sedir ağaçlarının gölgelerinin arasından televizyon kulesi görünüyor.

Ben cevap vermeyeceğim buna. Hayatın sorularına doğrudan cevabıdır Şafak Pavey yaşadıkların.

Şafak'tan Notlar

"Yatağıma çakılmış yatıyorum öyle aptalca. Etrafıma bakıyorum.

Yapılabilecek hiçbir şey yok şimdilik. Acı ve sızı içindeyim. Aslında acımaması gerek. Çünkü, "onlar yok artık!" O halde ben deli miyim?

Varmış böyle bir şey, sordum öğrendim. Bir ömür boyu bedenim, olmayan kolumu ve bacağımı arayacakmış. Ferhat'in Şirin'i araması kadar umutsuz bir özlem bu. Kiminde dozu ağır, kiminde hafif geçermiş. Adı, "phantom pain" (hayalet acısı).

Aynen ve tıpkı "Operadaki Hayalet" gibi, kesip çöpe atmışlar. Yerinde duranlardan daha çok acı veriyorlar artık. Savaşması en güç olan da bu zaten. Morfin yetersiz kalıyor. Uykularım ört bas edemiyor bu duyguyu. Allah kimseye fantom belasını vermesin!

Ama benim ülkemde çok kişiye verdiğini düşünüyorum. Üstelik bilerek ve isteyerek, insan insanı sakat bırakıyor. Bu nedenle acı çekiyorum. Savaşları eskiden de anlamazdım, şimdi hiç mi hiç anlamıyorum. Bir aptallık benim çilem, ama o ülkemdekiler, onlarınki bilinçli.

Durmaksızın uyuyorum. Rüyalarım var, kâbuslarım var. O kadar çoklar ki. Uyanınca unutmak imkansız. Bunun güzel olduğunu düşünüyorum. Eskiden rüyalarımı hatırlayamıyor olmak en büyük üzüntümdü. Sabah okula gelince herkes gördüğü rüyayı anlatırdı, benim anlatacak bir rüyam olmazdı. Bazen söyledikleri doğru çıkardı, sevinirlerdi. Ben hiçbir rüyamı hatırlamazdım.

Katıksız uyuyor olmalıyım eskiden. Oysa şimdi çok hassasım, her şeyi hatırlıyorum. En küçük bir seste uyanıyorum.

Woody Allen'ın filmleri benim kurgularımın yanında hiç kalır. Bu da çok sevindirici bir durum. Kendimi Woody Allen'a rakip görmem tabii ki. Sabahları beni mahvediyorlar. Tırnaklarımı yiyorum çaresizlikten.

Ağlatıyorlar beni. Bir saldırı gibi sabah saatleri. Korkutuyor sabahın ilk ışıkları. Acı anlamına geliyor benim için. Gece nasıl kâbus anlamına geliyorsa... Bir dakika mola yok, kan almalar, iğneler... Sabahın hoşlukları da var. Kuş cıvıltıları geliyor bahçeden. Bana hayatın sevinçlerini getiriyorlar. Yaşam her şeye rağmen güzel diye düşünüyorum sık sık. Annemin sakarlığına rağmen, beyaz renkli sıvı ilaçlara rağmen.

İlgi, şefkat sözcüklerinin yükünü sabırla karşılıyorum. Konuklarımın akınım da. Bazen odamı BM çalışma komisyonuna benzetiyorum. Martina ile İngilizce konuşurken, Ursula Almanca bir şeyler anlatıyor. Bazıları kendi aralarında İspanyolca çeviriler yapıyorlar. Anneme Türkçe kızıyorum.

Müfettişim ile ağdalı bir Osmanlıca seçiyoruz. O inatla çiçekleri, çiçek tohumlarını, tarım ilaçlarını, amber, gül suyu ve lavanta kokularının köklerini, antika çerçeve tamirini durmaksızın anlatıyor. Bazen durumumuz o kadar komik oluyor ki, beni ameliyat için tekerlekli yatağımla götürüyorlar,

Hüseyin bir yanımda koşturarak tarım ilaçlarının ürün üzerindeki fayda ve zararları hakkında son bilgileri veriyor. Türkçe anlamayan hemşireler, onun fedakar bir dost olarak bana ameliyat giriş morali depoladığım sanıyorlar.

Bazen herkese birden Fransızca - Türkçe "Quelle alaka" diyesim geliyor. Demiyorum. Kendimi tutuyorum. "Sakin olmalısın" diyorum. Bu müthiş ilgi beni mutlu ettiği kadar yoruyor da. (Annemin bu ilgiyi isteyerek yüksek tuttuğunu, ziyaretçi yoğunluğundan düşünmeye ve kendimle kalmama isteyerek zaman bırakmadığını sonra öğreneceğim. Zayıf düşmüş ruhumun güçlendiği zaman, beni azad edeceğini bana sık sık tekrarlayacak.)

Tekerlekli sandalye ile ilk kez dışarı çıkarıldığımda açık hava beni çarpıyor. Başım dönüyor, hem bir mutluluk bu, hem de sarhoşluk.

Çevremdeki her şey, uzun süre yatağa bağlı kalmış benim için müthiş bir süratte. Richard, "Annen çevrendeyken hiçbir sürat seni şaşırtmamalı" diyor.

Saçsız başım, başımın üstündeki tülbente benzeyen ameliyat yeri sargılarım önceleri garibime gidiyor. Çocuklar için korkunç göründüğümü sanıyorum. Onları ürkütebileceğimi... Zeynep Keyman, hem çocuklarını getiriyor Nil'le birlikte yanıma, hem de bana "Bizi kesip biçseler ne halde olurduk, sana ne yaparlarsa yapsınlar muhteşem güzelliğini bozamazlar"

diyor. Bunun gerçek olmadığını biliyorum, ama bazen beyaz yalan bile iyi gelebiliyor insana.”

Bir Betonarme Masalı

Ömründe bir kez bile ilaç almamış birisi olarak, sahibi olmadığım bir kültürü öğreniyorum. Hasta kültürünü... Hastaların ağrılarının en çok sabaha karşı tuttuğunu, insanların en çok ihtiyaçlarını tan yeri ağarmaya yakın hissettiklerini, gürültüden irkildiklerini, eskiden yaptıkları birçok kaprisi hastayken yapmadıklarını, hastayken çok daha çekingen olduklarını, vesaire vesaire...

Şafak'ın ağrıları tutuyor, sırtında yatmaktan oluşmuş yaraların pansuman edilmesi gerek. Hemşire odasına gidiyorum. "Dev mucize" bir adam var, Şafak adını sonradan böyle koyacak. İsveçli Olaf. Yatağa geliyor, bir bebek gibi çeviriyor Şafak'ı. Yaralarını pansuman ediyor. Elleri müthiş şefkatli.

"Türkiye'ye tatile gidiyorum" diyor gelecek hafta. Şafak'ın yüzü asılıyor. Çünkü kimse ona Olaf kadar iyi bakamıyor. Olaf'ı kaybetmek en büyük depresyonu. Ansızın kol bandajlarını açıyor. O güne kadar hep korunmuşum gerçek görüntünün kahreden acısından. Şafak'ın kesik kolu ve bacağı ile yüzleşmemişim hiç.

Gözlerimi kaçırabileceğim hiçbir yer yok. Şafak yüzünü yüzüme dikmiş, bir an bile ayırmıyor. Tepkime göre karar verecek durumunun vahim olup olmadığına. Bir mengene yüreğimi sıkıştırıyor. El bombası gibi pimimi çekip, patlatacaklar az sonra beni, biliyorum ama bu patlayışın Şafak'sız olması, bu patlamadan Şafak'ın hasar görmemesi gerek.

Kazadan sonra ilke koydum kendime, hayatı yeterince zorlaşmış küçük kızıma, çaresiz kaldığımız özürleri dışında hiçbir zorluk göstermeyeceğim. Hayatın diğer alanları onun için kolay olacak. Bu ne pahasına olursa olsun böyle olacak.

Şafak'ın gözleri benim yüzümde, benim gözlerim omuzdan kesilmiş

bir kol yarasının dikişlerinde... Yüzüm tepkisiz, yüzüm olağan, yüreğimde mengeneler... Koltukaltını habersiz geriye çevirip, omuz kemiğinin üstüne dikmişler. Yüreğim ağzıma gelmiş. Mitoloji heykeli güzellikle örtüşmeyen bir aykırılık. İçimde bir başkaldırı hissediyorum. İçimde bir itiraz hissediyorum. İçimde öfke hissediyorum.

Olaf sargıyı değiştiriyor. Mavi bandajlar altındaki sırrı gizlemek üzere, yeniden sol omza yerleştiriliyor. Şafak'm gözleri yüzümde. Benim gözlerim sol omuzda, kırpmadan aynı yere bakıyorum, hiçbir acıma ve acı mimiği yok. Bir derin nefes alıyor Şafak. "Omzumdan korkacaksın sanmıştım." "Saçmaladın yine, insan kendi çocuğundan korkar mı?" "Ama doğurduğun zaman böyle değildim." "Ne olmuş yani, doğurduğum zaman bu kadar aksi de değildin." "Şimdi sigara içmeye gitmeliyim." "Az sonra dönerim. Olaf kızıma iyi bak lütfen."

Sessiz, karanlık koridora çıkıyorum. Boylu boyunca yerdeyim. Omuzdan sonrası olmayan bir bedenle ilk tanışmam bu, giderek daha güçlü olacağım ama, direniş düşe kalka öğreniliyor.

Selim anlatmıştı bana. "Zor iştir" diye. Oysa bir başkasında anlamak zordu, acı kendi bileğini kesmedikçe. Eşme'de görmüştüm Selim'i. Özcan'la Yüzbaşı Burhanettin'e uğramıştık, bir Kütahya yolculuğunda. Tek tük ağaçların arasından çoraklaştırılmış doğaya aykırı bir göletin kıyısında, birkaç tahta masadan en baştakinin etrafında toparlandığımızda, genç bir konuk daha katılmıştı aramıza. Güneydoğu teğmeniydi Selim. Her zamanki gibi her şeyi en son anladığımdan, Özcan tebdir olsun diye kulağıma fısıldamıştı Selim'in gençliğine tuhaf düşen yorgun sarı başının altındaki sırrı. Bir mayında kopmuştu Selim'in ayağı ve bilekten aşağısı protezdi.

Bundandı zorlanarak gelmiş olması masaya... Her eksik bedenli hikâyede bir sevda teessürü olduğunu ilk kez o gün öğrenmiştim Selim'den. Eşmeli genç teğmen, gitmeden önce savaşa yavuklusuyla sözleşmiş, müstakbel saadetlerin kehanetlerini konuşmuştu. Oysa öyle olmayacaktı hiçbir şey.

Öyle olmayacaktı hiçbir kehanet. GATA'da kalmış, bedeninin hep reddettiği protezini yüklenmiş, cebinde özrünün bedeli bir tazminatla Eşmeli sözlüsünün yanına dönmüştü. Oysa bal renkli gözlü yavuklu, kedere dayanamayacak kadar acemiydi hayatta... Bir başka aşka sığınmakta bulmuştu dramından kurtuluşun çaresini. Ve hemen evlenerek, yeni sevdiği ile dönüşü olmayan bir kaçışı gerçekleştirmişti. Tazminat parasını cebinde bırakarak küskün yavuklunun...

Genç teğmen cebindeki bedeli, son kuruşuna kadar beş katlı bir dev apartmana harcıyordu. En fazla iki katlı yapılmış beyaz köy evlerinin arasından kilidi üstünde bir hatıra defteri gibi fırlayıp çıkan... Yemek yediğimiz göletin uzağında Eşme evleri görünmekteydi. Uzun uzun baktım beyaz iki katlı evlerin arasından yükselen sevimsiz betonarme siluete.

Acıklı mecburiyetlerin öfkeli binasına...

Selim hepimizden erken ayrılmıştı yemekten. Bir elini sağ dizine destek yaparak, yaşına aykırı duran bir yavaşlıkla ağır ağır yürümüştü gölet kıyısının minyatür engebelerinden. Oynak bir protez zorlanıyordu siyah bir blucin pantolonun ayakuçlarından. Sağlam bedenli bir kadın, iki erkek, seyretmiyor gibi seyrettik Selim'in gidişini kaçamak bakışlarımızda saklanmış bir tereddütle. Ve tek söz edemedik arkasından hikâyesine dair.

Şafak'a anlatmıştım Selim'in betanorme masalını. "İyi yapmış!" demişti kısaca. "Ben olsam gökdelen dikerim!" Şafak gökdelen dikemedi. Hiçbir zaman dikemeyecek. Selim'den farklı bir duyguya oturdu genç beyni.

Bağışlanır olduğunu düşünüyor, dünya üzerinde insana ait olan her duygunun... Çağdaş bir derviş gibi bakacak bundan böyle dünyaya... Sadece beni muaf tutarak uysal başeğişlerinden, sadece anne olduğum için muhatap alacak bana hırçın öfkeleri. "Bir gün tamamen öğrendiğimde durumumu kabul etmeyi, anne senin için de başeğişlerim uysal olacak" diyecek. "Hayır" diyeceğim Şafak'a. "Ben hazırım, bütün öfkelerine, bütün hırçınlıklarına, bütün kaprislerine, bütün gözyaşlarına. Tümü hakkındır ve ben bunun için varım, sargılarını iri pazulu hastabakıcılar değiştiriyor, ben seyrediyorum.

Ortak olabilmek için hayatına ve artık hiç kolay olmayan yaşaman için ben hazırım. İçindeki fırtınalardan payımı almaya hazırım."

Şafak'tan Notlar

"Bugün (günlerden ne bilmiyorum, ama bir süre için son denilen ameliyatlarımın üstünden üç gün geçmiş) çok komik bir şey oluyor. Yatakta yatarken, birden bir hafta sonra taburcu olacağımı ve kalkıp yürüyüp evime gidecekmişim gibi hissediyorum. Hastalığımın ne olduğunu tamamen unutuyorum.

Bana olağanüstü davrandığımın tekrarlanmasından utanıyorum.

Psikologuma soruyorum. Barbara'nın, her zaman gözleri doluyor benimle konuşurken. "Utanmamalısın, cesaretin ve umudun ödülü olması gerekir" diyor. İkna olmuyorum, kendi bedenim için gayret göstermemin başkalarına nasıl umut olduğunu anlamak, ya da hayatıma dayanmaya çalışmamın nasıl cesaret olduğunu çözümlemek güç benim için. Anneme soruyorum. Başımı okşuyor. Cevap vermiyor uzun süre. Sonra ne düşündüyse, "Sen çok cesur bir çocuksun, başkaları için olduğunu kabul etmiyorum" diyor. "Kendine karşı çok cesursun ve bu az insanda bulunuyor." Ahmet Altan'ın söylediği bir cümleyi tekrarlıyor bana. "Şafak olağanüstü durumlarda olağanüstü davranabilen bir çocuk."

Zürih Üniversite Hastanesi'nin E043 numaralı odasında tavanı süzüyorum. Annem ortalığı yıkıp deviren, paldır küldür bir felaket gibi (desastre) çevremde dolaşıyor. Hastabakıcı ve doktorların ceplerine kutu kutu çikolatalar, fındık ezmeleri ve lokumları dolduruyor. Üstünde yeni elde ettiğimi hissettiğim yaptırım gücüm bu Türk huyunu bıraktırmaya yetmiyor.

Sanki o paketçikleri dağıtmazsa, koridorlarda yakaladığı her beyaz gömleklinin eline kayısı, ceviz ve incir kutuları tutuşturmazsa tedavi etmeyecekler. Felaket bir kadın...

Yaptıkları yetmezmiş gibi, bana getirilen yemekleri de aşırıyor. Cro-

sanlarımı, kivi ve avokadolarımı kaşla göz arasında yok ediyor. (Bu kadar yiyeceği ne yaptığını hastaneden ayrılmamdan bir gün önce öğreneceğim. Mikro cerrahi bölümünün hasta dinlenme odasında bir masa kurduğunu, hareket edebilen hastalara sürekli yiyecek taşıdığını, benim ziyaretçilerimi ağırladığını, ziyaretçisi gelmeyen hastaların alışverişlerini yaptığını. Hastaların ona ayrılmaya yakın "angel family" partisi düzenlediklerini öğreneceğim. Bizi izleyen İsviçreli, Avusturyalı, Alman, İtalyan ve Uzakdoğulu hastaların aile bağlarımıza hayran olacağını, annemin enerjisini ve güleryüzlülüğünü sık sık konuşacaklarını ise hastane yönetimi anlatacak. Ama o sıralarda odamda çakılıyım ve dışarıda olup bitenlerden haberim yok. Bütün dünyam, hemşirelerim Dr. Kaiser ve psikoloğumdan ibaret. Annem bana dış dünyadan bilgi taşımıyor.) Bu arada, yoğun bakımdan geçtiğim mikro cerrahi bölümündeki stajyer hastabakıcılarla da uğraşıp duruyorum.

Hele bir tanesi beni deli ediyor. Adı Judith. Ben ona "İsviçre'nin Yozgat'ından" diyorum, annem kızıyor, Yozgatlılara bu tabiri yakıştırmamı sevmiyor. Ben de, "İsviçre'nin köylüğünden" diye düzeltme yapıyorum. Kıza her şeyi iki üç kere anlatıyorum. Yine de anlamıyor. Geçenlerde yemekleri tuzlu yaptıklarını ikaz etmek istedim. Aman istemez olsaydım. "Tuz"u tarif ettim, olmadı, yazdım olmadı. Yüzüme öylece baktı. İlk kez tuzun resmini çizmeyi düşündüm ve çizilemeyeceğini öğrendim. Vazgeçtim. Almanca bilgisi "ja-ja"yı geçmeyen annem bile tuzu anlattığımı anladı. On dört yıldır İsviçre'de yaşayan Ünal bile Judith'e tuzu anlatamadı.

Trenin yapamadıklarını bu gidişle bana annem ve İsviçreli hastabakıcılar yapacaklar. İlaç saatlerimi, sargılarımı değiştirme saatlerimi daima hatırlatmak zorundayım. Nil'in getirdiği kurabiyeleri aşırmasınlar diye bir gözü açık uyuyorum. ”

UniverstySpital Tutsaklığı

Türkiye'den ilk telefonlar başlıyor. Figen'in, Leyla'nın, Şima'nın dışında ilk telefonlar. Ergün Gündüz arıyor. "Siz bilmiyorsunuz" diyor, "ben Şafak'ı çok seviyorum." "Öyleyse onu sürekli ara Ergün." "Hayır, hayır, sen arama, ben arar, sen aramış gibi yaparım. Telefon faturası sana külfet olmasın." "Hayır" diyor Ergün, "Bunun hiçbir önemi yok." Telefonu Şafak'a veriyorum.

İstemiyor. İlk telefon bu ve eksik bedeni ile kimse ile yüzleşmek istemiyor. İtirazını dinlemiyorum. Konuştukça yüzü aydınlanıyor. Doğallaşıyor, öfkesi geçiyor. Birden arkadaşları ile bağlar kuruldu. Artık işimiz daha kolay.

Ergün'ü görsem, herhalde beş on tepsi suböreği yaparım onun için.

Sigara molası için dinlenme odasına gidiyorum. Telefon çalıyor. Nurcan Akad. Nasıl geçmiş olsun diyeceğini bilmiyor. İlk haber 25 Mayıs'ta onların gazetesinde çıktı, ama trenin altına düşen Türk kızının adı yoktu. Kim olduğunu bilmiyorlardı. Öğrendiğinde ise söyleyebileceği cümleyi bilmiyordu. (Bu daha sonraları pek çok sevdiğim insan için böyle olacak, bizimle konuşurken nasıl bir cümle seçeceklerini bilemeyecekler veya Şafak ya da ben işlerini kolaylaştırıp, onları teselli edeceğiz.)

Nurcan, "Yapabileceği bir şey olup olmadığını" sorduktan sonra, "Bir şey yazmak istersen biz hazırız" diyor. "Bir günlük tutuyorum Nurcan, ilk yazıları göndereyim istersen sana, bir bak" diyorum. Notlarımı Nurcan'a gönderiyorum.

Sabah Gül arıyor beni. Ağlıyor sesi. "Gül, Şima sana notlarımı fakslasın. Her şeyi yazdım" diyorum. "Okudum" diyor. "Onları basmamızı ister misin?"

"Çok çalakalem Gül onlar. Düzeltmek lazım belki. Ben yapamam.

Burada zor." "Hayır, düzeltilecek bir yanı yok. **Zafer Bey okudu.** Seninle konuşamıyor. Şimdi seninle konuşmak çok zor. **Ama orada Sabah'm** temsilcisi var. Neye ihtiyacın olursa, ona söyle. Gelip **seni bulacak.** Her şey isteyebilirsin ondan." "Bugün gazeteyi gördün mü?" **diyor** Gül. Fügen Ünal Şen, Şafak'ın haberini yazdı.

Ünal bir sabah getiriyor. Şafak'ın geçen yılki resmi. Kumral saçları savrulmuş. Gözlerinde sevinç. Gazeteyi odaya götürüyorum. Tepkilerini izleyeceğim. Ona iyi gelip gelmediğini anlayacağım. Şafak okuyor gazeteyi. "Ben Fügen'i tanır mıyım anne?" "Tanımazsın Şafak ama o seni bilir, ele avuca sığmadığını da." "Bu yazıda acı var, benim için çok üzülmüş. Yazıya da yansımış. Ona telefon et, iyi olduğumu söyle."

Her şaşırttığında beni Şafak, her keşfedişimde onu, dudaklarıma çöken mahçup tebebbüssüm yeniden yerleşiyor. Dışarı çıkıyorum. Kızımı yeni tanıyorum. Hiç tanımamışım bugüne kadar. Bir çocuk keşfediyorum. Hiç keşfetmemişim bugüne kadar. İşlerim öyle çoktu ki, zamanım olmadı hiç.

Yine Gül arıyor beni. "Yazıların için ne diyorsun? Senden cevap bekliyoruz."

Nurcan'a telefon açıyorum. Ona söylemem gerek. Yurtdışında Nurcan. İş gezisinde, sekreterine söylüyorum. Sabah basıyor ilk yazıları.

Yine Gül arıyor beni. "Sana ödeme yapmak istiyoruz. Bir hesap numarası ver." "Ben ödeme için yazmadım Gül. Onlar benim günlüğüm." "Olağanüstü ilgi uyandırdı yazın. İş başka, dostluğumuz başka." İsviçre'de banka hesabı olmak kavramı öyle uzak ki bizden. Erdal gidip bir hesap açıyor, Şafak'ın evinin yanındaki bir bankaya. Gül'e numarayı veriyoruz. İlk dekont geldiğinde, Şafak'ın önüne koyuyorum. "Bak, hastane masrafları diyordun.

Gördüğün gibi bir yandan çalışıyoruz. Artık kafana takma." "Gözleri parlıyor." "Gerçek mi?" diyor. "Valla, henüz sahte dekont hazırlamayı öğrenemedim, Şafo." "Yani şimdi kaporayı yatıracak mıyız?" "Aptal kızım benim, o zaten sorun değildi, ama şimdi bu senin kendi paran. Yani sen kazanıyorsun. Senin paranla, seni tedavi ettiriyoruz anladın mı?"

Şafak avucunu avucuma vuruyor. "Anne, şimdi bunu kutlamalıyız, bir avokado şenliği yapmalıyız!"

Yazılar sürdükçe Şafak dikkatli oluyor. Ağrısı varsa bile beni dinlenme odasına gönderiyor. "Önce yazını tamamla, işinde ciddi olmalısın" diyor.

Ağrısı varsa, yazımı göndermemiş bile olsam ona yalan söylüyorum.

Yazılar sürdükçe Şafak mektuplar alıyor. Mektuplar Şafak'ı güçlendiriyor. Türkiye ile aramızda garip bir iletişim başlıyor. Çiçeklerimiz, çikolatalarımız, oyuncaklarımız, telefonlarımız ve ziyaretçilerimiz hastane gündemini altüst ediyor. Richard, Martina, Ursula, Lavinia her gün geliyorlar. "Mami yorgun" diye beni dinlenme odasına gönderip, Şafak'ın bacağına masaj yapıyorlar, sırtını temizliyorlar, notlarını alıyorlar, odasını düzenliyorlar. Uyku tulumları sırtlarında, Şafak'ın yanında kalmak için benimle savaşıyorlar.

Şafak hastanenin bebeği oluyor, ümidi oluyor, sevinci oluyor. Gazeteci arkadaşlarım geliyor. Şafak'la konuşuyorlar. Hastanede yasak olmasına rağmen, Şafak için çekim izni veriliyor. Şafak yattığı yerden bilgiç konuşmalar yapıyor. Kazadan on gün sonra bir gazeteci arıyor. Kazayı yeni duyduğunu söyleyip, benimle Şafak hakkında röportaj yapmak istiyor. "Elbette" diyorum. Şafak konuşmamızı dinlemiş. Telefonu kapatır kapatmaz, "Hayır" diyor. "Onunla yapmayacaksın!"

Anlatıyor bana. "Elbette" diyorum. Röportajdan vazgeçiyoruz. Erdal, sağlık nedenlerini bahane ederek bildiriyor.

Günler geçiyor. Şima beni arıyor. Bir isim söylüyor, tanıyıp tanımadığımı soruyor.

"Evet, tanıyorum." "Senden nefret eder mi?" diyor. "Bunu ona hiç sormadım.

Ama nefret etmesi için bir nedeni yok. Ne benim keçilerim onun çitlerinden atladı, ne onun keçileri benim çitlerimi yıktı" diyorum. "Öyleyse sor" diyor Şima. Bana bir yazı fakslıyor.

Okuyorum. Zeynep ve Nil yanımda. Neden yazdığını hemen anlıyorum elbette. Cevap vermek çok kolay, dövüşmek çok kolay, aşağılarda dolaşan Babıali kültürünü yaşatmak kolay. Ama vakit yok ve bir ömür boyu vakit olmayacak. Bir çocuk yaşatmaya çalışıyoruz koca bir insan kümesi. Nefes nefese, adım adıma, yürek yüreğe. Vakit yok öfkeli kepazeliklere...

Telefonlar başlıyor Türkiye'den. İnanılmaz kışkırtıcı, inanılmaz acı verici. Şafak'ın bütün arkadaşlarına telefon ediyorum. "Sakın ola Şafak'a söz etmeyin" diyorum. Biliyorum, öğrendiğinde mavi gözlerini yumacak. Gözkapaklarının arasından sızan yaşları silemeyip, faydasız saklamaya çalışacak bizden. Ve her şey yolunda gibi davranıp, kahredecek kendisine...

Bir yazı yazıyorum. Rahat bırakılmak için.

"Ahlak biçarelerin işidir, 'onur'sa insanın. Ahlakı değiştirebilir, satabi-

lir, satın alabilir, uyarlayabilirsiniz. 'Onur'sa tektir. Değişmez. Kırk yıllık ömrümde, dua etmeyi öğrendiğim ilk günden bu yana, Allah'tan tek şey istedim. Ve bu onurdu. Şükür ki, bütün olmayanlara savurabilecek kadar çok nasip oldu.

Bu yazı, ömründe hiç oyun oynamayı öğrenememiş birisine, hayatı tiyatrolarla geçenlerin ders vermeye kalkması üzerine yazıldı. Bu yazı, sağlam yüreğimizle, bedene hiç ihtiyaç duymamış bizlere, sadece beden kullanarak var olmuşların hayatı öğretmeye kalkması üzerine yazıldı.

Bu yazı, vakur bizlere riyakar eprimiş ve köhnemiş sinsi fırsatçıların ahlak öğretmeye kalkması üzerine yazıldı. Bu yazı sömürgen çığlıklar yerine acısını içine gömüp, gülücüklerini ülkesine dağıtan mitoloji heykeli kızımın hikayesini kendi kariyerinde kullanamayanların zavallı öfkeleri üzerine yazıldı. Hem de Zürih'te bir hastane odasından...

Yazı yazarak para kazanmaktan başka meslek bilmiyorum. Eğer bilseydim, onu da yapardım.

Dünyanın en pahalı ülkesinde bedensiz kalmak, kızımın seçimi değildi. Ve bu kadar pahalı bir hastanede bulunması da bizim hayat sınavımızın küçük bir ayrıntısından ibarettir. Ancak yeniden yaşamaya dönmesi için mevcut rakamlar beşle çarpılsaydılar, ona da hazırdık bulut gözlü çocuk için.

Şafak Pavey'in kaderinin başladığı andan bugüne kadar bizi yüzlerce insan aradı. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'den İstanbul Anakent Belediye Başkanı Tayyip Erdoğan'a, Cem Boyner'den Yılmaz Erdoğan'a, İshak Alaton'dan Savaş Ay'a, Umur Talu'dan Nursuna Memecan'a. Çok sevdiğim Toprak Grubu yöneticilerinden Samanyolu - Zaman grubuna tanıdığım yüzlerce dar gelirli arkadaşımdan, yüzlerini hiç görmediğim Avrupalı Türk işçilerine kadar niceleri artık yapabilecekleri hiçbir şey olmadığını bilerek, tek bir soru sordular, 'Bütün ihtiyaçlar için hazırız.' Tek bir cevap verdik hepsine, 'Sadece duaya ihtiyacımız var'. Onurumuza saygı duyarak kapadılar telefonları.

Sabah gazetesi, Şafak'ın ikinci annesi Gül Tolunay okurken öğrendi acılı notlarımızı. Çünkü ben, yazmadan yaşayamam. Çünkü ben, ailemizin acılı tarihini ölümsüzleştirmenin bir başka yolunu bilmiyorum.

Günlüğüme ödeme yaptıklarında ise müthiş bir sevinçle şaşırdım. Bildiğim tek yolla kızım için para kazanıyordum. Üstelik o satırlarda acının yazılmamasına çok özen gösterilmişti.

Sabahlara değin, hiç uyumadan parçalanmış kesik bir bacağın altında

yastık tutulduğu da...Küçücük bir çocuğun fobik kâbuslarında artık tek kalmış bir elin yüreklerimize bastırıldığı da...

Yatmaktan iltihaplar basmış incecik bir sırtın saatlerce lavantalı alkollerle oğulduğu da...

Hiç ağlamamak için, gözbebeklerimize EO43 odasının buz kalıplarının bastırıldığı da...

Çünkü gözyaşlarımız kendimiz içindi, gülümsemelerimizse bütün insanların!

Hayvan olmak bile zor zanaattır; sezgili, özverili, vefalı olmayı öğretir bize.

İnsansa Zürih'te var. Nil Ataç, Zeynep Keyman, Ünal Doğan, Hüseyin Çıtak, Hollandalı Betty, Hırvat Darija kimliğinde... Hiçbir canavarın, hikâyemizin olağanüstü direnişini kirletmesine izin vermeyeceğiz. Adımızı telaffuz etmek hak ve haddini hiçbir canavara vermiyoruz.

Bu kavga, gazetelerin haber kavgası değildir. Bu kavga, tek kolu ve tek bacağı ile yaşamayı öğrenmeye çalışan kızımın mücadelesidir. Kızımsa, kimsenin haberi değildir. Çevreci, savaş karşıtı, vejetaryen, UNICEF gönüllüsü çok genç bir çocuğun dünyadan sorumlu olmasıdır. Ve kimselerde görülmeyen metaneti, cesareti, sabrı ile artık bizim çocuğumuz değildir. O, bütün bir toplumun yiğit örneğidir.

Biz, seçimimizi yaptık çoktan. Kolsuz çocukları ile dilenen Körfez Savaşı kurbanı Iraklı Hayriye olmayacağız.

Biz, Bosna'da dudağından rujunu eksik etmeden, arka bahçesine kocasını, babasını, kuzenini gömüp, Miletska Nehri'nde yetim çocukları yıkamaya giden Nermina olacağız.

Bizi, bizimle rahat bıraksın oyuncular, tüccarlar, fırsatçılar, zavallılar ve fahişeler.

Ailemiz, bütün ömrümüz boyunca rafine insanlar olmak için çalıştı. Bu bizim yorgun rafine hayatlarımızın son yolculuğudur ve tıpkı eskiden olduğu gibi riyakâr ve fırsatçıların aramızda işi yoktur.

Evet, ben yazılarımla para kazanmaya devam edeceğim, reddedip bütün yardım tekliflerini... Ancak önce bu gazeteyi saklamalıyım. Şafak asla okumamalı mecbur bırakıldığımız infazı...

Öfkem burnumda, çalakalem yazdığımı izleyen Zeynep, şamataya başlıyor.

"Bundan sonra bir hakaret yazısı yazmak zorunda kalırsam, sana ıs-

marlayacağım." Bütün yapmak istediği, beni sakinleştirip, durumu rahatlatmak. Nitekim başarıyor. Örtülü cevap yazısı iki gün sonra yayımlanıyor. Gazeteyi saklayıp, giriyorum Şafak'ın odasına. Kocaman açıyor gözlerini. "Anne, haberin var mı, bize yazı yazmışlar!" "Ne yazısı Şafak?" Beyaz yalanlar alışkanlığı gereği, ilk kez öğreniyor gibi yapıyorum. "Okuma anne, çok kötü. Bir nefret, bir hakaret. Anlaşılır gibi değil. Ayşe telefonda okudu bana. Ben neden yazıldığını biliyorum, ama sen okumamalısın. Anne, neden biz? Sen suçlusun aslında. Bize kötü olmayı öğretmedin hiç. Kendimizi korumayı öğretmedin. Ve hep yeniliyoruz anne. Çok mu güçsüzüz biz?" Sorusunu tamamlayamıyor, kazadan bu yana ilk kez hıçkırıklarla ağlıyor.

"Hayır Şafak, söylediğin yazıyı okumadım. Ama önemi olmadığını biliyorum. Yenilmiyoruz biz. Kötü olmayı öğrenmek de gerekmiyor. İnan bana, hayat bu yazının sahibine bizi hatırlatır bir gün. Ateist, Budist, Müslüman... inançları onu nereye götürürse götürsün bir gün hatırlar. Bir acı kuşatmasında, yahut hırsların batağında, herhangi bir zaman ve yerde bizi hatırlayacağından kuşkun olmasın."

Şafak'ı, olup bitenleri anlayamamış Richard'a emanet edip, kendimi dışarı atıyorum. Bir hastane odasında rehin alınmış hayatlarımızın çaresizliğini yüzümüze vuran dramımızdan nefret ediyorum. Öfkem kabına sığmıyor, kederim yüzümde durmuyor, içimde dalga dalga ayakta tutulmaya çalışılan eksik bedenli bir çocuğun kendisini güçsüz hissetmesinden duyduğum başkaldırı yayılıyor. Yumruklarımı sıkmaktan başka hiçbir savunması olmayan biçareliğime küfrediyorum.

Şafak'tan Notlar

"Annem profesyonel bir yazar. Bense amatörüm. Kim bilir belki de bu kaza olmasa, başka insanların okuyacağı yazılar yazmak zorunda hiç kalmayacaktım. Günlüğümle baş başa (o da annem okumasın diye en umulmadık yere gizlenmiş olacak) yaşıyor olacaktım. Annem gibi en kötü olayı bile allayıp pullayıp satmak sadece gazetecilere özgü olsa gerek.

Sanıyorum hastanede yaşadığımız kırk bir gün boyunca yaptığı üç yüz altmış sakarlık vakasını örtbas etmek için de bu kadar süslü yazı yazıyor. Allahtan hastabakıcı olmayı hiç düşünmemiş.

Yeri gelmişken, kaza geçirme ihtimali olan insanlara bir uyarıda bulunmak istiyorum. Önce annelerinin sakarlık dozunu ölçtürsünler. Aldıkları sonuç olumlu çıkarsa, içleri rahat rahat kaza geçirebilirler.

Annemin sakarlıkları üzerine bütün ekibim sıkı bir felsefe yapıyoruz ve çok eğleniyoruz, ama Dr. Barbara beni uyarıyor. Annenin dinamik olmaya doğru akan bir enerjisi var ve bu enerji seni de dinamik olmak zorunda bırakıyor. Onun gürültüsü ve acemilikleri olmasa kendini kimsesiz hissedersin. Bu da onun küstahlığı. Kırk yıllık annemi bana öğretiyor.

Bütün yaşam ironilerimiz bir yana, biz sanıyorum hayatımızı yoluna soktuk.

Üstelik kimse inanmaz ama, hayatımızı yoluna soktuğumuz, annemin hastanede bile bütün kuralları altüst ederek vaçgeçmediği cep telefonu ile, başıma gelenlere çok üzülen herkesi avutmaya başlaması ile de anlaşılıyor. (Bunu bazen ben de yapıyorum, ama annem kadar iyi yapamadığımı düşünüyorum. O öyle bir inandırıyor ki, sahiden kazayı geçiren ben değil de karşı telefondaki insanmış gibi oluyor. Ben bile buna inanıyorum zaman zaman. Bizim değil, bizim için bir şeyler yapmak isteyenlerin desteğe muhtaç olduğuna...)"

Yeni Bir Mevsim, Yeni Bir İnsan

Günler Şafak'ın kısa Zürih serüveninde bu kadar çok ve çeşitli insanı nasıl tanıdığına şaşmakla geçiyor. Brezilya konsolosu, büyük gürültülerle Şafo'yu ziyarete geliyor. Türk konsolosluğunun ziyaretine alışkın İsviçreliler için de yeni bir şaşkınlık daha. Konsolos müthiş eğlenceli bir diplomat. Brezilya'nın doğası hakkında ne kadar cahil olduğunu, kendisine soru soranlara sürekli yalan söylediğini anlatıp güldürüyor bizi. Şafak'm dil okulundan sıra arkadaşı. Kızım ona her öğlen çok sevdiği kurabiyelerinden verirmiş.

Konsolos her ne kadar şişman bir aile olduklarım söylese de, Şafak'ın güler yüzlü ısrarlarına dayanamazmış. Bir isim de takmış Şafak'a. "Sandviçinin yarısını paylaşan kız."

Harvey, Hawaiili bir zenci geliyor bir sabah. Şafak onun kafeteryasında çalışmış. Yüz yirmi frank alacağı kalmış. Onu getiriyor Şafak'a. Haydi bir sulugözlük daha...

Şafak yattığı yerden yazı yazmaya, daha doğrusu not almaya başlıyor. En keyifli anlardan birisi. Harflerin titreşiminden, oldukça zorlanılarak yazıldığı belli bir uzun not alıyorum bir sabah. Not demek doğru değil, kızımdan ilk mektup bu.

"Anne sana teşekkür ederim" diye başlıyor.

"Sanma ki hastanede başımdan ayrılmadığın için. Her sabah ve her akşam yatağımdan bakarken tavana, biraz acele edilmiş gençliğimi hatırlarken, sana teşekkür etmem gerektiğini düşünüyorum.

Merit Antik'teki düğünümü hatırlarken, (hani Mehmet uyumuştu ya salonun ortasında... Sen Türk konuklara gösteriş yapmak için Paul'e zorla, bildiği 'Gesi Bağları' türküsünü söyletmeye çalışmıştın) bana acele ettiğimi söylediğin için değil. (Bak ben haklı çıktım, şimdi öyle bir düğün yapamazdım değil mi?")

Yiyeceklerimi çalıp yesen de, gay arkadaşlarımı öpmekten inatla kaçınsan da, Mehmet'e her zaman bütün koleksiyon eşyalarını bana sormadan acımasızca versen de, her iğne vuruluşumda kendini odamdan dışarı atsan da, ilaç saatlerimi unutsan da, geceleri acımın en acımasız saatlerinde uyuyakalsan da, programını bahane edip ikide bir Türkiye'ye kaçsan da, siyasetten anlamadığıma inanıp bana aptal sarışın muamelesi yapmana rağmen durmadan yalan söyleyip, Şafak çok akıllıdır desen de, bana kötü olmayı öğretmemiş olmandan ötürü çok zorlansam da, aleyhimizdeki yazıyı benden saklayıp, her şey yolundaymış gibi davransan da, ne Ahmet Altan okumak için Yeni Yüzyıl, ne Umur Talu okumak için Milliyet bulmuyor olsan da, kulağımın kepçe olduğunu ikide bir yüzüme vursan da, telefonkolikliğinden ölmek üzereyken bile vazgeçemesen de, bize miras olarak sadece telefonlarını bırakacak olsan da... sana teşekkür ediyorum anne.

Çok çirkinleştiğim halde bana durmadan, 'Bebek gibi görünüyorsun' dediğin için, Gülgün Sönmez'in Dalmaçyalı köpeğine beni bahane ederek el koyduğun için, Zürih'te bile sarmısak bulduğun için ve en önemlisi anne, bana hayatta eksiklerle de yaşanabileceğini öğrendiğim bu zamanlarda en büyük desteğim olduğun için sana teşekkür ediyorum anne. Ve haklısın, artık ben de inanıyorum ki, ölümden başka her şeyin çaresi bulunur."

Mektubu okuyorum, kendimi tutamıyorum. Şafak'ın olağanüstü ironi gücü ile ilk kez bu kadar doğrudan tanışıyorum. Yanı başımda büyüyen bu muhteşem çocuğun, kendi sentezim olduğunun farkına varmak gibi keskin bir keşfedişle sızlıyor yüreğim. Tek bir sözcük söyleyemiyorum ona.

Üstünü değiştirmek için odasına giriyorum. Ona ilk kez bir tişört giydireceğim. Hastane giysilerinden bıktı artık. Ön yüzü boynundaki borulardan geçsin diye kesmişim. Başından özenle geçiriyorum. Sağ kolunu kaldırıyor giydiriyorum. Yaralarını acıtmamak için özenle sol kolunu kaldırmasını bekliyorum. Aydınlık cesur bir çift göz, bir çocuk şaşkınlığı kadar masum yüzüme bakıyor. "Anne, olmayan bir sol kolu beklemenin hiçbir manası yok. Gel sen bu işten vazgeç."

Şiddetini hiçbir ölçeğin saptayamacağı kadar derin bir deprem geçiriyorum.

Sessiz, yanıtsız, mutedil, bluzu kapatıyorum. Aynı depremi bir kez daha geçireceğim. Türk Kalp Vakfı'nın balosunda, bir konuşma yapacak

Çetin Yıldırımakın. Çok beğenilecek. Herkes alkışlayacak. Ben soracağım Şafak'a: "Yavrum beğenmedin mi, alkışlamıyorsun." Masum çocuk sesi soracak: "Anne, benim iki kolum mu var, öğrenemedin gitti."

En ağır yükleri, en şaşkın acemiliklerle sağma soluna çarparak öğrenmeye çalışan sakar annenin kimselere gösterilmemiş acılı yüzü bu kez dayanamayacak. Bir tedbiri alınmış isyan sallayacak yeniden inançlarını. İnançsızlıkla inanç arasındaki asma köprüde ayakta kalmaya çalışacak.

Öğrenemeyip gittiğim çıplak yaraların, unutmak istediğim ama erkekçe yeniden yeniden karşılaştığım dehşetli görüntüsü bedenime yapışıp ölümsüzleşiyor. Her alkış sesinde, Otogargara ekibinin oyununda, Yılmaz Erdoğan'ın "Cebimdeki Sözcükler"inde, alkışın gerektiği her yerde ve alkış seslerinin vakur ezgisinde gözlerim sulanacak her zaman. Gözüme sigara dumanı kaçmış muamelesi ile atlatacağım kriz anlarını, ama her alkışta ben, "Benim iki kolum mu var anne?" diyen çocuk sesini duyacağım.

Ve inançlarıma sığınacağım, inançlarımız alacak üstümüzden acının yükünü... Daha çok uğraşıp gerçek birer Sufi olmaya, bir kez daha hatırlatacağız insanlara bedenin geçiciliğini...

Biliyorum hiç kolay değil bedeninin yarısının kaybetmiş bir çocuğun annesi kimliğini öğrenmek.

Zaman gerek besbelli! Zamandan çokça söz ediyorlar zaten. Ve daha ne çok söz edecekler zamandan. Bütün yaralarımızın sarılacağından, bütün çektiklerimizin unutulacağından. Ve söz edenler de biliyorlar ki hiçbir işe yaramayacak söz ettikleri zaman. Sözcükler kuşatacak etrafımızı, iki kişilik semamızda uçuşacaklar, evet iyi gelmeyecekler onulmaz yaramıza, ama avutacaklar eksilen bedene karşı hoşgörüsü yükselen bir çocuk ruhunun erken acılarını...

Hayatta sevinilecek daha ne kadar çok şey olduğunu fark ettirecekler, yalnız başına verilen bir sevinç savaşının çocuk kahramanına...

Bu yeni mevsime, bu yeni şehre, üstümüze çökmüş bu yeni felakete, egemen olunamayan bu yeni mevcutluluk haline alışmaya çalışan ve dik kalmak için sevinç sözcüklerinden öte hiçbir dayanağı olmayan bize umut verecekler...

"Sen hiç ağlama" diyenlere itaat için ağlamayıp, sadece ele güne karşı ağlamak gerektiğini sanmamıza karşın bize gülümseme verecekler. Ve kızımın kimliğinde mucizeler yaratacak acıya direnç!

Kolay anlatılıyor öyküler, kolay yazılıyor. Kolay yaşanmıyor oysa!..

Şafak'tan Notlar

"Tüm bunlar yetmezmiş gibi, bir de Hüseyin'le uğraşıyorum. Hüseyin daimi nöbetçimiz. O bir mülteci. Sabahları yedide nöbet alıyor, gece yediye kadar.

Sürekli olarak odayı teftiş ediyor. Onun görevi, arkası kesilmeyen çiçeklerin yaşamasından sorumlu olmak. Karşımda, rafın üstünde bulunan çiçekleri tek tek gözden geçiriyor. Bu yetmiyor, odanın kokusunu gözden geçiriyor. Koku takıntısı var. Zaten işi de koku hammaddesi bulmak. Büyük bir ciddiyetle, daima üstünde bulunan lavanta kokularını havaya sıkıp duruyor.

Arada sırada kendi kendine mırıldanıyor. Yüzüme bakmaya cesaret edemeden sarmısaklı yoğurt yemenin kötülüklerini anlatıyor. Kendisi kırk yılda bir sarmısak yediğinde, İsviçre'de adet olduğu üzere dağa çıkıp, kokunun geçmesini beklermiş. Bunu övünerek anlatıyor. Garip birisi doğrusu.

Ona karşı tedbir olsun diye, odanın her tarafına sarmısak soydurup, yerleştirtiyorum. Annemin hayatı sabahları onunla başlıyor. Sabah yedide ilk hareket başlar başlamaz annem elinde dişfırçası, üstünden gece ve gündüz çıkarmadığı penyesi ve buruşmuş pantolonu ile kendini koridora atıyor.

Saat dokuza kadar kan almalar, sargı değiştirmeler, tansiyon ölçmeler... ameliyat varsa, hazırlıklar yapılıyor. Ardından Dr. Kaiser ve ekibi "sıradışı genç hasta"yı görmeye geliyorlar. Ve hemen ardından psikoloğum Barbara.

Annemin dokuza kadar odaya girişi yasak.

Nihayet kahvaltım elinde geliyor. Bana yemek yediriyor. Bu garip bir duygu. Annemden başka kimsenin elinden yemek yiyemiyorum. (Bu

sonraları da böyle olacak. Bazı işleri sadece annemle yapabileceğim. Örneğin banyo sadece annemin ortaklığında bir iş olacak. Annem hastane hayatım boyunca dört kere Türkiye'ye gitti. Babam, Ünal, Nil ve Zeynep o yokken çok daha dikkatle ve özenle baktılar bana. Ama çekingenliğimi onlara karşı asla atamadım. Öfkelendiğimde öfkelendiğim, ağladığımda ağlattığım, üzüldüğümde üzdüğüm tek kişi annem. Anne olmak böyle bir şey olmalı.)

Sonra ziyaretler başlıyor. Benim ziyaretçilerimin arkası kesilmiyor. Arada sırada gözkapaklarım ağırlaşıyor, dalıyorum. Hastanenin damına konan helikopter gürültüleri uykumu edepsizce bölüyor.

Gözlerimi her araladığımda odamın ortasına bağdaş kurup, tespih çeken annemi görüyorum. Böyle zamanlarda ölüyormuşum da annem okuyormuş duygusuna kapılıyorum.

Gözlerimi hemen yeniden yumuyorum. Sakarlığı, yemeklerimi yürütmesi, rüşvetçiliği yetmiyormuş gibi, odamı tekkeye çevirmesine deli oluyorum.

Çocukluk uğurum Saftirik'in boynuna "Cevşen" astı. Migel'in armağanı Hollanda inekçiğinin kulağında da bir nazar boncuğu var. Odamla Telli Baba arasında bir fark olmadığını düşünüyorum.

Ziyaretçiden yana en şanslı hasta benim. Zürih Türkleri beni yalnız bırakmıyorlar. Hepsi de çok kibar. Nil ve Zeynep'le aramda çok komik bir espri var. "Biz kibarlıktan öleceğiz." Bu esprinin altında, benim için bir şeyler yapmak isteyenlerle (bu bir şeyler Hasan Yeşilbağ'ın geceyarısı soket çorap almaya gitmesinden İrfan Hoca'nın eşinin suböreği yapmasına kadar geniş bir yelpazeyi kaplıyor) benim onlar yorulmasın diye sürekli reddediyor olmam arasındaki savaş yatıyor.

Bu kadar ilgilenilmesi beni hayrete düşürüyor. Üstelik çok cesur, çok hayat dolu olduğumun bana söylenmesi de. Çünkü ben, olduğum gibi olduğumu biliyorum, eskiden de böyleydim, şimdi de. Bazen içimden onlara, "Yahu ne var, alt tarafı bir kol, bir bacak kaybettik. Hafifçene Alien'e döndük. Hepsi bu!" demek geliyor. Ayıp olur diye söyleyemiyorum. Alien benim kurgu roman yaratığım. Annem, "Kendinle dalga geçmeye başladığın gün kazanmış olacaksın" diyor.”

Second-hand Kaderler

Kaç gündür çantamda bir küçük defter var. Kahverengi kaza botlarıyla, boynuma asılı nikah yüzüğüyle aynı anda teslim edilmiş bana ve içinde olanları öğrenmekten duyulan korkuyla hiç açılmamış bir küçük defter.

Cinayetin ipuçları var içinde, anlıyor insan...

Şafak'ın not defterini açıyorum. Polisin teslim ettiği çantada bulmuşum.

Minik, kirli sarı renkte, sayfaları kopuk bir cep defteri bu. Şafak özensiz yazısı ile günü gününe notlar karalamış. Son sayfadan başlıyorum. Çünkü son sayfanın tarihi dikkat çekici. 23 Mayıs Perşembe 1996 Zürih, yani kazadan tam tamına bir gün önce. Anne olduğum günden bu yana ilk kez kızıma ait özel bir (o daima tersine inanmış olsa da) notu okumaya başlıyorum:

"Zürih'e dün geldim. Uçak yolculuğu iğrençti, ama komikti de!.. Şimdi düşünüyorum da başıma geleceklerden habersiz olmam ve gayet saf (!), iyi niyetli ve yeni bir başlangıç için hazır olmam çok kötü hissettiriyor kendimi.

Ne acayip, ne tuhaf günler geçiriyorum. Ve bu karmaşa ne zaman bitecek?

Bitmeyecek...

Kendimi bu kadar umutsuz, yalnız ve güvensiz hissetmemiştim. Ve her şeyi gene hissettim önceden. Sanki emindim ama üstüne gitmedim. Zaten bir garibim, evim, yurdum, köklerim yok gibi. Çok yalnızım. Akıllı, gururlu ve "tuff" olmam da çok kötü, insanlar bundan hoşlanmıyor. İtici geliyor onlara sezgilerimin, hayata ve insanlara dair tespitlerimin güçlülüğü. Kötü niyetli düşünsem keşke, içimde sevgi olmasa, sorumluluk duygusu olmasa keşke.

Acıma duygusu olmasa. "Lost" biri olsam, saldırgan olsam, nazik olmasam, kibar olmasam, sam... sam... sam...

Sonra hatırlayayım diye olayları yazayım demiştim, ama yapamıyorum. Çünkü şu anda içinde olduğum psikoloji bana yapılanlardan çok daha karmaşık ve etkileyici."

İçim darlamıyor yeniden. Hiçbir zaman öğrenemeyeceğim Şafak'ın not defterinin son sayfasında yazılanların nedenlerini. Ama içimde uhrevi bir örtüşme kızıma sezdirilip, fark ettirilmiş felaketin sinyalleri ile yüklü harflere tapınacak. İlk kez gerçekten kızımın eksik bedenliliğinin Helen Keller üslubu görevlerle sorumlu kılındığını...

Not defterini kutsal bir emanet gibi kapatıp, saklıyorum. Uzun yıllar sonra, çoktan unutmuşken Şafak sağlıklı bedeni olduğu günleri, bir yazı özleyecek kuşkusuz tarihine dair. Ve açıp bu kutsal emaneti, her satırda bir yok oluşun ipuçlarını hatırlayacak yeniden. Kimselere ses etmeyip, gözleri boşluğa takılı unuttuğu bir takvimi özleyecek. Bir eski aşk gibi, bir eski heyecan gibi...

Otuz dört yıl önce, yine böyle bir not defterini saklamışım ve hâlâ kopuk sayfaları ile durur kütüphanemde. 1962 yılma ait cep ajandası. Kimse merak edip karıştırmaz içindeki yarım bırakılmış bir hayata dair notları. Ve yılda birkaç kez açıp onları, yeniden yeniden okurum.

Bir gezinin orta yerinden başlar kısa notlar. "20 Ağustos/Brüksel'den Ahın'a geldik. 3 Eylül/Cenevre'de kaldık. 5 Eylül/Zürih 135 kilometre. Alman sınırında gemiye bindik. 10 Eylül/Venezia. Saat ikide Venezia'dan hareket ettik. Artık dönüyoruz. 11 Eylül/Hastanedeyim. 19 Eylül/Bacağım kesilmiş."

Bu ikinci not defteri. Ölüme değin saklanacak ve yılda birkaç kez açılıp ikincisiyle birlikte okunacak.

Dağılmış hayatın bütün ipuçlarını toplamalıyım. Gün olup, yeniden inşa edildiğinde gençliği sona ermiş bu taze hayat, gerekebilir şimdi önemsiz gelen birçok ayrıntı. Tıpkı mavi-siyah keten elbise gibi. Tıpkı sonradan çok kavgası edilecek ve önce kaybedilip sonra bulunacak beyaz ceplerinde yeşil işlemeler olan Japon tenisçinin ikinci el tenis elbisesi gibi...

En büyük kavgalarımız second-hand elbiselerden çıkmış Şafak'la. "Bilmedikleri kaderleri satın alır insanlar kullanılmış elbise giyerlerse" derdi annem. Şafak'ın bütün ikinci el elbiselerini tek tek seyrediyorum. Kimin kaderi şimdi Şafak'a emanet edilen? Bir Adidas çantasına darma-

dığınık sıkıştırıp, kapının önüne koyuyorum ikinci el hayatları, İsviçreli çöp müfetişleri alıp götürsünler diye... Bilinmeden satın alınmış kaderlerden kurtulduk diye sevinçle koşuyorum EO43 numaralı odaya... Şafak yine uyuyor acılı nefeslerle, yine sol omzundan başlayan bir mavili bandaj, yine sol bacağının kalçasından başlayan bir mavili bandaj. Bacağımnki kolundan biraz daha genişçe... Satın alınmış kaderini iade etmek mümkünsüz, ansızın anlıyor insan.

Bir telefon Türkiye'den, Nursuna Memecan. Salih'in karısı o. "Ayşe, bir şey sormuyorum. Sadece yardıma ihtiyacın vardır, kardeşim Zürih'te, sana gelsin, her şeyi isteyebilirsin ondan." "Hayır Nursuna" diyorum. "Yapılacak bir şey yok. Bekliyoruz böylece." "Olsun, o da seninle beklesin." "Gerek yok gelmesine, her şey yolunda çünkü." Kapatıyor telefonu Nursuna.

Yoğun bakım odasına doğru gidiyorum, siyah saçlı incecik bir kadın yaklaşıyor yanıma. "Ben Nursuna'nın kardeşi Nil. İsviçre'de yaşıyoruz. Şafak için geldim" diyor. "Bir şeye ihtiyacınız olursa evimiz burada."

"Ne yapabilirsin?" diyorum içimden. "İhtiyacımız olan hiçbir şeyi bir daha elde edemeyeceğiz." Bunları ona söylemiyorum. Genetik bir inatçılıkla içime yerleşmiş Anadolu kültürüm baskın çıkıyor.

Hastane bizim evimiz, konukları ağırlamam gerekiyor. Kafeteryada çay ikram etmeliyim. Şafak'ı görmek istiyor Nil. Odaya götürüyorum. Şafak artık gelenekselleşmiş nezaketiyle, "Çocuklarınız bakmasın isterseniz bana" diyor. "Belki korkarlar." "Senden korkulabilir mi?" diyor Nil Ataç. "Ne yaparlarsa yapsınlar, ne kadar kesip biçerlerse biçsinler, güzelliğini yok edemezler. Şu ameliyatları ben geçirseydim, halimi bir düşün."

Dışarı çıkıyoruz. Yorulmasın diye gelmesini istemediğim Nursuna'nın kardeşi, benim kardeşim oluveriyor birdenbire. Yüzüme bakıyor simsiyah gözleriyle. "Çok üzüldüğünüzü tahmin ediyorum. Ama söylemeden duramayacağım. Yok böyle bir çocuk. Bu çocuğun başka bir görevi var dünya üzerinde. Bugünleri unutacağız ve göreceksiniz o çok önemli biri olacak. Size hatırlatacağım."

Bir daha hastaneden ayrılmıyor Nil Ataç. Şafak'a bir telefon getiriyor. İsviçre içi cep telefonu. Zeynep Keyman'ın telefonu bu. Zeynep Keyman'ı tanımıyoruz. Bir sabah elinde vejetaryen salata paketleri ile minyon bir küçük kadın geliyor, Zeynep o. Şafak, "Onları görünce içim aydınlanıyor" diye tarif edecek sonradan Nil'le Zeynep'i. Kendileri doğurmuş olsalar ancak bu kadar bakabilirler. Ansızın teknik yükler üstümden

kalkıyor. Sadece acılarım bana kalıyor. Bütün işleri Nil'le Zeynep'in üstüne boca ediyorum.

"İyi ki dinlememiş beni Nursuna, seni göndermiş Nil. Sen bir mucizesin" diyorum. Utanıyor Nil, alışkın değil iyi şeyler yaptığında yüzlenmesine...

Şafak'ın yüzüne bir gülümseme oturuyor, bir daha hiç kaybolmayacak. Hayatımız bütün kesip biçmelere karşın kolaylaşıyor. Çünkü sevgiyi yoluna koyduk. Şafak artık kendisini yalnız hissetmiyor. Tuhaf bir ilişkiler grubu doğuyor. Mülteci arkadaşlarım, Hüseyin, Tuncelili Sema, Hasan Yeşilbağ, Milli Görüş'ten tesettürlü ve iyi yemek yapan hanımlar, Nil, Zeynep, Ünal, Ümran, Şafak'm çeşitli uluslardan arkadaşları, renkli, kahkaha dolu bir mozaik doğuyor. Eksende Şafak, herkes birbirini çok sevmeye başlıyor.

Dinlenme odası bir Türk lobisine dönüşüyor. Arkası kesilmeyen yiyeceklerin diğer hastalara dağıtıldığı, Nursuna'nın Türkiye'den gönderdiği nazar boncukları, kayısı ve ceviz paketlerinin doktor ve hemşirelere armağan edildiği garip bir tanıtım çalışması yapılıyor.

Kezban Hatemi'nin ünlü sözü sloganlaşıyor. "Tarikat kurmuş gibiyiz. Her renk, ırk ve cinsten."

Kamp kurdum UniverstySpital'in dinlenme odasına. Bir daimi nöbetçi masa, üstünde çay termosu, Nil Ataç'ın evinden getirilmiş cam bardaklar. İçinde daima birkaç kurabiyenin bulunduğu bir kağıt tabak. Kalemlerim, cüzdanım, kullanmayı asla beceremediğim İsviçre Frangı bozukluklarını, telefonum, yedek pilim, şarj kablolarım, birkaç minik ayrıntı daha...

Yarın sabah Şafak'ın son ameliyatı yapılacak. Çok önemli, başarılı olmazsa kas nakli için diğer kalçasından kas alınacak ve kesik bacağa nakledilecek. Dehşetli korkuyoruz. Yeryüzünde bilinen bütün dualar bizim için. Yahya Efendi Camii'nden Selahattin Hoca'yı arıyorum. Ona kırk bir Yasin okutuyorum. Yetmiyor, Ümran gece okumaya başlıyor. Yetmiyor, tespihim elimde, ben mistik bir yakarışa başlıyorum. Üstelik Şafak'ın bu gerginliği hiç hissetmemesi gerek. Ona güçlükle bir avokado yediriyorum.

Şafak'tan Notlar

"Hayatımda garip bir huzur başlıyor. Ameliyatın teknik acıları dışında, nasıl olduğunu bilmeden bir tevekkül içine giriyorum. Bedenimdeki eksiklik içimi sızlatmıyor artık. Hastanede çakılı yatmak çok güç geliyor, ama bunu bedenimdeki kayıplara bağlamıyorum. Başka bir nedenle de yatıyor olabilirdim.

Dün gece Richard ve Martina ile sabaha kadar ağladık. Acılarım ve başıma gelen için değil. Richard ve Martina bana en sevdiğim şarkıların kasetlerini getirdiler, ışıkları söndürdük. Perdeden Zürih gecesinin siyah ışıkları odamıza sızdı. Richard ve Martina uyku tulumlarını açtılar, annemi dışarı attık. O dinlenme odasında, sabaha kadar günlüğünü yazdı. Ara sıra sessiz adımlarla gelip bizi dinlediyse de tuhaflığımızdan bir şey anlamadı.

Gözlerimin ıslak olmasına üzüldü, ama durumun kutsallığını fark ettiğinden sormadı. Ara sıra böyle saygılı da olabiliyor.

Martina ve Richard'la geçirdiğim gece, Martina'nın kırmızı ayakkabıları, Richard'ın dans edişi hastane sırrım oldu. O gece bütün dinlerin insana huzur vermek üzere düzenlendiğini anladım. Ama insana huzur vermek için düzenlenmiş bu dinler adına en vahşi savaşların nasıl yapıldığını ise anlayamadım.

Martina, Tibet felsefesine inanıyor, Zen bilgileri var. O benimle konuştukça Mevlana'nın öğretisini biliyor gibi geldi bana.

Gece, gözlerimizin bütün ıslaklığına rağmen, huzuru öğrendiğimiz ve dünyada iç huzuru dışında her şeyin önemsiz olduğunu üç genç insanın birlikte öğrenmesi açısından tarihiydi. Anneme tek bir şey söylemedik.

Bizi anlamayacaktı. O olağanüstü hareketliliği ile bizim sükunet dolu huzurumuzu anlamayacağından korktuk."

Beddua

Şafak sürekli morfinini azalttırıyor. Bağımlılık yapacağından korkuyor. Ona yalvarıyorum. "Boş ver, morfin bağımlısı olsan ne olur. Artık acı çekme."

Kızıyor bana. "Artık bedenime daha çok özen göstermeliyim. Ben senin gibi tastamam değilim" diyor. "Bedenimi hoyrat kullanmak hakkım elimden alındı" diyor.

Morfin çantası bitmeye yakın tuhaf sesler çıkarıyor. Minyatür bir alarm denemesi gibi bir şey bu. Yeni morfin gelinceye kadar, Şafak'ın dirençli yüzüne, acıdan kıvranan dimdik bir inatçılık oturuyor. Kızımın başucunda serum hortumları için demir askı var, sekiz farklı hortum, bir yılan gibi kıvrılarak kızımın boynuna iniyorlar. Boynunun sağ yanında, artık yara olmuş bir delikten içeri girerek ona can veriyorlar. Durum çok doğalmış gibi bu hortumlara takmış vaziyetteyim. Her şeyimiz tamam, boynumuzdaki serum yarası sorun.

"Dalga mı geçiyorsun anne?" diyor Şafak.

Şafak hafif inlemelerle uykuya dalıyor. Hastaneyi derin bir sessizlik sarıyor her gece olduğu gibi. Dinlenme odasına gidiyorum, sigaramı yakıyorum, kahvem önümde...

Üstüne çay dökülmüş harita metot defterinin nerdeyse son yaprakları... Yazıyorum, gözlerimden inen yaşlar çay lekelerine bulaşıyor.

"Neden?" diye mırıldanıyorum, "Neden biz?" Yazmıyorum... Karanlık dinlenme odasının gotik balkonundan içeri sızıyor. Ayakparmaklarımın ucunda kızımın odasının önüne gidiyorum. Sessizce dinliyorum. Derin bir sükut var. Yine dönüyorum. Ceplerinde minik cep lambalarının kırmızı ışıkları ile hemşireler odadan odaya süzülüyorlar. Yardım bekleyen hasta olup olmadığına bakıyorlar. Acı gülümsemelerle gözlerimiz karşılaşıyor.

Garip bir duygu hissettiklerini seziyorum bana karşı. Söylenemeyen, ama sadece nefes alış verişlerde sezilen.

Rutin bir işi kanıksamışcasına futursuz değil hiçbirisi... Bir hayatın kökünden ertelendiğini, bir gençliğin noktalandığını biliyorlar. Her operasyonu dikkatle sorgulayan, morfinden bile özveride bulunan, duygusal iletişim kuramadığı hiçbir tedaviyi kabul etmeyen inatçı, kaprissiz, müşfik Türk kızını seviyorlar.

Yeniden yazılarım, yeniden nefes dinleme, gece saati olmayan vakitlere ulaşıyor. Sızmak üzereyim. Şafak'ın başucuna gidiyorum. Yanda bir boş yatak var, ama orada yatmam hastane kurallarına uygun değil. Refakatçinin yatak satın alması mümkün değil. Yan yatak bir yaşlı İsviçreli kadın için rezerve. Her an gelebilir. Hollandalı Betyy, sesinde bize duyduğu sevgiyi algılıyor olmamıza rağmen, zaaflarına hiçbir şekilde teslim olmuyor, "Başkasının parasını ödediği bir yatakta sizi yatıramayız" diyor.

Ayaklarımın ucunda giriyorum odaya. Kanapeye sırtımı dayayıp, birleştirdiğim sandalyeye ayaklarımı uzatıyorum.

Başım omzuma düşüyor. Yüreğim çok yorgun, gözlerimin önüne Mehmet geliyor. Figen ona bakıyordur, kesinlikle benden iyi bakıyordur, ama biliyorum özlemiştir bizi. Olup bitenlerin adını koyamıyordur.

Yanında olsam, belki olup bitenleri çok yaralamadan anlatabilirim ona. Gözlerimde Mehmet, yanı başımda Şafak, başım omzumda, uykuya dalıyorum.

Şafak'ın incecik çelimsiz sesi ile uyanıyorum. Gece hala tükenmemiş. Simsiyah gökyüzü. Tuvalet ihtiyacı var. "Kalkma sen yavrum, ben geliyorum." "Hayır, bundan böyle kolum bacağım olmayacak, ben öğrenmeliyim." "Ama protezin olacak Şafak." "Hayır, bunu başarmalıyım."

Yatağında ayağa kalkması ile birlikte boylu boyunca odanın sinekkaydı betonu üzerine düşmesi bir oluyor. Başı komidine çarpmış, boynundaki hortumlar dağılmış, bacağındaki bandaj açılmış. Ortalık kan revan içinde.

Acıyı seyrediyorum. Acının en acıklı seyircisiyim ve acı bir daha asla bu kadar keskin yaşanmayacak, çünkü daha fazlası yok sözlüklerde...

Nasıl olduğunu bilemediğim bir şekilde ışıklar yanıyor, ortalık aydınlanıyor. İlk o an görüyorum kesik bacağın derileri kopmuş, lime lime olmuş kanlı güdüğünü. İlk kez karşılaşıyorum bir kazanın gerçek fotoğrafı ile. Bugüne kadar beni şoktan korumuş olan hüzün mavisi bandajın sırrı da kalmadı artık. Eksik bedenli muhteşem mermer güzelliğin acıklı yüzü

çırılçıplak giriyor aramıza. Damarlarımda kan kalmadı, hissediyorum.

Şafak'ın üstüne kapanıyorum. Ömrümüzde ilk kez birlikte ağlıyoruz. Başı şişmiş, doku ameliyatlarının dikişleri patlamış, kafasından, boynundan, bacağından kanlar akıyor. Üstüme bulaşıyor, gözyaşlarımıza bulaşıyor.

Hemşireler önce beni kaldırıyorlar. Sonra Şafak'ı yeni doğmuş bir bebeği kucaklar kadar narin yatağına taşıyorlar. Yaralarını temizliyorlar, bandajlıyorlar, nöbetçi doktor, nabzını, tansiyonunu kontrol ediyor. Telaş yatışıyor, ortalığı kaplayan sükunette, ikimizin ağlamasından başka ses yok. İsviçreli Bae, "Mami nasıl?" diyor. "Mami'ye ilaç verelim."

Reddediyorum. Yatağın kıyısına oturuyorum. Yüzümü yüzüne kapıyorum. Ağlayan kızımla tuzlu gözyaşlarımız birbirine karışıyor.

Nedendir aklıma, "Sevgi Sözcükleri" filmi geliyor. Sherly McLaine'in...

Takvimsiz, saatsiz ağlıyoruz. Hiç ağlamamış gibi yeniden ve bir daha ağlıyoruz. Sesin, acımızın sihirini bozacağından korkarak fısıltıyla konuşuyoruz. "Öğreneceğiz bunları Şafak!" "Öğrenemeyeceğiz anne!"

"Öğreneceğiz!"

Bir hayatın tamamını kaplayan ikinci anı yaşıyoruz. Acı keskin bir yara açıyor içimizde, tarifini bulamıyoruz.

Hemşireler durumun kontrol altına alındığına kanaat getirdikten sonra birer birer odadan ayrılıyorlar. Işıklar yeniden söndürülüyor. Sarı bir ışık kapının altından yüzümüze sızıyor. Yenilmiş insanların biçareliğinde, günün ilk ışıklarına kadar konuşuyoruz. Hiçbir oyun yok aramızda, hiçbir tiyatro... Eksik bir bedenin bütün acılarına hüküm giymiş iki ikiz yüreğiz. Bir daha, ömrümüzde bu kadar çok acı çekeceğimiz bir gün olmayacağını biliyoruz.

O gece bütün hüzünlerimizi, en kutsal ayinle yüreklerimizin en derin yerine gömüyoruz. Bir daha hiçbir keder bizi sarsamayacak. Öylesine güçlü yaşıyoruz ki acıyı, bir daha başka hiçbir acı bizi yenemeyecek. İnce uzun parmaklı çocuk elini avuçluyorum. Parmaklarının arasına parmaklarımı geçiriyorum. "Bir daha savaşa gitme anne. Hiçbir yere gitme!"

"Bir daha hiçbir yere gitmem Şafak!" "Ben çok yalnızdım anne!" "Neden?"

"Bilmiyorum, ama yalnızdım!" "Kendimi hep yalnız hissettim!"

"Ben Paul'ü kaybettiğime hiç ağlamadım anne, en iyi arkadaşımı kaybetim. Ona ağladım." "Ama Şafak, onu anlamalısın. Bizim gibi güçlü ol-

maz herkes. O bu durumu kaldıramıyor olabilir. Çok genç çünkü!" "Martina nasıl kaldırıyor anne, Richard nasıl kaldırıyor, onlar yaşlı mı? Ya ben, ya ben anne, ben yaşlı mıyım?" "Neden anne, neden ben?" "Ben senin bedduan mıyım anne?"

Yüzümü kaldırıyorum. O çocuk yüzünün delişmen kederinde cevapları olmayan sorular için çektiği acıyı içime sindiriyorum. O an karar vermeliyiz.

Ya öleceğiz, ya yaşayacağız. İkimiz yapayalnızız, dünyada kimse yok, dünyada acı çeken başkaları yok, dünya bizim yörüngemizde dönüyor.

Ergun Göknel'i düşünüyorum. Bir haberimde altüst oldu dünyası. Görkemli koltuklardan zincirli kelepçelere düştü hayat. Şafak onun beddüası mı? Bir gazeteci kimlerden beddua alır? Yoksa bir tasavvuf sınavı mı bu? Hangisi doğru?..

Çok sevdiğim birisinin sesi kulaklarımı tedirgin ediyor. "Çok düşündüm, Ayşe acaba ne yaptı da böyle bir ceza aldı, diye. Dünyada evlattan daha ağır bir ceza olabilir mi?" Düşünüyorum, ceza mı Şafak, ödül mü? Hayatımdaki bütün defoları düşünüyorum bir bir. Hiçbirisi öfkeli yüreğimi teskin edemiyor, ikna edemiyor. Hiçbir defom, bütün acımasız yargılayışıma karşın eksik bedenli bir çocuk cezasının ilişkin cezanın müsebbibi olamıyor.

Silkeleniyorum. Beyaz yalanlar dizisinin ikinci bölümü başlıyor. Yalanlarına en çok kendisi inanan mitomanyaklar gibi anlatıyorum. "Şafak, sen ne kadar zeki olduğunu bilmeyen bir çocuktun. Şimdi bedenini kaybedince, beyninle uğraşacak vaktin oldu. Ben Allah'ın sana özel bir görev verdiğine inanıyorum. Bir misyonun var kaderinde ve sen o misyonu yerine getirmek üzere seçilmiş olmalısın. Sen bizim Helen Kellerimizsin." "Ben Helen Keller olmak istemedim anne, bu benim seçimim değil." "İstemedin, ama seçildin."

Dokunmaktan korkarak saçsız başını okşuyorum. Elime patlamış dikişlerin pürüzleri takılıyor. Acılar birbiri ardı sıra vuruyor. Başımı kaldıramıyorum.

Akan gözlerimiz, akan burunlarımız, kanayan yüreklerimiz... Dünya bizim etrafımızda dönüyor, ikimiz yapayalnızız... Gözyaşlarımız bizim için, gülümsemelerimiz başkalarının...

Sabahı, yanaklarımızda kurumuş tuzlu izler bırakan ağlamaklığımızla karşılıyoruz. Dışarıdan erken kahvaltıların tevzii sesleri geliyor. Şafak için kahvaltı yok. Biraz sonra yirminci kez kan alınacak ondan, testler

yapılacak, dev ameliyat yatağında aşağı indirilecek.

Nil'le Zeynep geliyorlar. Ceyda, Ahmet, Deniz ve Sinan bebekler ve resimler göndermişler Şafak'a, duvara asıyoruz. Her geçen gün oyuncaklarımız çoğalıyor, bir koleksiyona dönüşüyor. Şafak seviniyor, sihirli gülümsemesiyle karşılıyor onları.

Zeynep buzdolabı getirmiş, üstelik kendisi taşımış. İçim eziliyor. Nil poğaçaları masaya koyuyor. Şafak poğaçaları bitirmemem için bana talimat veriyor. Ameliyattan çıktıktan sonra yiyecek. Oysa öyle değil, her ameliyattan sonra koca bir gün ne su içebiliyor, ne bir şey yiyebiliyor. Yasak...

Cesur kızım, yatağa uzatılıyor. Bize şakalar yapıyor. Gece gövdesi parçalanan o değil sanki. Dr. Kaiser'e gülerek anlatıyor, "İnadım tuttu, başıma neler geldi." Üç anne, dev ameliyat yatağının arkasından çocuğumuzun götürülüşüne bakıyoruz. Bir elektrik geçiyor Nil, Zeynep ve benim aramda. Kesinlikle biliyorum benim kadar acı var yüreklerinde; ne bir eksik, ne bir fazla...

Üçümüzün de dudaklarında aynı dua, ama ses edilmemiş: "Allahım bu son olsun ve çocuğumuzun çileleri bitsin."

Şafak'tan Notlar

"Psikologum Barbara ayrı bir dünya. Benimle her konuştuğunda yanaklarından sessiz yaşlar süzülüyor. Durumumu kabul edemeyen o. Bunun bir haksızlık olduğuna inanıyor. Bugüne kadar organ kaybetmiş beş yüz vakada çalışmış. Benim gibisini görmediğini her terapide söylüyor.

Ben de onun gördüğü diğerlerinin nasıl olduğunu merak ediyorum, soramıyorum.

Üzerimde bir araştırma yapıyorlar. Kazalardan önce iki yıl geriye gidildiğinde kazanın oluş sürecinin başladığı gibi bir tez bu. Ben en önemli denekleriyim. Onlara yardım etmeye çalışıyorum. İnanıyorum ki bulacakları herhangi bir bulgu, insanlara yardım sağlayacak ve benim de bir payım olacak. Müthiş bir işe yarama duygusu bu.

Annem, Nil'den aldığı ince belli cam bardakla karşımda çay içiyor. Tek keyfi bu. Onun gözlerindeki kederi sildiğimi biliyorum. Benim başarım bu.

Çok sık Türkiye'yi düşünüyorum. Memleket özlemi bu olsa gerek. Türkiye'de her şeyin güzel ve hoş olduğunu düşünüyorum, öyle olmadığını bile bile.

Kuzguna yavrusunun göründüğü gibi görünüyor ülkem bana."

13 Numaralı Peron

Bugün Zürih'teki, daha doğrusu UniverstySpital'deki yirmi birinci günüm.

Ülkeme götürmek üzere geldiğim çocuğumun bıçkılanmasını izleyip, her geçen gün biraz daha önemsizleşip, olmayan kolu ve bacağı arkası kesilmeyen ameliyatlar gündemin birinci sırasına oturuyor. Her ameliyata son diye giriyor. Her son ameliyat yeni bir yaşayan kas ameliyatına gebe kalıyor.

Ünal az önce geldi Schaffhausen şehrinden. Bana bir şey söylemek istiyor, cesareti yok besbelli. "Söyle" diyorum. "Şafak'ın kaza yaptığı yeri görmek ister misin? Görmelisin." Sessizce onaylıyorum onu. Erdal'a emanet edip Şafak'ı Yunan bakkalından Türk yoğurdu almaya gittiğimiz yalanını söyleyerek ayrılıyoruz. İlk kez dünya gözüyle görüyorum Zürih'i. Yıllarca hücrede kalmış bir tutsağın şaşkınlığı ile gözlerimi kırpıştırıyorum. Gün ışığını unutmuş gibiyim. Ayaklarında patenleri, İsviçreli gençler kayıyorlar iki yanımızdan. Şehrin merkezine gidiyoruz. Haupt Bahnhoff yazısı üstümüzde, kocaman. Giriyoruz, onlarca numara, telaşlı insanlar, ellerinde gazeteleri, ağırbaşlı memurlar, mini etekli Avrupa kızları, sandviççiler...

Otomatik kahve makineleri...

Ünal yüzüme bakıyor sürekli. Her ayrıntıyı yakalamak istiyor. Yüreğim fırlayıp çıkmak üzere kabından. Elimi tutuyor Ünal. 13 numaralı peronun önündeyiz. İkibin yılına bin iki yüz doksan gün kaldı diye yazıyor ışıklı bir tabela. İkibin yılına eksik bir bedenle girecek kızım, emanet bir Avrupa kentinde bırakılmış gençliğiyle... Ünlü tren düdüğünü çalıyor. İki iri yarı görevli görevli, insanların koşmasını engelliyorlar. (Şafak'tan sonra alınmış bir tedbir bu.) Ünal Almanca soruyor görevlilere.

"Niçin buradasınız?" Üzgün bir sesle cevaplıyor görevli. "Bir turist kız geçenlerde düştü şu rayların üstüne. Gencecik, harikulade güzel." 13 numaralı peronun rayları ile aramda bir metre var. Eğilsem aşağıya düşeceğim. Sol yanım tutmuyor ansızın. Adım atamıyorum. Sol kolumu kaldıramıyorum.

13 numaralı peronda, ayağımda kahverengi botlar, Tibet meditasyonu yaparcasına, bir Zen rahibi kadar kapatıp duyargalarımı dünyaya, gözlerimi yumuyorum. Sihirli sözcüğüm sol yanım. İşte "o an" yakalanıyorum. Bütün hayatımın üstüne bulanık kirli bir battaniye gibi örtülüyor felaket. Küçük Türk kızının sol yanma savrulmuş beden parçalarını gördüğünde yaşadığı altüst oluşu, depremi, hissedilen her şeyi anlamaya çalışıyorum.

Anlayamıyorum. Bir sahne düşlüyorum; sarı saçlı, incecik bedenli bir kız aşağıda rayların üstünde. Başını kurtarmaya çalışıyor. On beş santimetre kalmış ölümden hayata... Önce bir kol fırlıyor yukarı, ölümden kurtulmuş sarı başın üstüne, canlı gibi görünüyor, tek darbe ile kesildiğinden yaşamakta sanıyor çocuk sol kolunu. İnce uzun parmaklarda genç bir evliliğin alyansı, bileğinde kardeşi Mehmet'ten yürütülmüş siklamen mavisi Swatch saat. Posta katarı durmaksızın geçiyor. Çığlıklarla geçiyor. Altında on dokuz yaşında bir incecik beden titriyor. Biçimli muhteşem bir sol bacağın üstünden her bir çelik tekerlek tek tek geçiyor. Her bir tekerlek bilekte, baldırda, dizde, bir daha yaşamayacak ölü kaslar bırakıyor. Yapayalnız hissediyor yabancı bir trenin altında kendisini. Yalnız hissetmek... hiç unutmayacak Şafak bu duyguyu...

Her kaza gördüğünde bağıracak, "Yanına gidin, yalnız hissetmesin kendisini!"

"Acı yalnızdır" diye düşünüyorum. Şafak ve acı, her ikisi yalnız... Hiç bitmeyecek sandığı çelik çığlıklar tükeniyor. Yoluna devam ediyor ve dünyevi gözlerden uzaklaşıyor Zürih - Cenevre 09.05 treni, yoluna devam ediyor ve dünyevi kulaklardan işitilmiyor Zürih - Cenevre 09.05 treni.

Geride bıraktığı yarım kalmış hayattan habersiz (veya haberli, ama uygarlıkta her şey insan içindir, bir yok olan hayat karşılığı bir sistem ertelenemez).

Geride bıraktığı yeni başlayan dramdan habersiz (veya haberli, ama dramların çarelerini başka kurumlar üstlenir, yoluna devam etmesi gerek kırk yedi yıldır saati şaşmamış hızlı trenin).

Geride bıraktığı mavi gözlü, geniş alınlı, yabancı kadından habersiz (veya haberli, ama uygarlıkta kurallar göçmen acıları üzerine inşa edilmiyor).

Ve yine vaktinde varıyor Zürih - Cenevre 09.05 treni duraklarına... Hiçbir aksama olmaksızın, başka bir hayattaki bütün aksamalara karşın.

Ve tuhaftır, ne kolu bacağı kesilmiş bir çocuğun annesi olmayı öğrenmek zorundayken, ne de sonu olmayan ameliyatlara dayanmaya çalışırken kırılmayan yürek, o saatte kırılıyor uygarlığa karşı.

Sahipsiz bırakıp bir küçük kızı, çekip giden trene küsüyor yürek. Bir daha barışmayacak. Bu Şafak'ın bir daha trene binemeyecek olması gibi bir küskünlük... Barışı olmayan!

Bir sessizlik sarıyor ortalığı. Raylara bir polis atlıyor. Nick. Şafak başını geriye atıyor. Kolu özgürleşmiş alabildiğine. Gözlükleri güneşten parlayan bir doktor geliyor. "İyi misin?" diyor Almanca. "İngilizce" diyor Şafak.

"Bacağımı kaybettiğim açıkça ortada, ama kolum henüz duruyor. Sizce onu kurtarabilir miyiz?" "Korkarım hayır" diyor gözlükleri güneşte parlayan doktor. "Öyleyse kalanları kurtarmalısınız..."

Bahnhoff kapatılıyor. Bu telaşlı öğrencilerin, çantalı memurların, mini etekli turist kızların hiçbirisi yok. Biri fotoğraf çekiyor. Bu sonradan savcılık için.

Yapayalnız Şafak, gözlükleri güneşten parlayan ilkyardım doktoru, kesip parçalanmış bacağı dikiyor, omzu dikiyor. Şimdi ambulansa bindirilebilir.

Sarışın, ülkesi bilinmeyen gencecik kıza hayran, taşıyorlar ambulansa.

Cesur, metin bir kız. Gözpınarlarında yaşlar yok. Gözleri dalgın uzaklara bakıyor. Yapayalnız hissediyor kendisini. Ambulanstalar. "Hangi ülkeden?" diyor ilk yardım doktoru. "Türk" diyor polis. "Hımın" diyor ilk yardım doktoru.

Sirenler çalıyor, acil hasta var. Zürih şehrinde daima sirenler çalıyor. Her zaman acil hasta var. Kırmızı neon ışıklarının arasından siren sesleri duyuluyor yeşil şehirde. Puslu havalarda, yağmurlarda, ağlamaklı rüzgarlarda siren sesleri duyuluyor.

Ünal omuzlarımdan tutuyor, "Yürümelisin" diyor. On beş dakikadır seyrediyorsun rayları. Artık gidelim." Artık gidemiyoruz, sol bacağıma söz geçiremiyorum. Ünal koluma giriyor, önce sürüklüyorum bacağımı, sonradan küçük adımlar atabiliyorum ve nihayet yürüyebiliyorum. Bahn-

hoff'tan çıkıyoruz. Hiç konuşmuyoruz. Kim bilir neler geçiyor Ünal'ın aklından. Belli ki acı çekiyor arkadaşının dramı için. Çaresiz kalmış, elinden gelse mevsimleri değiştirmek, yapacak belli ki. Hastaneye dönüyoruz tek ses etmeden. Soruyor Şafak, "Nerede benim avokadolarım?" Unutmuşuz almayı, üstelik yalanımızı da unutmuşuz. Nil geliyor odaya, her zamanki çekingen sevgisiyle. Bir avokado paketi uzatıyor. "Annem yemiş olmalı kendi aldığını. İyi ki sen getirdin Nil."

Ve nezaketi ağrılarına yeniliyor. Usulca kapanıyor gözleri. Kulaklarımda çığlık çığlığa bir tren sesi, ambulans sirenine karışmış, ince, uzun parmaklı eli tutuyorum yavaşça. Yeni bir gece başlıyor. Az sonra uyurken kızım, enjektörü ile gelecek Betty, yarım bir bacağın yaraları üstüne kan dolaşımı sağlayıcı iğnesini vuracak. Her iğne bana saplanıp, içimde bir akapunktur tedavisi gibi birikecek.

Yeni bir gece başlıyor. Konuklar bir bir gittiler. Dinlenme odasında ışıklar söndü. El ayak çekildi hastaneden. Birazdan nöbete çıkacak gece polisi, başımda bekleyecek hayvan azmanı köpeği bir kahve içimlik zamanlar kadar. Üstlerine kederli siyah geceler düşen mavi sedir ağaçlarını seyrediyorum balkondan. Olaf Türkiye'ye gitti, tatil için. Kuzeyli sarışın dev adam, öksüz bırakıp gitti kızımı. Zürih'te adettenmiş hastabakıcıların hastalara alışkanlık yapmaması.

Şafak'tan Notlar

"Bütün ziyaretçilerim içinde, iki kişinin benim için özel bir yeri var. Onlar genç olmayı, yani yaşımı temsil ediyorlar. Annemin onlarca arkadaşının getirmeye çalıştığı gençlik neşesine (!) onlar garip bir yaşlı huzur katıyorlar.

Hastanede, yaşı ilerlemiş insanların daha genç, yaşı erken olanların daha olgun olduğunu öğreniyorum.

Tûrul, annemin arkadaşı Zeynep Taşkent'in oğlu. Zali Toledo ile Zeynep Taşkent annemi sürekli arıyorlar. Ben Zali Toledo'yu tanıyorum, anneme çok denk birisi. Çaktırmadığı bir çılgınlığı olduğunu ve annemle bu konuda çok iyi anlaştıklarını sanıyorum. Zeynep Taşkent ise sadece bir isim benim için.

Annemin yüzlerce arkadaşından biri.

Bir gün, genç, uzun boylu, İsviçre'nin (belki de dünyanın) en iyi okullarından birisi olan ETA'da okuyan sessiz biri, beni çekingen bir hüzünle ziyaret ediyor. Ama ne hastalığımdan, ne kazadan ne bu kadar genç yaşta başıma gelenlerden bahsetmiyor. İnanılmaz ortak bir yanımız var. Sinema. Kısa ziyaretinden sonra gidiyor, ama akşamüstü bir daha geliyor. Elinde video ve onlarca film kaseti var. Odaya kuruyorlar.

Ben hiç izleyemeceğim bu filmleri. Bir süre sonra Tûrul geri götürecek onu, ama bana getirdiği önemli bir duygu var. Ben tıpkı eskisi gibi film izleyebileceğim, sinema literatürünü takip edebileceğim.

Anneme Tûrul'un çok zarif olduğunu ve beni hiç rahatsız etmediğini söylüyorum. "O, Kazım Taşkent'in torunu, bir aristokrat" diyor.

Diğer genç ziyaretçim Nick. Gazetede adı sürekli Richard diye yazılan ve annemin bunu, bana göre bilerek düzeltmediği İsviçreli polis.

Yoğun bakım odasından ilk çıkarıldığım gün, gözlerimi açtığımda ba-

şımda türbanlı hanımlar, annem ve yaşlı bir bey, ellerinde Kuran, dua ediyorlardı. "Herhalde ben ölüyorum, bu nedenle dua ediyorlar" diye düşünüyorum. Gözlerimi kapatıyorum, hiç değilse sessiz öleyim.

Son bir cesaretle gözlerimi yeniden açtığımda, bu kez elinde çiçek tutan, uzun boylu, sarışın biri başımda. Anneme, "Bu kim?" diye soruyorum.

"Yabancıları alma demedim mi?" diyorum. Annem, "O bizden daha yakın sana. Kazadan bu yana başında" diyor.

Öğreniyorum. Nick, beni raylardan alan, ambulansta eşlik eden polis.

Nick bütün hastane günlerim boyunca beni ziyarete geldi. Ona bu kadar yardımsever bir İsviçreliyi ilk kez gördüğümü söyleyince, o da "Kendisinin de kendi soyundan kuşkulandığını, ancak köklerini defalarca araştırmasına rağmen safkan İsviçreli çıktığını" anlattı.

Onunla hep İngilizce konuşuyorduk. O annemin ikram tarzından bizim sabah, öğlen ve akşam daima zeytinyağlı dolma yediğimizi sanıyordu. Bir gün bana, "Bu harika yemeği ne ile yaptığımızı" sordu. Üzüm yaprağı anlamına gelen, "Grape leaves'le" dedim. İngilizcesi yeterli olmadığı için o greyfrut yaprağı anlamış. Greyfrut yaprağından mucizeler yaratan Türk kadınlarına, bize saygısı arttı. Ursula gelip durumu düzeltinceye kadar, o "Bu Türkler çok inanılmaz insanlar, o sert greyfrut yaprağından inanılmaz yemekler yapıyorlar" diye annemi övmeye devam etti.**"**

Agorafobi

Kızımı ilk kez tekerlekli sandalyeye bindirip güneşe çıkardılar. Boynunda sekiz hortumlu borularına da bir tekerlekli sandalye yaparak. Ne tren kazalarının, ne insan olmanın vatanı yok. Türk İspanyol, Alman, İsviçreli, İngiliz, Amerikalı, arkadaşları ile pasta yediler, kahve içtiler UniverstySpital'in Bursa Mi'li Parkı kadar geniş bahçesinde.

İsviçreli ırkçılar, geçen hafta Uzakdoğulu fahişelerin evlerini ateşe verdiler.

O yangından kurtulan küçük Uzakdoğulu fahişe geçiyor önümden. Geniş kenarlı hasır şapkası, elleri ve kolları bandajlı, yüzü birinci dereceden yanık. Çelişse de üstündeki hastane önlüğüyle elinde değil, davetkar bir işve ile yürüyor tekerlekli sandalyemizin yanından. Şafak mırıldanıyor Türkçe, "İyileşir iyileşmez hastane giysileri dizayn etmeliyim."

Bu ironi Şafak'ın felaketi tümüyle aştığının müjdecisi oluyor. O bizi alıştırdığı kendisiyle dalga geçen, kompleks taşımayan ince esprilerini bütün tedavisi boyunca dilinden bırakmıyor. Nitekim Türkiye'de Şafak'ın doktoru olmayı kabul eden Marmara Üniversitesi Estetik Cerrahi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Alhan Numanoğlu ile ilişkisinin doktor - hasta ilişkisinden çok baba - kız ilişkisi olmasının altında da bu ince zekası yatıyor.

İlk karşılaştıkları gün, Dr. Numanoğlu Şafak'a, "Ben teki kepçe bir kulağa dayanamam. Onu hemen ameliyat ediyoruz" diyecek. Şafak da ona, eliyle yarım kalmış bedenini gösterip, "Asimetri probleminiz varsa yandınız. İsterseniz beni hasta olarak almayın" diye cevap verecek.

Şafak'ın felaketi aşmış olduğunun belirtileri giderek artacak, ağrılı sızılı uykular düzene girecek, mızmız olmayı hiç beceremeyen kızım, artık benimle uğraşmaya başlayacak (ki bu daha önemli bir müjde, ilişkimiz eski haline dönecek, daha doğrusu artık ben onun karşısında daima 1 - 0

yenik olduğum için, o beni canı her istediğinde ti'ye alacak).

Yine de yardım istediği zamanlarda eskisinden çok daha çekingen olacak.

Sık sık bakarak bana, "Hayatının fırsatını kaçırıyorsun, istediğin kadar zayıflayabilirdin burada, yazık" diyor.

Şafak'ın hayatında yeni başlayan rahatlık başımızı biraz kaldırmamıza yarıyor. İsviçreli ırkçıların yaktığı Uzakdoğulu fahişelere, İsviçreli enternasyonalistler gözlerinin içi gibi bakıyorlar. İnsanın insana yaptığı zulmün utancı hastane duvarlarını aşıp yeryüzüne savruluyor. Yeryüzü ise kan ve barut içinde.

Türkiye'de neler oluyor acaba? Gensorular, iktidar, politika, yüzünü bayramlarda gördüğüm uzak akrabalar gibi kaldılar yaşam teğetlerimizde. Karşı binadan yürüyerek evine yemeğe giden o yalnız adamın Zürih Kanton Başkanı'nın öğlen güneşi gölgesine ülkemdeki makam sirenleri, eskort telaşları, ikbalin kalabalık saltanatı düşüyor. Ve siyaset kopup VIP saltanatının ön yüzünden, adı insan olan arka bahçede, sağ kulağında küpe bile olsa annesine cevizli kurabiye yaptıran istasyon polisi ve bir demet kır çiçeği oluyor.

Yurttaş olmanın vakur haklarını talep eden dünyalılar oluyor. Böylece önemsizleşiyor ülkemde kimin başbakan olduğu ya da olmadığı. Hayat derin bir tasavvuf soluğu ile ayakta durabiliyor.

Bugün yeni bir dertle baş etmeye başlamamız gerekiyor. Tekerlekli sandalyesi ile bahçeye inerken Şafak, yemek vagonu ile karşılaşıyor ve agorafobiye yakalanıyor. Bütün gücü bir anda yok oluyor. Muhteşem, tahrip olmuş bedeni küçülüyor, küçülüyor, ansızın çaresiz, aciz bir çocuk bedeni oluyor. Koruyoruz onu. Odasının perdelerini sıkı sıkıya kapatıyoruz. Gün ışığı sızmaması gerek pencere kıyısından. Korkuyor dış dünyadan, yeni bir kaza daha geçirecek sanıyor. Richard, Martina, Ünal, Nil, Zeynep kimse kâfi gelmiyor kendisini güvende hissetmesine. Üstüne gitmiyoruz.

Onun gücüne alışkın psikiyatrının eli ayağına dolaşıyor. Ummamıştı, cesur hastasından beklenmeyen bir tutsaklık. "En iyi psikologlar annelerdir" diye yeni bir tez geliştiriyorum. Zamana ihtiyacımızı var biliyorum.

Güçlendikçe yeneceğiz agorafobisi ve reddetmesini dış dünyayı önüne geçeceğiz. Silah ve bomba gürültülerinden agora fobiye yakalanan savaş kurbanlarının kitaplarını okuyorum. Çareleri satır aralarında arıyorum. Hiç acele etmiyoruz, onun agorafobisi varsa, bizim zamanımız var.

Nitekim umut başlıyor. Önce durmaksızın yağan yağmur kokusu için perdeyi aralamaya başlıyoruz. Birkaç gün sonra balkon kapısını açıyoruz çaktırmadan ve söz ediyoruz gökyüzünün hiç bu kadar aydınlık olmadığından. Fobisine tutsak küçülmüş ince beden yeniden yavaş yavaş büyümeye başlıyor. Kazanmak üzereyiz, fark ediyoruz. Nihayet en önemli gün geliyor, Zürih için çok lüks, pırıl pırıl bir güneş ve bahtiyar bir bahar var havada. Bahçeye inmeliyiz, fotoğraf çekeceğiz. Kabulleniyor uysal bebeğimiz.

Tekerlekli sandalyeyi süslüyoruz. Asansör çıkışında iki nöbetçimiz var. Erdal koridorun önünde, Ünal arkasında bekliyor. Ağır gürültülerle gelen yemek vagonlarının sürücülerinden rica ediyoruz. "Fobik hastamız var, bizden sonra taşıyın yemeklerinizi" diye. Başarıyoruz. Güneşli bir bahçede yenmişiz agorafobiyi.

Pastalar kesiyoruz. Artık gözyaşları yok, artık umutsuzluk yok. Yendiysek bu kadar kısa sürede bir fobi karabasanını, biz her şeyi yenebiliriliz artık. Fark ediyoruz ki, hayat bize güçlerini felaketlerin içinde veriyor.

Hani hırslarımız ve dünyevi iştahlarımız için durmaksızın koşarken hiç farkında olmadığımız bu bayındır ferahlığı, apansız bastıran bir felakette fark etmemiz gibi...

Apansız bastıran bir felakette, bütün iyi şeyleri yeniden hatırlamamız gibi...

İki İsviçreli annenin hiç tanımadan Şafak'ı, gurbette bir başına kolsuz ve bacaksız kalmasına eşlik etmesindeki ferahlık gibi...

Zeynep Keyman'ın toprak rengi bol elbisesini, bundan böyle sadece bol ve kemersiz şeyler giyebileceğini öğrendiği kızıma getirmesindeki ferahlık gibi...

Nil Ataç'ın, "Bu akşam mücver yiyecektik, sana da getirdik" yalanına saklanmış minyatür yiyecek dolabını taşımasındaki ferahlık gibi...

Minicik çocuklarına prenses resmi çizdirip, çiçeklerle Şafak'a sevgi taşıtan Ünal Doğan'ın saatsiz nöbetlerindeki ferahlık gibi...

Asuman Uludağ'ın, Zürih'e taşınacak Türk yiyecekleri için şehirlerarası peynir, yoğurt, sebze seyahatleri düzenlemesindeki ferahlık gibi...

Öz kardeşim Figen Turna'nın evimizi terk ettiğimiz kırk bir gün boyunca oğlumuza, ocağımıza bakmasındaki ferahlık gibi...

Yüreğimin yaşlandığı o andan itibaren, onurumu emanet ettiğim yüzlerce Türkiyeli telefon ve fakstaki ferahlık gibi...

Tazelenmek için, zamansız bastıran bir felaketi bekleyen eski dostlukların sesini duyduğumdaki ferahlık gibi...

Batık bir Zürih seyahatinde soya çekmiş bir kaderin sırlarında buğulanan gözlerimdeki ferahlık gibi...

Bütün ferahlıklar, felaketin ansızın bastırmasını beklemiştiler.

Şafak'tan Notlar

"Türkiye'den sevgi yüklü armağanlar geliyor. Ama bir tanesi var ki, beni inanılmaz etkiliyor. Üzeri kalpli kâğıtlara sarılmış Tunceli balı.

Kutuyu açıyoruz, içindeki paket de kalpli paketlere sarılmış. Türkiye'nin en uzak köşesinden bir sevgi balı bu.

Ben güçlü biri olduğuma inanmaya başladım, ama böyle ufak ayrıntılar beni ağlatıyor.

Bal kutusunu açıp, artık yavaş yavaş yemek yemeye başladığımdan balı da yiyorum ve her seferinde biraz daha güçlendiğimi hissediyorum. Bu psikolojik bir şey, ama önemi yok, bedenime yansıyor verdiği güç.

Tam o günlerde, Tunceli'de beni dehşete düşüren bir eylem oluyor. Bando takımına hamile görüntüsü vererek dalan bir kız sekiz askeri öldürüyor, birkaç asker de sakat kalıyor.

Bu, "sakat kalıyor" yazısına takılıyor gözüm gazetede. Üstelik bir garip kader, tam benim yazımın altında Sabah'ın Tunceli haberi. Yan masamda oradan gelmiş sevgi balı. O askerler göndermiş bana.

Annemle ilk kez konuşuyoruz bu konuları, hiç konuşmayız. Hangi inancın başka insanları öldürmek üzerine kurulu olabildiğini tartışıyoruz. Nick, Ursula, Richard ve Martina hızlı hızlı Türkçe konuşulan bu heyecanlı tartışmayı anlamadan izliyorlar.

Bize özgü bir üslup bu.

Bombayı annem attı sanki. "Bütün şiddetler faşizmdir" diyorum. "Biz şiddete karşı savaşalım" diyorum. Ama o, sakat kaldıkları bu kadar kolay yazılan askerlerin kendi kaderlerine terk edildiklerini düşündüğümü söylemiyorum.

Biliyorum, benim gibi medyatik değil onlar, kimse onlara bal göndermeyecek.

O gece rüyamda bombalar patlıyor. Ve ben, hatırlamak istemediğim rüyaları hatırlıyorum."

Cebinde Sözcükler

"İsviçre'ye ilk geldiğimiz günlerde benim hiç ilgilenmediğim, sadece Erdal'ın adım adım yürüttüğü kazanın hukuki yanı, bir ömür boyu bağlarımız olacak insanları tanımaya da vesile oluyor.

İsviçre'nin en ünlü avukatlarından Atılay İleri, başlangıçta Leyla'nın Türkiye'den öğrendiği herhangi bir isim. Ancak Erdal tanışıp geldikten sonra, bütün şanssızlıklar içinde ne kadar şanslı olduğumuzu birkaç kere tekrarlayacak.

Ben de mavi gözlü, dinamik çizgiler taşıyan yelekleri içinde üstüne örtmeye çalıştığı uzaklığı bir türlü gerçekleştiremeyen avukatı seviyorum. Ancak müvekkil olarak o benden çok hoşnut değil. Sabah'taki yazılarımda kullandığım kimi ifadeler onun işini çok zorlaştırıyor. Dr. Kaiser için kullandığım "Nazi subayı" deyimi İsviçreliler için müthiş bir hakaret ve Atılay İleri'nin İsviçre değerlerini bana öğretmesi hayli zaman alıyor.

Üstelik her zaman, her konuda yazı yazmaya alışkın biz Türk gazeteciler için hiç kolay olmayan bir yasağı da var. İsviçre'de davası devam eden bir konu hakkında yazı yazmak yasak. Avukat bana bütün yasakları bir bir ezberletmeye çalışıyor. Yeteneksiz bir öğrenci olarak zaman zaman tökezlesem de, onu üzmemeye olağanüstü gayret sarf ediyorum.

Bizim de ondan yana dertlerimiz var. Tam bir İsviçreli gibi davranıyor. Emin olmadığı, kesinleşmemiş hiçbir şey için vaatte bulunmuyor. Oysa biz ne kadar açız uvutulmaya...

Kazadan aylar sonra, elimize Şafak'ın kazadaki kusursuzluğunu belgeleyen savcılık kâğıdını aldığımızda, onun ne kadar haklı olduğunu göreceğiz.

Her zaman ne kadar ciddi, her zaman ne kadar ağırbaşlı ve konusuna ne kadar hakim olduğunu bize hayat kanıtlayacak. İsviçre'de hukuk ala-

nında isim olmak o kadar kolay değil, hele hele bir Türk olarak o kadar kolay değil.

(Atılay İleri ve daha sonra tanışacağımız Şafak'ın Türkiye'deki doktoru Prof. Dr. Ayhan Numanoğlu bize en ağır depremlerin yaşandığı hayatımızda uygulamanın en içten örneklerini gösterdiler. Boynumuza ağır bir minnet borcu yüklediler. Her ikisi de bu felaket ancak kendi öz çocuklarının başına gelmiş olsaydı, bu kadar ilgilenebilirlerdi.)

Şafak son ameliyatını atlatmış, yaraları artık iyileşmeye bırakılmış ve ifade vermeye hazır.

Yemek seferberliği ilan edilmiş hastanede; Türk yemeklerini, meyvelerini tanımayan doktor ya da hemşire kalmıyor. Atılay İleri, savcının Şafak'ın ifadesini alacağı gün, yemek ve ziyaretçi seferberliğini yasaklama kararı alarak hazırlanmamızı istiyor. Biz bu durumu nasıl sağlayacağımızı bilmiyoruz, ama Hüseyin Çıtak'tan oda kapısına Almanca bir yazı yazmasını istiyoruz. Hüseyin, kendisinden çok emin, yazıyor ve asıyor.

Ünal gelinceye kadar durumun farkında değiliz. Çünkü aramızda Şafak'tan başka hiç kimse Almanca bilmiyor.

Ünal, oda kapısına, "İsteyen izin almadan girebilir" diye bir yazıyı niçin astığımızı sorunca, durum anlaşılıyor. Hüseyin'in dalgınlığı küçük bir eğlence konusu oluyor.

Derhal yazıyı düzeltiyoruz ve savcıyı beklemeye başlıyoruz. Şafak'ın iki önemli doktoru var: Dr. Kaiser (ki imparator anlamına geliyor), asistanı Dr. Helmi (ki küçük adam anlamına geliyor). İki doktor, birlikte Şafak'ın yanına konsültasyona giriyorlar. Savcı ile konuşabilecek durumda olup olmadığını saptayacaklar.

Ancak, iki kişilik odada üç yemek masası var ve üçünün de üstü küçük bir yemek daveti verebilecek kadar yiyecekle yüklü. Helmi, Şafak'a takılıyor.

Şafak o sıralarda otuz yedi kilo. Dr. Helmi, "Bunların hepsini sen mi yiyorsun?" diye soruyor Şafak'a.

Şafak dehşetli utanıyor Türk alışkanlıklarımızdan. Hepimizi odadan kovuyor. "Hepiniz çıkın, bir daha Türk görmek istemiyorum."

Bu kovuluş, bizi savcıyla komik durumlara düşürecek. Şafak'ın öfkesi geçsin ve konsültasyonu bitsin diye kapıda bekliyoruz. Genç bir kız da bizimle birlikte. Kolsuz, siyah bir rob üstünde. Bir sıra iri inci kolye boynunda, elinde giysileri ile pek denk düşmeyen kocaman bir yazı makinesi.

Birbirimize karşılıklı bakıyoruz. Sonunda anlıyoruz ki, Atılay İleri'nin

heyecanla beklediği Kanton savcısı bu küçük hanım kız. Üstelik bizim alışkın olduğumuz katibi filan da yok. İfadeyi kendisi alacak, kendisi yazacak. İfadenin alınması tam tamına üç saat sürüyor. Genç ve oldukça yumuşak görünen savcı işinin başında inanılmaz disiplinli, tavizsiz.

Atılay İleri, bir parça tanıdığı için beni, bütün tedbirlerini alıyor. Savcıya hiç bir şekilde Türk yemeği ya da meyvesi ikram etmememi, bunun çok yanlış anlaşılacağını anlatıyor. Ve genç savcı geldiği gibi sade, gösterişsiz bir şekilde gidiyor.

Şafak ifadesinin alınmasından sonra ağır bir uykuya dalıyor. Çok yorduk onu. Sessizce odasından çıkıyoruz. Hepimizin üstünde İsviçre hukuk sisteminin düzeni karşısında hayranlık yüklü şaşkınlıklar. Çünkü dosyada inanılmaz ifadeler var.

Hiç tanımadığımız İsviçreli bir sivil savunma uzmanı (ki o sırada Banhoff'ta yolcu olarak bulunmakta) savcılığa bir mektup yazıp, tanık olmak istediğini yazıyor. Mektup, "Olayı başından sonuna kadar gördüğünü, hatta sarışın genç kızın Banhoff'a hasta adamla birlikte gelişinden itibaren içinde hissettiği tuhaf bir duyguyla kötü bir şeyler olacağını anladığını ve bu nedenle bütün olup bitenleri dikkatle izlediğini, bunu hem kötü bir şey olduğu takdirde yardım etmek için, hem de hukuki anlamda bir tanıklık ihtiyacı için yaptığını, sarışın genç kızın hiçbir şekilde ayağını kompartımanın merdivenine koymadığını, trenin kapılar kapanmadan hareket ettiğini, kızın önce trene binmek için bir hareket yaptığını, ancak daha sonra binmekten vazgeçtiğini, elindeki bileti hasta adama uzattığını gördüğünü, kızın trenin altına düştüğünü bütün ayrıntılarıyla gördüğünü, istenildiği anda bulunabileceği adresleri vererek ifadeye hazır olduğunu" yazıyordu.

Ömründe yüzünü hiç görmeyeceğim bir yabancının, yüzünü hiç görmeyeceği bir Türk kızı için kendisini sorumlu hissetmesinin muhteşem bir etkisi oluşuyor üzerimde.

Atılay İleri mektubu bize tercüme ederken kendi ülkemi hatırlıyorum.

Kendi ülkemde insanların devletten korkularını, tanık olarak bile hiçbir devlet otoritesinin kaydına girmek istemiyor olmalarını düşünüyorum. İçimi ülkem adına onulmaz bir kıskançlık kaplıyor. Hukuk devleti olmanın ne demek olduğunun ağır şamarı yüzüme iniyor. Ülkemde yolunda gitmeyen her şeyin suç ortağı olduğum duygusuna kapılıyorum. Daha fazla didinmek, daha fazla mücadele vermek gerektiğini düşünüyorum. Bir tercüme beni, kızımdan hayatın kendisine götürüyor.

Bize ait bütün dayanışmaların büyüsü, bize ait bütün sevinçlerin sihiri ansızın uçup gidiyor. Elimizde olan zenginlikleri de yoksullaştıran hukuksuzluğumuz yüreğimi daraltıyor.

Aynı duyguları, ülkeme döndükten sonra kızımın özelinde yaşadığım birçok olayda daha hissedeceğim.

Dönüşümüze bir gün kala, ilk kez dayanılmaz bir diş sancısına yakalanıyorum. Aslında hastaneye geldiğimden beri içimi ürperten bir diş sızısı hafiften hafiften yoklamakta beni, ama tarifsiz kayıplar içindeki çocuğumun başında dişlerimin ağrıdığını söylemek gibi bir fantezi hakkını kendimde göremediğimden, sesimi çıkarmıyorum. Ancak dönüş öncesi fiziksel gücümün tamamını kaybetmiş durumdayım. Hüseyin beni UniverstySpital'in acil diş tedavisi bölümüne götürüyor. Hiçbir kimlik göstermeden, hiçbir ücret ödemeden, sadece beyanımızla verdiğimiz bir adres esas alınarak dosyam açılıyor.

Genç bir diş hekimi, iki dişimi kökünden çekerken, yabancılığımı merak ediyor. İsviçre'de hangi nedenle bulunduğumu... Ona nedenimi anlatınca, Şafak'ı tanıdığını ve basından izlediğini söyleyip, İsviçre'de pek rastlanmayan bir sıcaklıkla tedavisini tamamlıyor. Hesabı bize daha sonra gönderecekler. Hayatın tümü, kurumların bireye güvenmesi esasına dayalı.

Bu öyküyü kitaba almamın nedeni, dişlerimin sağlık durumu hakkında bir rapor vermekten daha öteye geçiyor. İnsanın insana, kurumların yurttaşa güveninin kendi ülkemdeki örneği ile karşılaştırma açısından bir dip not olarak yazıyorum.

Türkiye'ye döndüğümüz günlerde, Şafak'ın GATA'da yatan savaş mağduru asker çocuklara olan düşkünlüğünün bize yaşattığı küçük bir traji-komik hikâye anılarımız arasında yerini alıyor.

Bengü Bilik ve Handan Hacıbekiroğlu'nun özel ilgisiyle Alman Hastanesi'nde kalan Şafak, kendisini de çok şaşırtan medyatikliğinden ötürü ziyaretçi akınına uğruyor. Ancak gelenler arasında onun için en kutsal olan, bir ayağı protezli yüzbaşı. Minyatür bir menekşe saksısıyla ziyarete gelen yüzbaşıyı görmek bana kısmet olmuyor. Ama o Şafak'ın kalbinde taht kuruyor. Çünkü ayağındaki proteze rağmen, Şafak'ın anlattıklarına göre yüzbaşı çok cesur, hayat dolu ve protez konusunda ihtisas sahibi.

Alman Hastanesi'nde rehabilitasyon tamamlanıp, evimize geçtiğimizde Şafak, yüzbaşıyı bulup bulamayacağımı soruyor. İzi olmayan yüzbaşıyı bulmak benim için çok güç, ama şans yardım ediyor, o bizi arıyor.

Güneydoğu'dan yeni dönmüş, çok az vakti var. Beş dakika Şafak kardeşini görüp, vedalaşmak istiyor. Yüzbaşı bizim için kutsal. Öyle beş dakika ziyaret olur mu? Elbette ona ikram edecek bir şeylerimiz var. Şafak işyerime telefon ediyor. "Anne misafirimiz geldi!"

Aceleyle eve gidiyorum. Karşımda koltuk değnekleri ile esmer bir adam. Hafif aksayarak yürüyor. Anlaşılan sağ ayağı protez. Şafak'ta olağanüstü bir neşe var. Bana sık sık söyledikleri, "Bu çocuğun gözlerinin içi gülüyor" tesellisine bu kez gerçekten ben bile inanıyorum.

Bütün konukseverliğimizi gösteriyoruz. Yüzbaşı gerçekten de Şafak'ın anlattığı gibi. Hayat dolu. Espriler yapıyor bize. Güneydoğu anlatıyor. Ara sıra kendi Güneydoğu gözlemlerime ters düşen cümleleri, abartısı, beni hafifçe rahatsız ediyor ama, onu savaşta geçirdiği şoka bağlıyorum. O kadar kusur kadı kızında da olur.

Şafak'a moral veriyor. Üç aya kalmaz, nasıl yürüyeceğini anlatıyor. Bu arada beni dehşete düşüren bir tuhaflıkla yapıyor. Şafak'ı tek ayağı üzerinde ayağa kalkarak yürümeye zorluyor. Yavrusu tehlikede atmacalar gibi fırlıyorum yerimden. Güneydoğu gazisi mazisi, o kadar da değil. Dr. Kaiser'in talimatlarını hatırlıyorum. Balansı sağlanıncaya kadar Şafak'ın ayağını zorlamaması gibi. Bütün nezaketimi elden bırakıyorum. "Size GATA'da ne öğretmişlerse öğretsinler, benim için esas Dr. Kaiser'dir. Biz onun söylediklerini yapacağız. Bu konuda bize müdahale etmeyin" diye kestirip atıyorum.

Sertleşmem üzerine ziyaretinin asıl nedenini anlatıyor. GATA Ortopedi Servisi'ndeki yaralı askerler, Şafak için kendi aralarında bir para toplayıp onunla göndermişler. Bu yardımı kabul etmemizi rica ediyor. Şafak'ın gözleri yaşarıyor. Hemen kulağıma talimatını fısıldıyor. Biz görmediğimiz o paranın üstüne, bir para ilave ederek, yüzbaşıya onu geri götürmesini rica ediyoruz. Yüzbaşı ile cebelleşiyoruz. Güç bela kabul ettiriyoruz minik yardımımızı.

Bu arada ben ona sorular soruyorum. Nerede, nasıl yaralandı? "Tunceli Ovacık" diyor. Ben bilgiç bilgiç, Tunceli'de tanıdığım birilerini ona soruyorum. Tuhaf bir şekilde hiç kimseyi tanımıyor. İlk kez o zaman kuşkulanıyorum. O karşımda otururken, Tunceli'yi çeviriyorum. Karşıma çıkan asker arkadaşıma olayı soruyorum. Böyle bir olay söylediği tarihlerde kesinlikle olmadığı gibi, GATA'da Yüzbaşı Selahattin diye birisi yok.

Muhtemelen, "Bütün yüzbaşıların adı İlhan Selçuk'un ünlü romanındaki kahramanın adıdır" diye düşünüp, böyle bir kod seçmiş kendisine.

*Şafak'ın ev halkının durumun fark edip üzülmesini önlemek için, yüz*başıya sessizce dışarı çıkarken, "Onu gideceği yere bırakabileceğimi" söylüyorum. Durumu anladığımı anlayıp, sessizce bana itaat ediyor. Onu Beşiktaş'ta indiriyorum. Bir daha karşımıza çıkmamasını söylüyorum ve sevgili Eser'le Işıl'ı ziyaret etmek için karşıya geçiyorum.

Birkaç saat sonra eve döndüğümde, Şafak'ı bana çok kırılmış buluyorum.

"Çok kaba davrandın anne" diyor, "misafirimize". "Böyle olabilir Şafak, o beni anlamıştır. Zor günler geçiriyoruz, bize kırılmamıştır" diyorum. Olayı geçiştirmek istiyorum.

"Hayır" diyor Şafak masum mavi gözlerini açarak. "Çok kırılmış sana." Bu kez gözlerini açma sırası bende. "Nereden biliyorsun?" "Çünkü sen onu götürdükten sora tekrar geldi. Ona verdiğimiz GATA yardımına dokunmak istemediği için, kendisine biraz para istedi bizden. Kendi parası kalmamış üzerinde. O zaman söyledi."

Hayatta hiç kötülük öğrenmemiş küçük kızıma, biraz büyümesi için gerçeği anlatıyorum. "Şafak, o adam yüzbaşı değil. Ayağı protez değil. Her şey oyun. O basit bir dolandırıcı. Bunlar çok olağandır ülkemizde. Kafanı takma."

Oysa böyle bitmiyor olay. Şafak kazadan bu yana üçüncü ve en ağır krizini geçiriyor. Ağır bir hıçkırık nöbetine yakalanıyor. Leyla, Ümran, Erdal, ben onu sakinleştirmeye çalışıyoruz. Fayda etmiyor. O gece bir kez daha kaza geçiriyor Şafak ve ben ilk kez o gün anlıyorum, bu kazanın onda bıraktığı derin izleri. Güçlü kalmak için kendisiyle verdiği savaşı.

Bir insanı nasıl var edip, nasıl yok edebileceğimizi...

Başlangıçta önemsiz bir para kaybına, ya da zeka düzeylerimizin suçüstü yakalanışına ağladığını sandığımız Şafak'ın ağır depresyonunun nedenlerini sonradan öğreniyoruz.

Hayali yüzbaşı, Şafak'a Amerika'da olmayan bir merkezden bahsediyor ve bu merkezde olağanüstü bir buluş yapıldığından. İnsan kol ve bacağına monte edilmiş, biyonik ve gerçeğinden ayrılmayan kol bacak operasyonlarından... Üstelik çeşitli telefonlar ederek, Şafak'ın yeniden kazanacağı sağlığının pazarlığını yapıyor.

Hiç kötü olmayı öğrenememiş bir küçük çocuğun duygusal dünyası o gün kötülükle tanışıyor. Bu tanışma yüzlerce sevgi davranışının ilmek ilmek ördüğü yaşama sevincini birdenbire ve bir daha eski haline gelemeyecek şekilde tahrip ediyor.

Ona avutucu bir cümle söyleyemiyoruz. Sözcükler tükeniyor. Çiçekler kadar özenle baktığımız çocuğumuzu, toplumumuzun tefessüh etmiş azınlığından koruyamamış olmaktan ötürü kendimize kahrediyoruz.

Bütün gece hiç sebepsiz, Zürih Diş Hekimliği Bölümü'nü hatırlıyorum. Sadece sözüme güvenerek, faturamı adresime gönderen, sağlığını kaybetmiş bir çocuğun annesi olduğum için o gün yapması gerekmeyen diğer tedavileri de uygulayıp, hayatımı kolaylaştırmanın kendisinden gelebilecek minik katkılarını arayan genç İsviçreli hekimi düşünüyorum. Güven üzerine kurulmuş ahlakı düşünüyorum.

Şafak'sa aldatılışın tedavisi olmayan nekahatine giriyor. O günden itibaren kuşkulu, paranoid bir çocuk oluyor. İçine kapanıyor.

Bir daha GATA'daki protez bekleyen askerleri hiç sormuyor.

Ta ki, Otogargara ekibi Şafak adına bir oyun oynayıp, gelirini GATA'daki çocuklarla bölüşmek fikri doğuncaya kadar.

Onu yeniden hayatla barıştırmak çok vakit alıyor. Bunda Yılmaz Erdoğan'ın, Necati Akpınar'ın, Demet Akbağ'ın çok önemli bir payı oluyor. Onlara rağmen, arada sırada depreşince ülkemizdeki sorunların sıkıntıları, başına gittiğim ilk günden beri "Ülkemize gidelim" diye tutturan küçük kız, bu kez "Protezlerim takıldığı ve yeniden kanatlandığım ilk gün bu ülkeden gideceğim" diyor bana. İçimde derin bir bıçak yarası bırakarak. Ne artık o bensiz yaşayamayacağını, ne ben artık onsuz yaşayamacağımı bilerek söylüyor bunu. Öfkesiz, kararlı, küskün...

Yılmaz Erdoğan'ın, başka oynayacak yer yokmuş gibi binlerce dik merdivenden aşıp izlediğimiz "Cebimdeki Sözcükler" oyununu izledikten sonra ise ülkesi ile gerçekten barışacak. Çünkü, bir başka ülkede cebinde sözcükler olamayacağına karar verecek.

Şafak'tan Notlar

"Eve dönüş hikâyem başladığında çok heyecanlanıyorum. Hastanedeki son günlerimi (en büyük müjde, artık ameliyat yok çok uzun bir süre), içinde en ağır bedensel acıları yaşadığım bölümleri ve elbette dünya gözüyle hiç görmediğim yoğun bakım bölümünü ziyaret etmekle geçiriyorum.

Gabriela veda için armağan ettiğimiz rakıyı görünce nasıl içileceğini soruyor. Annem, "Boş ver onlar seni çok kesti, anlatmayalım da çarpılsın" diyor. Anneme tuhaf tuhaf bakıyorum, daha düne kadar onların kölesi olan sanki o değil.

İsviçreli arkadaşlarımla bir veda partisi yapıyoruz kafeteryada. Resimler çektiriyoruz. Konsolosumuz geliyor. Hasan Yeşilbağ'ın eşinin yaptığı kurabiyeler, Karadeniz pideleri, çörekler, sanki tatildeyiz. Çok prensipli olan, ama hayatına annemin girmesiyle bütün prensipleri altüst olan Dr. Kaiser'e gidiyoruz. O resim çektirmeye karşı, annemde yalan çok. Türkiye'nin en ünlü karikatürüsti Ergün Gündüz'ün ona bir karikatürünü hediye etmek istemesinden dolayı, resminin gerekli olduğunu söylüyor. İkna oluyor Kaiser. (Anneme yalancı dediğimden dolayı düzeltme yapmalıyım. Çünkü İsviçre'ye daha sonraki gelişimde, Ergün ve benim sabaha kadar oturup çizdiğimiz Dr. Kaiser karikatürü gerçekten UniverstyS-pital'in duvarlarını süsleyecek. Ama o sırada annem sadece resim için yalan söylüyor gibi geliyor bana. Ne de olsa gazeteci. Amaca giden her yol geçerlidir.)

Oyuncaklarımı sırayla hastane personeline armağan ediyorum. Kaiser'e en asık yüzlü olanı veriyorum. Anlıyor ve gülüyor. Aramızda çok hüzünlü bir veda oluyor. Annemin, "Hepsini Türkleştirdik" esprisinin haklı olduğunu düşünüyorum bir an. Sert, prensip sahibi ve işlerine ola-

ğanüstü önem veren İsviçreliler hiç bilmedikleri bir şeyi, hastaları ile duygusal yakınlığı öğreniyorlar.

Nick bana inanılmaz bir sürpriz yapıyor. Annemin kendisini en dikkatli muhafız zannettiği bir sırada beni hastaneden kaçırıyor. Polis ambulansı ile hastanenin arka bahçesine gelip, tam iğne saatim olan 20.00'de üstelik, elinde enjeksiyon beni bekleyen hemşirenin gözü önünde, hastaneden kaçıyoruz. Bütün Zürih'i, gölün çevresini dolaşıyoruz, sonra bir kafeteryada yemek yiyoruz. Bu benim ilk normal günüm. (Türkiye'ye döndüğümde annemlerin beni restorana götürmek için, saatlerce düz ayak, ya da tekerlekli sandalye ile girilebilecek yer aradıklarını düşündüğümde, bir kent hayatının tümüyle özürlülere göre düzenlendiği Zürih'teki bu kaçışı hatırlayacağım.

Döndüğümde saat 22.30 ve başhemşire Hollandalı Bae Von, elinde enjeksiyon, yüzü öfkeden kıpkırmızı beni bekliyor. Kırk bir gündür iğne vurulurken ağlayan ben, bu kez kendimi suçlu hissettiğimden gıkımı çıkarmıyorum. Annemse tek bir söz edemiyor. Kazadan önce olsa bir tam gün konuşup dururdu. ”

Eve Dönüş

Artık dönüyoruz. Dr. Kaiser acı bir haber gibi verdi müjdeyi. Artık, makine çaylarına mahkum değiliz, artık Yunan yoğurtlarına mahkum değiliz. Artık geceyarısı Türkiye telefonları beklemek zorunda değiliz.

Artık dönüyoruz. Geldiğimiz biz değiliz artık.

Bir mayıs yağmurunda biraz kuruyemiş, biraz lokum, biraz ürküntü ve çokça nazar boncuğu ile uğurladığımız kızımızı, bir Zürih yağmurunda tekerlekli iskemlesinde iade alıyoruz.

Adını gözyaşlarımın buğusundan göremediğim havaalanı nöbetçi emniyet müdürünün kolaylaştırdığı o menhus yolculuk, şimdi içine ölümsüz kederleri ekli sevinçli bir dönüş oluyor.

Kaybettiği umutlarının, kaybettiği romanslarının yerine yenilerini üreterek getiriyoruz kızımızı.

29 Haziran 1996 (ki bu bizim dönüş tarihimizdir) saat 09.30'da yırttım tam kırk bir gündür kullandığım büyük boy harita metot defterini. Üstünde, "Her zaman genç" yazısı ve benzemeyi çok isteyeceğim esmer kadının resmi olan.

Kenarları eski bir elbise kadar eprimiş olan ve yırttığımda acılarımızın ve insanın hikâyesini kapsayan, sayfaları parçalandıkça hepimizi şaşırtan bir ağırbaşlılıkla herhangi bir kâğıda yazıyorum; içine yazılanların herhangi bir öykü olmadığını bildiğim halde.

Ayrılırken soruyorum kendime, "Nasıl bir şehirdi Zürih?", yanıtlıyor Şafak, "Ambuans sirenlerine boğulmuş yeşil bir vadi burası."

İstanbul'un bütün ambulans sirenlerini içinde kaybeden, bütün damları gizleyen metanetine inat, bütün kabahatleri ortada bir şehir Zürih. Sadece hastalar ve yaralılar için hızla dönen, ötekilereyse uysal bir sükunet bahşeden...

Kendi şehrime ait yüreğim sevmiyor Zürih sükunetini. Başka nedenler var elbet bu sevgisizlikte, ama en kolay söylenebilir olanı bahanemdir. "Benim de annemin bacağı kesilmişti" diyor hostes kız. Oysa şık THY üniforması hiç bir acıya yer vermeyecek kadar mağrur. Hüzün değiyor tenime. Bir kez daha düşünüyorum, her üniformada nice acıların saklı olduğunu. (En az bizimki kadar kederli...)

Bir kez daha düşünüyorum acının mağrur olduğunda en derinden yaşanabilirliğini. Hüznün, acıyı donattığında soylulaştırdığını. Dik durmanın acıyı terbiye ettiğini...

Birçok sevgi edinilebildiğini acılarımızdan, birçok sevda sığdırılabildiğini.

Hiçbir şeyin yerli yerinde olmadığı darmadağınık hayatlarımızı toparlamanın ilk yolu, acılarımızı soylulaştırmaktı ve biz bunu öğrendik.

Bir mayıs akşamı ansızın eskiyen bütün sevinçlerimizi attık eskimiş çamaşırlar gibi. Bir daha sevinç olmayacak sanırken yeni sevinçler ürettik, heyecan veren.

Ve öğretilerimiz oldu, kimileri saklı, kimileri orta yerinde insan selinin.

Hesaplaştığımda kendi hayatımla bir dönüş yolculuğu boyunca, kızımı teslim edip ilk kez yeni hayatımızda üstüne titreyen Türk Hava Yolları'mn yürekleri sıkı hosteslerine, doğruydu artık acı çekmiyor olduğum.

Şimdi hayat cevap veriyor dünyevi hırslarıma. "Ne pahasına olursa olsun, okulunu bitirmelisin" diyen bir anne, sildi çocuğunun Zürih Üniversitesi kaydını kendi elleriyle. Üstelik gayet gönüllü olarak. Hastaneler, özürlü bedenler, unutuşun kör noktasındaydı ömrümün.

Bosnalı bacaksız bebek afişine (ki bacağı bir snapperin kurbanıydı), dünya gözü ile bakamıyor olan narin yüreğim, Başbakan'la yapılan bir Diyarbakır gezisinde askeri hastaneye mayın kurbanı oğullarımızın yanına giremeyen dayanıksız yüreğim, kusur işlediğini anlamak için böyle bir vakti beklemişti.

Korkaklıklarımın üstüne basan zaman, bir yaşamak boyu özürlü bir prenses bedenine bakmaya mahkum ederken beni, üstüne üstlük bunu çok isteyerek, çok severek yaparken, çocuğumun kesik kolunun üstündeki siyah ameliyat dikişlerine bakan gözlerim hepsini hatırlamıştı.

Baktığım beden benim bedenimdi. Bosnalı bebek bedeni kadar, Çukurca'da mayınla parçalanmış delikanlı bedeni kadar benim bedenimdi.

Şimdi fark etmekteydim ki, cesur olmak hayatta sadece ölümden

korkmamak değildir. Ve hatta, belki de o hiç cesaret bile değildir.

Cesur olmak bir tevekkül huzurunu içine içine doğru hissedebilmenin erdemidir. Yakınmadan, dövünmeden çare bulabileceklerine sessizce çareler bulup, bulamadıklarına ortak olmaktır.

Gelip geçici sevinçler, hayatlarımızdaki yerlerini kök salmış hüzünlere terk ettiler. İyilikle kötülük arasındaki şeffaf ayrımı öğrettiler. Çok sade çok sıradan ayrımı. Çare elimizdeyse ve biz onu ihtiyacı olana vermiyorsak iyi olmamız da mümkün değildir.

Kök salmış hüzünler, içime serin bir huzuru da bahşettiler. Ve ben böyle öğrenmeye başladım tevekkülün hoşgörülü sabrını....

Şafak'tan Notlar

"Sabah konsolosuğun arabası geliyor. Başkonsolos Halit Bey bana arabasını göndermiş. Nafi kucağına alıyor beni. Arabaya yerleştiriyor.

Sema Seçilmiş yanımda. Gözlerim doluyor. Bir gün hiç farkında olmadan getirildiğim bu dev hastaneden sevgi yüklü, keder yüklü ve artık hayatının sonuna kadar başka bir insan olarak yaşamayı öğrenmiş olarak çıkıyorum.

Türk Hava Yolları'nın inanılmaz müdürü Yavuz Sökmen beni alanda alıyor. Onlar beni hep kendi öz kızları sandılar ve öyle davrandılar. Hayatımı kolaylaştırmak için ellerinden gelenden çok daha fazlasını yaptılar. (Daha sonraki Zürih'e gidişlerimde de o eşsiz insanların hayatımı kolaylaştırmak çabaları kesintisiz sürdü. Hep Avrupa'nın her konuda bizden üstün olduğunu düşündüğümden ve protez merkezleri için yaptığım yolculuklarda çeşitli havayollarının üsluplarını gördüğümden, bizimkilerin bu konuda ne kadar üstün olduklarım yazmamayı bir haksızlık sayıyorum.Özürlü servisi en olağanüstü olan havayolları bizimki. Bu konuda anneme sıkça takılacağım. Adaletinden eğitimine, bütün kurumlarının çöktüğü ülkemde demek ki sadece gökyüzünde uygar olabiliyoruz.

Anneme, "Biz de gökyüzünde bir ülke kuralım, bak o zaman işler nasıl değişik olacak!" diyorum.

Yavuz Sökmen daha sonra Londra'ya atanacak. Londra büromuzu PKK'lılar kuşattığı bir anda bile, bana küçük tekerlekli sandalye bulacak, Türkiye'ye gönderecek, özürlülere göre düzenlenmemiş ülkemin caddelerinden, asansörlerinden kolayca geçmemi sağlayacak.)

Annem bacağımın altına koymak için uçaktan minik bir yastık çalıyor. Bunu çok doğalmış gibi yapıyor. Kleptoman olup olmadığını bile düşünüyorum.

Uçağımız Türkiye'ye inerken, içimi bir sıkıntı kaplıyor. Saçsız başımdan utanıyorum. Her şeyi kusursuz düzenlemesiyle ünlü annem bir başörtüsü bulamıyor. Arkadaşlarımın beni öyle görmesinden hoşlanmayacağım.

Aslında kendime itiraf etmekte zorlanıyorum ama, Mehmet'in beni görüp, ürkmesinden çok korkuyorum.

Oysa Mehmet, bütün karşılayanlara fark atacak bir cümle hazırlamış bana.

"Abla, sen eskiden bu kadar güzel değildin. Hem bu kadar çok güler yüzlü de değildin. Kaza sana çok iyi gelmiş" diyecek. Ve ben bu cümleyle saçsız başımı, annemin bulamadığı örtüyü unutacağım.

Havaalanından dışarı çıktığımda ilk kez boğazım kuruyor, şaşırıyorum, gözlerim doluyor. Onlarca kamera, onlaca fotoğraf makinesi ve küçük Dalmaçyalı köpeğim var dışarıda. Tarifi mümkün olmayan bir insan seli.

Utanıyorum, gözlerim doluyor. Burası benim ülkem. Biz aynı dili konuşuyoruz, biz sevinçlerimizi, acılarımızı öfkelerimizi aynı dilde birbirimize aktarıyoruz.

Marmara Ünversitesi'nde UniverstySpital'in konforu yok, caddeler tekerlekli sandalyeye uygun değil. Ama bu benim ülkem. Beni kızdırıyor, beni üzüyor, beni heyecanlandırıyor. Kendimi fizik anlamda çok güvensiz hissediyorum ama, Dr. Ayhan Numanoğlu'nun bir doktor tavrının çok ötesindeki sevgisi, ruh güvenliğimi sağlıyor. Hiçbir şey yeterli değil, her eksik sevgi ile kapatılıyor.

Ama bu benim ülkem. Hiçbir ülkede böyle bir sevmek yok!(Daha sonra Alman Hastanesi'ne geçeceğim, binayı ve olanakları gördüğümde ülkemi Sudan zanneden Dr. Kaiser'e hava atacağım.) ❞

Hayata Borçlarımız

Siz, Şafak Pavey'in bir bölümü medyaya yansımış hikâyesini okudunuz.

Olağanüstü cesur bir çocuğun, olağanüstü bir durumda gösterdiği metaneti ve insan olmasının sıradan sade ayrıntılarını...

Bu hikaye, Şafak Pavey'in izin verdiği kadarıyla yazıldı. O bir gün çok yaşlandığında ve biz hiçbirimiz hayatta olmadığımızda bu kitabı açıp, gençliğini kaybettiği günü bir kez daha yaşamak isteyecek. Ve onun dramını yaşadığı zaman kuşağında olmayan gençlerin sorularına muhatap olmak istemediğinde uzatacak bir bilgisayar disketinde. Bir başka zaman diliminde yaşayacak, yanında bir daha hiç olmadığımda. Bir başka zaman diliminde, onun yaşıtı bir kuşakta yazılan tarihin kolsuz, bacaksız, gözsüz ve işitmesiz bıraktığı eksik hayatları bilmeyecek gençler. Ve bir anlam da ifade etmeyecek çılgın gelişmenin hızı içinde...

Kaybedenler gelişmenin ayakları altında yok sayılıp kalacaklar. Bu kitap, kızımla birlikte dramları medyaya yansımamış adlarını bilmediğimiz, var olduklarını bilmediğiniz, acılarını bilmediğimiz çocuklarımızın çılgın bir koşunun ayakları altında yok sayılmamaları için yazıldı. Bu toplum onlarla beraber yaşamayı ve sevmeyi öğrensin diye yazıldı.

Ben, profesyonel hayat böyle takdir etmemiş olsa da hep A takımı bir gazeteci olduğumu biliyorum. Hayatımın diğer alanlarında derin bir sufi tevazu ile yaşanan iddiasızlığımı mesleğimde hiç yaşamadım. Ve işsiz kaldığım günler de dahil olmak üzere, kendimi her zaman haberin ve ülkemin içinde hissettim. Ülkemden sorumlu hissettim. Kızımın eksik bırakılmış hayatını öğrenirken kendimi ülkemden çok daha fazla sorumlu hissettim.

Kızımın bir uygarlık hatasında mahkum olduğu kadere, ülkemin

gençlerinin bir yöntem hatasında mahkum oluşlarını seyretmemizden kendimi sorumlu hissettim. Ve hiçbirimizin hiçbir olguyu seyretmeye hakkımız olmadığını ve eğer seyrediyorsak tamamen suça ortak olduğumuzu hatırlatmakla yükümlü hissettim.

Öğrendim ki acılar kolay anlatılıyor, kolay yazılıyor, kolay yaşanmıyor oysa...

Anne olmak konusunda her zaman başı eğik ve biraz suçlu ve sessiz kalmışımdır. Hele hele birisi bana çocuklarıma ait bir dramın yazarı olacağımı kehanet etseydi, çok şiddetli bir itirazla karşılaşacaktı kuşkusuz.

Çünkü gazeteciler başkalarının dramlarını yazmak üzere mevcutturlar. Gazetecilerin dramları olmaz.

Eğer silbaştan yapıp hayatı yeniden çizebilmek mümkün olabilseydi, elbette şimdi olanları tercih etmezdim. Ama bir dramdan sevinç dolu bir hayatı yaratmayı öğrenmiş olmaktan ötürü müteessir değilim.

Hikayemizle birlikte Şafak, eksik anneliğimden ötürü utanmamam gerektiğini bana öğretti.

Dayanma gücü, metaneti ve sabrıyla.

Bir göçmen kuş gibi ülkeden ülkeye koşturan, duygularını ikizim kadar derin yaşayan, insan için her şeyi bir anda terk edebilen o aceleci isyankar kızın içinde bu kadar derin bir tasavvuf yaşadığını öğrenmek için bu ağır dersi almamız gerekir miydi? Sorunun cevabı da ona sıkça söylediğim gibi hayatın kendi içinde saklı.

Bizim içimizde saklı olansa; bir daha eskisi gibi olamayacağımızdır. Dünyevi telaşların tümünü başka insanlar için erteleyip, acı çeken birileri için yapabilecek bir şeylerimiz olup olmadığını araştırmakla uğraşacağımızdır.

Bizim acı çektiğimiz de doğrudur. Acıların paylaşılamadığı da... Elbette acı yalnız yaşanır. Ama artık biliyoruz ki, yalnız yaşanan acılardan doğmuş zorluklar başkaları tarafından kolaylaştırılır, ve bize bu, engin bir cömertlikle sunulduğu için, bu topluma karşı borçlarımızı ödemek zorundayız.

Başımıza apansız inen bu balyoz darbesiyle tökezleyip yere düştüğümüzde, bizim yerimize başlarını aynı balyozun altına uzatmaya hazır yüzlerce insan yüzü belleklerimize kazındı.

Çaresizdiler, uzaktaydılar, felaketlerde ne yapılacağına dair adapları yoktu.

Ama sımsıcaktılar. Öyle sıcaktılar ki, biz hiç üşümedik.

Bir gün bir konuda çaresiz kaldığınızı sandığınızda, bir gün dünyanın bir köşesinde herkesten gizlenmiş gözyaşlarınızla hayata mahrum kaldığınızı sandığınızda onlar sizi bulacaklardır. Üstünüze apansız bastıran herhangi bir felakette ayakta kalabilmenizin sevgiye ne kadar bağlı olduğunu hatırlamanız için bu kitabın sonunda örnekler bulacaksınız.

Tekerlekli sandalyelerin geçeceği caddelerimiz olmasa da, Özürlülere acıklı bir merakla bakmaktan vazgeçmesek de,Hiçbir restoranın merdiven girişinde sandalye geçişleri olmasa da, Alabildiğine hovarda bir sevginin bu topraklarda ekili olduğunu sizinle de paylaşmak için yüzlercesi arasından rasgele seçilen örneklerdir onlar.

Ve bizim hayata niçin borçlu olduğumuzun da cevaplarıdır.

air

Mektuplardan Seçmeler

İSTANBUL 4 Haziran 1996

Sevgili Şafak,

Sana bütün kalbimle geçmiş olsun diyor ve sıhhatinle ilgili tüm sorunları en kısa zamanda atlatman için dua ediyorum.

Seni Gayrettepe'den tanıyorum. Tabii ki önce ülkemizin medarı iftiharı bir kadını olarak gördüğümüz annenden ve sonra da oğlum Vargın ve arkadaşı Faruk'un ilk delikanlılık heyecanı ile birkaç sene evvel camınızı kırmış olmalarından dolayı. Cam olayını Romeo'lar bana tabii ki epey sonra anlattılar ve nasıl çözdüğünüzü de hâlâ tam olarak bilmiyorum. Senin olayını Bilkent'te finalleriyle boğuşan Romeo Vargın henüz duymadı ama ben onun da benim duygularımı paylaşacağından eminim.

Evladım "Sabah"ta okuduğum kadarı ile sen çok iyi biliyorsun ama ben yinelemekten kendimi alıkoyamadım. Bir çocuğun seninki gibi bir annesi varsa her zorluğu yener. Sizler dimdik ayakta dururken sadece ayaklarına güvenen insanlar değilsiniz ki. Bence sizin aileniz ve sizin gibiler önce akıl, cesaret, dürüstlük ve en güzeli de humorla ayakta ve dimdikler.

Ayrıca insanız ve kadere karşı da koyamıyoruz. Düşünürsen, yaşarken hepimiz ama hepimiz bir şeylerimizi yitiriyoruz. Bu bazılarında bir kaza sonucu bir bacak bazılarında atmaya devam eden ama çoktan kırılmış bir kalp, bazılarında özgürlükler, bazılarında bir gün bir hastalıkla aniden kaybedebilecekleri önemli bir organ da olabiliyor. İnsanız ve her saniye herbirimize irademiz dışında bir şeyler oluveriyor. Yeter ki her şeyi insan olduğumuzu unutmadan normal karşılayabilelim ve başımıza gelmiş olan olayla savaşabilelim. Moralini hep düzgün tut. Bil ki insanlar yaşadıkça her gün birşeyler kazanıyor ve kaybediyor. Yeter ki bu insanın insan olduğunu unutması olmasın. Bunu unutmuş olan insanlara lütfen iyi bir öğretmen olmaya DEVAM ET. İYİ OL.

Fahri Gizdem Sokağı'nda seni seven herkes adına seni tekrar parkta Memoş'u gezdirirken görmek umuduyla.

Melek Baransel

İSTANBUL 6 Haziran 1996

MERHABA ŞAFAK

Seni hiç tanımıyorduk ki,
Senin güzel saçlarını, güzel gözlerini,
Doğumunu, anneni, kocanı, okulunu, evini,
Sevinçlerini, üzüntülerini dolayısıyla varlığını,
Sana ait hiçbir olayı bilmiyorduk.

Kader mi? Şans mı? diyelim.
Bir sıfat bulmak mümkün değil ki.
Seni şimdi tanıyoruz, o güzel gözlerine bakıyoruz.
Saçlarını, çarşafın üzerindeki elini, parmaklarını okşuyoruz.
Tüm dualarımızı sana gönderiyoruz, seni hissediyoruz.

Sen bir insansın, sen ruhsun,
Sen güzelliksin, kalbin var, beynin var
Biz de tüm kalbimiz, ruhumuz,
Beynimizle senin yanındayız.
Seni öpüyoruz ve bekliyoruz ŞAFAK

Seni artık çok iyi tanıyoruz,
Bizi tanımanı istiyoruz.

DEMİRBANK T.A.Ş.
BEYOĞLU ŞUBESİ PERSONELİ

ANKARA 10 Haziran 1996

Sevgili Ayşe Hanım,

Her anne gibi sizin de gözbebeğiniz olan kızınız Şafak'ın insanda isyan duyguları uyandıran talihsiz bir kaza geçirdiğini öğrendiğimden bu yana size yazmak istiyorum.

Ancak, bir anne olarak hissettiklerimin Şafak'ın ve sizin metanetiniz ile çeliştiğini itiraf ederim.

Tanrının, çizdiği kader çizgisinde rastlanacak olumsuzluklara karşı kullarına engin bir sabır verdiğine her zaman inandım. Ama keşke sizler örneği olmasaydı da bu inancım bir kenarda sessizce dursaydı. Sizler bunu insanlığa ve bana bir kez daha ispatlıyorsunuz. Hem de biz güçlüyüz diye haykırarak.

Bedenlerimiz bizlere emanet.. ve Şafak'tan bu emanetin önemli bir parçası küçücük yaşında geri alındı. Tanrının buna karşılık olarak ona bir sevgi denizinde yaşayacağı ve eksik yanının pek de önemli olmadığına karar vereceği bir ömür vereceği inancıyla sizleri sevgiyle kucaklıyorum.

Benim ve eşimin birer anne baba sevgisiyle Şafak için yapabileceğimiz bir şey olursa daima burada olduğumuzu bilmenizi istiyorum. Şafak'm güzel gözlerinden öpüyorum.

Berna Yılmaz

Ayşem benim

Seni çok çok düşünüyorum. Dün seni Zeynep Taşkent'le konuştuk. Cesaretinden şahsiyetinden ve kızının gösterdiği asillikten ve bu trajedi konusunda yılmadan savaşmanızdan senin kızına verdiğin cesaretten tebrik ediyorum. Seni çok seviyorum. Siz ikiniz hayattan büyüksünüz. God Blerr

Zali de Toledo

Sevgili Şafak;

Anladım ki, aslında birbirimizi tanıyormuşuz. Bizden sana sözcükler ne kadar güç verir bilmiyorum ama, senin hayat gücün senden bize kadar ulaştı.

İnsan yaşama ancak beyniyle, o sayıda büyük bir güçle sarılabiliyor.

Senin ve annenin ve çok yakınlarının o sarılışından bize de sımsıcak bir şeyler düştü.

Türkiye'ye döndüğünde umarım bunları doğrudan da ifade edebilirim.

Sözcükler köprüsünden sana, birkaç yayınlanmış yazı. Hepsinde de önemlisi, sonsuz sevgiler.

Umur Talu

Yeni Şafak
7 Haziran 1996

Ayşe Önal'ın Şafak için yazdığı yazı

Bugün sizler için hafif matrak, hafif ciddi yazılar yazmak gelmiyor içimden. Köşeyi hazırlamak için aldığım gazeteleri "acaba ne malzeme bulabilirim?" diye karıştırırken, Ayşe Önal'ın Sabah gazetesinde çıkan yazısını okudum. Gırtlağıma bir şeyler düğümlendi. "...ve bil kaderi. Hayrihi ve şerrihi, min Allahi teala vel ba'su ba'del mevt."

Ayşe Önal'ın yazısına, o kalbinden koparıp yazdığı yazıda bu sözleri gördüm.

N'olur, siz de okuyun

Şafak'ı umut yaşatıyor...

Bu yazı 24 Mayıs 1996 saat 09.03'te Cenevre'de trenin altında bedeninin yarısını bırakan kızım Şafak Pavey'in cesaret ve metanetinin tasavvuf sözlüğündeki cevabıdır.

Her şey 24 Mayıs'ta bir akşam üstü telefonu ile başladı. O Cuma saat 11.00'de bir telefon konuşmasında ansızın sızlanan burnum ve gözlerimden sessizce süzülen birkaç damla yaşın nedensiz sebeplerini telefonun öte yanındaki sese sordum:

"Bana ne oluyor durup dururken ağlıyorum." Cevap, "Yaşlanıyorsun artık" oldu. Oysa en çok gülmekle eleştirilirdim. Oysa tam burnumun sızladığı o sırada saat Zürih'te 10.00'da Şafak Pavey, tren istasyonunda kurulan seyyar hastanede, bilinci ve metaneti yerinde ameliyat olmaktaydı. Bunu ertesi gün öğrenecektim. Ve diğer şeyleri de.

Şafak'm doktorunu üst yanına savrulmuş kolunu ve parçalanmış bacağını göstererek "kurtarabilir misin" dediğini, doktorun "üzgünüm hayır" dediğini ve Şafak Pavey'in "Öyleyse kalanları kurtarmalısın, annem çok üzülür" dediğini ve sonra Üniversgspital Hastanesi'nde Şafak'ın bütün Intensitivslation'da şaşkın hayranlıklara garkettiğini ve Dr. Gabriela'nm "Cesaret

ve metanet genetiktir" dediğini. Hayatın bütün çığlıkları geceyarısı duyulur sanırdım. Oysa bize dair çığlıklar sıradan bir günışığmda çöktü evimize.

Şafak kaza geçirmiş.

Ali Talip Özdemir, Bosna'da konuşup hiç uyumadan evimize geldiğinde ve İsviçre vizeleri için bütün anahtarları açtığında içimdeki keder yeni bir hayatın umutlarına ve insanın Ali Talip Özdemir giysileriyle yaşadığına dair sevinçler verdi. Ve hızlı bir tren düdüğü eşliğinde içine ambülans sirenleri karışmış ölüm ve hayat arası korkuların savrulduğu evimizde her yalan yeni bir umuttu.

* Şafak kaza geçirmiş
* Yaşayacak
* Tren üstünden geçmiş
* Sol ayak parmakları kesilmiş
* Sol bacağı kesilmiş

Umut Ali Talip Özdemir'di

Yalansa Şima, içime bakamayan dürüst gözleriyle Şima.

Ve Zürih Havaalanı, puslu bir yol, siren sesleri, tren düdükleri, yoğun bakım odası...

Bir çift hüzünlü mavi göz. Doktor müdahale ediyor. "Önce hazır olmalısınız bir parça terapi lütfen."

"Hayır, ben hazırım. Hazır olmayan ondokuz yaşındaki prenses."

Ve bir çift cesur mavi göz...

Kocaman, aydınlık, sanki tren benim üstümden geçmiş.

"Anne yeni bir hayat düşünmeiyiz, sen savaşa gitmemelisin artık. Belki birlikte yaşamak zorunda olacağız."

Hemen Bosnalı sakat çocuklar ve GATA'daki askerler düşüyor Zürih Hastanesi'nde aklıma.

"Hayır, biz ayrıcalıklı olmamalıyız. Onlar ilaçsız ve morfinsiz yaşadılar bütün acıları. Biz ise dünyanın en uygar ülkesinde, en önemli tıp merkezindeyiz. Dayanmalıyız.

Hayır, zamana ihtiyacımız yok ve bugün başlamalıyız. Daha zor, daha güç ve daha olanaksız olanları düşünerek. Biz güçlü olup, kaderden aynı alıntıları yapmış olanlara güç vermeliyiz ve biz gülmeliyiz.

"Kadere inanırız"

Sonra Mira'yı görüyorum. Korkuyor, kızı için ağlayan Türk anneden.

Mira olmazsa Şafak'ın kolu ve bacağı da olacak sanıyor. Çekoslovakyalı kanserli hasta.

"Biz Müslümanız Mira, kadere inanırız, bu bir alıntı kaderden sense bahanesin korkma, cesur ol. Ve bize güven. Kızımız senin için acı çektiyse ve paylaştıysa senin ölüme doğru yolculuğunu, şimdi nöbeti biz devralabiliriz. Bizden korkma Mirolovsky."

Ve "insan" yaşıyor Mirolovsky biz seninle paylaşırken yeni nöbeti, herkes bizimle paylaşıyor taze acımızı. Nil Ataç (Salih Memecan'ın baldızıdır) Türkiye'de yaptırdığı zeytinyağlı dolmaları vejetaryen kızım için uçakla getirtiyor. Zürih'e. Ünal Doğan'ın (O bir Türk ressamıdır) çocukları babalarının yüzünü unuttular. Çünkü Ünal 24 saat nöbetçi A043 numaralı acil vakanın kapısında.

Şafak her operasyon öncesi ahkam kesiyor anestezi uzmanına:

"Görevini iyi yaptığından emin olduğun için plastik gülümsemen yetmez. Her operasyon öncesi gözlemin içine bakmalısın ve elimi tutmalısın. Çünkü ben Türk'üm. Sana ancak böyle inanabilirim."

En büyük felaketler en sonsuz sevgileri öğretiyor insana ve daha öğrenecek ne çok şeyimiz olduğunu. Şafak'ın gözyaşlarına müşfik bir peçete bastırıyor araştırma polisi bana sol elin alyans parmağından çıkarılmış bir nikah yüzüğü teslim ediliyor. Ve hemen ardından kopan bacaktan özenle çıkarılmış ve yıkanıp, boyatılmış Türkiye'den alındığında, "anne bunlar çok pahalı almayalım" denmiş kahverengi botlar eksiksiz uzatılıyor. Hani şimdi benim ayaklarımda olan ve Şafak'ın, "Fırsatları değerlendirip eşyalarımı çalıyorsun" dediği.

Yemyeşil, Zürih'te bir hastane odasından hayata bakıyoruz. Havada yasemin kokuları var. Hüseyin Çıtak'ın durmaksızın sıktığı. (Çünkü onun işi koku hammaddesi).

Hayat için hazır görünüyoruz. Geceleri Şafak annesinin Çekoslovakya'da öldüğü rüyasını görüp, ağlayarak uyansa da...

Yatmaktan sırtında yaralar çıkmış olsa da...

Her operasyonda yeni bir ölü kas bulunsa da...

Şafak'ın sağ kolu, sol kolunu ve sol bacağını durmaksızın araması da...

Hayata hazırız ve gülüyoruz. Kafeteryadan yürüttüğümüz şekerkamışı poşetleri için gülüyoruz.

Gülüyoruz, çünkü hayata hazırız. Gülüyoruz, çünkü Şafak ve biz hepimiz hayata hazırız.

Hasan Kaçan

Posta
2 Haziran 1996

Aydınlık pencereyi görebilen kız...

Yıllar önce tanıdım O'nu. Kocaman, meraklı mavi gözleriyle yaşama en aç tarafından bakarken... Genç ve güzel bir kız olmadan hemen önce, yaşamın acı tatlı her yanını keşfetmeye, "kendini" bulmaya çalışırken...

Küçüklerin de büyüklere öğretebilecekleri çok şeyleri olduğunu düşünürüm. Şafak bunun en sarsılmaz kanıtlarından biri benim için...

Yıllar önceydi. Küçük bir kız çocuğuyken, güzel ve çarpıcı bir kapak kızı yaratmıştık O'ndan.

Ve "bizim Ayşe"nin küçük kızı önce bir fotoğraf karesinde büyüdü böylelikle...

Free adlı genç kız dergisi için küçük Şafak'tan büyük bir kapak kızı yaratmıştık hep birlikte, ama en çok da O'nun sayesinde.

Tam aradığımız "Free" kızıydı O.

Canlı, heyecanı dışarıya taşan, meraklı ama kendinden emin bakan. Daha güzel olmaya, daha çok büyümeye heves eden...

Hem sadece o kadarla kalmayıp aklını da büyütmeye çalışan...

Şafak, kapak kızı olmakla yetinmedi, bizim küçük stajyerimiz oldu. Yaşam için küçük bir başlangıcı hep birlikte bol kahkahalı bir ofiste yaptık.

Ve gülmeyi, sevmeyi bilen, sımsıcak, hayat dolu, güzel bir genç kızın doğuşunu izledik hep birlikte.

O bizim küçük "Free" kızımızdı ve benim için sonsuza dek öyle de kalacak. Hani anneleri, ablaları için küçük kızlar hiç büyümezler ya, işte öyle...

Oysa küçük Şafak çoktan büyüdü ve dün yaşamımın en acıtan günlerinden birini yaşattı bana.

Bilerek, isteyerek değil, elinde olmadan...

Yaşamda hiç olmayacakmış gibi görünen, akla bile getirilmeyen şeyler de bir gün gerçek olur.

Daha iki gün önce bunu yazmıştım, hemen ertesinde böyle bir şey yaşayacağımı aklıma bile getirmeden.

Ne tuhaftır... Genç ve güzel insanların başına hiç bir şey gelmeyeceğini sanırız. Yaşamın onlara asla kıyamayacağına dair derinlerden yükselen bir inançtandır bu.

Yüksek sesle söyleme cesaretini pek gösteremesek de, bu inanç hiç yok olmaz o derinliklerde. Kıydığının pek çok örneğini görmüş olsak da, fark etmez...

Tersini kanıtlayan bir örnekle karşılaştığımızda çok şaşırırız.

Hele bu çok iyi tanıdığımız, sevdiğimiz biriyse, şaşkınlığımız, acımız ikiye katlanır...

Şafak'ın geçirdiği akılalmaz kazayı duyduğumda önce bu hisse kapıldım. Duyduklarımın bir yanılsama olduğuna bir an kendimi inandırmayı başardım da.

Ama gerçeği "aslında" biliyor olmanın verdiği acı büyüyerek ve inatla gelir yerleşir insanın yüreğine. Hem de hiç zaman kaybetmeden.

Yalnız bu kez acı sonsuz büyüklükte değil. Çünkü Şafak yaşıyor ve yine aramızda... Çok genç ve güzeldi, hala öyle...

Hasta yatağında, etrafındakilerden daha dirençli olmayı başaran akıllı ve duyarlı bir genç kız, ama daha da ötesi örnek bir insan O.

Şafak, yaşama sarılışı ve direnciyle doğanın yarattığı en kusursuz örneklerden biri olduğunu çoktan kanıtladı hepimize.

Hasta yatağında cesurca gülümseyen, tanıdık meraklı mavi gözleri gördüğümde buna inandım ve bizim küçük kapak kızımıza büyük saygı duydum.

Şafakcığım bil ki, hepimiz sana teşekkür borçluyuz.

Bize yaşamanın gerçekte nasıl bir şey olduğunu hatırlattığın için.

Ve lütfen hiç aklımdan çıkarma...

"Her acının sonunda bir pencere vardır. Aydınlık bir pencere."

Sadece hatırlatmak istedim... Senin o pencereyi hepimizden iyi görebildiğini artık çok iyi bildiğim halde...

Betül Bülay

Milli Gazete
10 Haziran 1996

Ayşe Önal metaneti...

İlk duyduğumda içim yandı. Allah muhafaza, Allah muhafaza derken en son isteyeceğim şeyin onun yerinde olmak olduğunu düşündüm.

Hiçbir şeyin ve hiçbir duygunun (dünyaya dair) annelikle boy ölçüşemeyeceği, kıyas kabul etmeyeceği, kalbimin her zerresince tasdik edildi. Düşündüklerim ve hissettiklerim elbet doğruydu. Annelik ve sevgi; evladı, canı, ciğeri, gözün bebeğini, dünyadan alınan en anlatılmaz hazzı... Ve evlatla imtihanı...

Yanyana koyduğumda...

Vücudumdaki bütün tüylerin ayağa kalkmak için izin bile istememelerine, söz geçiremememe sebep oldu.

Bastırmaya çalıştığım kalbimin kalkışlarını...

O'nun bir gazetede yayınlanan mektubu yeniden ayaklandırdı.

Kalbimde acıların kocaman ayaklarıyla tepinip, vurunmalarına, gözümü buğulandırıp, görmesini engelleyen gözyaşları eşlik etti.

Başımın ağrısı tuttu.

Fazlaca gözyaşı dökememenin ve dudaklarımı ısırmanın sıkıca...

Faturası başımda acıların kocaman ağrılarının delik deşik ettiği alnıma çıktı.

Gün boyu baktığım her şeyde bir hüzün vardı.

Kendime dair değildi ama...

Analık ortak paydasında bir şeylerdi hissettiklerim...

Analık konusunda da hiçbir ananın bir diğer anaya üstünlüğü olduğunu nasıl kabul ederim?

O'nun hissettiklerine benzer şeyleri elbet analık içgüdülerimle hissedebiliyorum...

O da, ben de anaydık nihayetinde...

Meraktı ilkin ona karşı duyduklarım.. Takdir de karışıktı desem abart-

mamış olurum. İstanbul'daydık ve ilk tanışıklık...

Her zamanki gibi kendine güvenli, emin, sorgulayan, yiğit bir kadındı. Pervasızdı. Korkusuz.

Cümlelerinde o dönemin başbakanınca, Tansu Çiller'ce yasaklı gazeteci sınıfına sokulmasının kırıklığı asla değil ama, başkaldırısını izledim.

Hayatı ellerinde tuttuğuna dair tüm ipuçlarını da yakaladım tavırlarında üstelik.

Dünyayı beş paraya satıp, arkasına bakmayacağı hissi ağır bastı bende.

Kısaydı tanışıklık. Bende akılda kalan oldu... O'nu bilmem.

Sonra...

Kanal 7 ve mayın tarlası...

Ses getirdi.

Herkesinki gibi benim de uykularımı hiç etti.

İzlerken yorulsam da... Bana bir şeyler kattığını düşündüm hep...

Ahmet Hakan'ın ılımlı ve mütebessim çehresiyle uyuşan sorularını onun soruları ateşledi, üfürükledi, alevlendirdi.

Kanal 7 kısa zamanda izleyicileriyle onu sevdi.

Müslümanların o herkesi, gelen herkesi sorgulamadan, yargılamadan ve büyük bir nezaketle, hatta abartılmış kucak açmalarla (bunun şiar edildiğine şüphe yok) sarıp sarmalamasından o en fazla payı aldı.

Sevgi kazandı... Şüphe yok...

Takdir kazandı... Ötesi yok.

Ayşe Önal herkesin bacısıydı artık... Kardeşi...

***

Mektubunda yaşadıklarını Bosna'daki analarla aynı şeyleri aldık hayattan benzeri cümlelerle hafifletmeye çalışmasında...

Kopan el, kol ve ayaktan geriye kalan...

Nikâh yüzüğü, bir çift bot...

Saklanıp, türlü latifelerle ayağa giyilse de...

Üstelik dayandıklarını ve güldüklerini söylemesine rağmen...

Kocaman, iri mavi gözlerin metanetini sıkça tekrarlamasına rağmen... Anlatılmaz bir şekilde... İçim boşaldı... Tenimin içinde yok oldum. Kendime bile görünemez oldum. Ufaldım. Eridim. Metanetin bile iç acıtan yanları olduğunu, üstelik gözyaşından ve sızlanmadan daha öte insanı vuran yanı olduğunu keşfetmede zorlandım...

Bizler Müslümanız ve kadere inanırız türünde sözleriyle gözümde O ve Şafak daha büyüdü...

Kendimin en ufak acılarıydı ki, tahammülsüzlüğüyle boy ölçülemeyecek bir şeylerdi mektubun içinden çıkardıklarım.

Ve O'nun ve Şafak'ın, kazanın hayatı ellerinde tuttuklarına bir kez daha inandım.

Acılarla ezik ezik ezilmiş kalbimdeki en büyük yarayı açan sözlerinse...

Kendi acıklı halini iteleyip eliyle; annem çok üzülür diyen Şafak'ın sözleri olduğunuysa neden inkâr edeyim...

Halise Çiftçi

Manşet
2 Haziran 1996

Şafak bunu hak etmedi

Moralim bozuldu... Gencecik Şafak'ın İsviçre'de başına gelen, canımı sıktı çok... Annesi bir haftadır Sabah'ın birinci sayfasından acısını yazıyor... Kızıyla ne denli gurur duyduğunu, onu ne kadar sevdiğini, nasıl yıkıldığını ve onu ayakta tutanın İsviçre'de, kızının yüzünde gördüğü yaşama sevinci ve isteği olduğunu anlatıyor ağlayan kalemiyle... Ayşe Önal'ı çok tanımam... Şafak bizimle çalıştığı günlerde telefonlaşırdık... O günlerde pek iyi değillerdi... Özgürlüğünü sonuna değin hayata geçirmek isteyen bir çocukla annesinin yaşadığı şeyler işte... Şafak, annesinin gölgesinden kurtulmak istiyordu besbelli... Ona hayrandı ama, onu geçmek için evvela etkisinden çıkmak gerektiğini düşünüyordu... Ayşe Önal da bunun bilinciyle izliyordu onu... Sıkmadan, hissettirmeden ama adım adım... Şafak, Manşet ekibi tarafından hazırlanan "TopStar" adlı magazin programını sunuyordu HBB'de... Aldığı kültürle biçimlenen dünya görüşü, insanların özel hayatına dair sırların afişe edilmesini, "rating" derdindeki TV kanalları tarafından ayaklar altına alınmasını içine sindiremiyordu... Zordu elbet... İçine sinmeyen bir uğraşta başarılı olmak, ya çok yetenekli olmayı, iyi oynamayı gerektiriyordu, ya da şans işiydi... Ama başarmıştı... Onu HBB'nin koridorlarında yakalayıp, geç bakalım kamera karşısına dediğimiz o andan itibaren, o hiç sevmediği şeyi bile başarmış, dikkatleri çekmişti...

TopStar'ı sunarken giyeceği kıyafetleri seçmek için yaptığımız kısa yolculuk sırasında dünya görüşümüzü konuşmuştuk... "Hayat bir kere ve kısacık" diyordu Şafak... Ve insan yaptığı her şeyden zevk almayı bilmeliydi... Annesinin başarısı, yüzüne vurmasa da gurur veriyordu Şafak'a... Ama asıl önemli olan, kendi başarısıydı... Hiç kimsenin gölgesinde kalmadan, kendi kanatlarıyla uçmak istiyordu...

Onun bizimle çalışması, annesinin de hoşuna gitmişti... "Bu işi sev-

meli" diyordu Ayşe Önal... "Sevmeli ve Türkiye'de kalmalı... Yoksa gidecek, tutamıyorum..."

Bir yıl geçti ama dün gibi anımsıyorum... İki oğlum var... İstiyorum ki ikisi de kendi kanatlarıyla uçabilecek denli güçlü olsun... İstiyorum ki öyle hızlı geçsinler ki yanımdan, sadece izleri kalsın... Ama hiç istemiyorum... Erişemeyeceğim uzaklıkta olmasın ikisi de... Özlediğimde, kucaklayamasam bile sarılayım hislerimle... Ayşe Önal'ın yaşadığı zor... Tanrı kimseye yaşatmasın... Okuyorum, Şafak dünyaya umut penceresinden bakıyormuş... Başına gelenin bilinciyle daha bir sarılmış hayata, bağlanmış... Moral oluyormuş annesine... Hiç değilse bu güzel.. İyi haftalar...

C. Ramiz Dağlı

Yeniyüzyıl
12 Haziran 1996

Hiçbir tren umutları ezemez

Nakaratı "lüm lüm ley" olan türküdeki gibi "hoş" gelmez her tren ne yazık ki. Tekerlerinin raylarla öpüştüğü bir yerlerde, öyle bir biçer ki bedenleri, ne katarları bugüne dek böylesi bir acı yüküyle yüklenmiştir o trenin, ne binlerce kez çığlıklanmış düdüğü, bir genç kızın canhıraş feryadına erişecek takatte ötebilmiştir.

Türkülerdeki gibi hoş gelmez her tren ne yazık ki. Biri de gelir adı güya "hasret kavuşturan"a çıkmış bir garda, koluna bacağına hasret koyar bir dünyalar güzelini. Ve duyan ve tanıyan ve tanımayan ve herkes. Herkes, gencecik bir gurbet perisinin kahretsinlik talihine yaslanır, yaşlanır...

Sonra, Epey bir sonra. Gün be gün bakakaldığımız fotoğraflarının gazetelerde çıkmasından epey bir sonra yani, onun anacağı, bizim Ayşeciğimizin sesi gelir bir akşam vakti... Ali Kırca'nın canlı yayın bültenine sıradan bir telefon konuğu değil, sesiyle, söylediğiyle bir destan kahramanı bağlanır meğer ki. Direncin, tevekkülün, iradenin göze görünmez bir abidesidir artık hattın öbür ucundaki. Bab-ı Ali'nin ele avuca sığmaz, deli fişek, deli yürek Ayşe Önal'ı, en bildik, en tanıdık dostlarını bile afallatan, şaşırtan bir bilgelikle döker içindekileri bir bir... Sonra bir an bir sessizlik olur ekranda. Meğer ki Şafak kız da yanıbaşındadır anacığının. Ve az sonra da onu dinler bütün bir ülke. Hiçbir kitabın yazamayacağı hiçbir şarkının, şiirin ulaşamayacağı hiçbir nutkun hiçbir hatibin ahkamlayamayacağı bir dolu Karun Hazinesi'ni kafalarımızdan aşağıya ve sözcük sözcük boca eder Şafak kız. Yakutlar, elmaslar, zümrütler, pırlantalar gibi dizim dizim dizilir her bir sözcüğü güzel kızın. Yılların Ali Kırca'sının bile duygu gardları çoktaaan düşmüştür artık. Profesyonelliğin emrettiği her şey, evlat sahibi oluşun, tepeden tırnağa ve sadece insan oluşun derinlik sarhoşluğunda anlamını da, erkini de yitirmiştir çoktan. Deneyim dediğimiz şey sadece gözlerini kuru gösterebilme maharetine kitlenmiştir

Ali'nin. Ve bu galakside eşi bilmem ki bulunur mu, bir mümkünsüz kuvvetle, bir tarifsiz sıcaklıkla, içtenlikle konuşan peri kızı muhteşem finalini: "İyi olup tez zamanda ülkeme dönmek istiyorum. Umarım ben döndüğümde Türkiyem de her bakımdan iyileşmiş olur" sözcükleriyle yapar. Ve orada "kam spiker" filan girmez devreye. Hiçbir promtırın üstlenemeyeceği hiyerogliflerin yüreğine çiviyle kazıdığı yazıları hem gözleri hem diliyle sunar sunucu. "Eli ayağı sağlam ama yüreği yarım adamlara ders olsun, selam olsun!" der. Aynı anda bir başka yerde, eli de ayağı da belli ki epey sağlam. Bileği, beli, çevresi, ilişkileri belli ki epeyden de epey sağlam bir adamın resmiyle, düşünceleriyle dokunmuş bir gazete döner rotatifler arasından. "Hadi göstersinler filmi sıkıysa!" diye meydan okumaktadır "sağlam" adam. "Eğer göstermeye kalksalardı ne gerekiyorsa yapardık. İster Sivas deyin ister başka şey. Görürdünüz ne yapacağımızı. Bu filmi yakardık gene de oynatmazdık. Haa, sinemada oynuyor, insanlar da içeride. O zaman da ne yapacağımızı görürdünüz!.." diye meydan okumaktadır. Ne diyelim? Ne söyleyelim yani?.. Sanki. Sanki hiçbir şey söylemeyelim. Sanki. Sanki sadece dua edelim. Dua edelim ki: Şafak kızın iyileşmesi memleketin iyileşebilmesi kadar uzuuuun sürmesin. Ve şükredelim ki: Çıglmlık ekspresleri de dahil, hiçbir trenin gücü umutlarımızı ezmeye yetmez, yetemez!..

Savaş Ay

Ateş
2 Temmuz 1996

Şafak sökerken

Sevgili dostum Ayşe'nin, ki annesidir Şafak'm, yiğit kadınlardandır, son zamanda yiğit bir anne olduğu da ortaya çıktı, demek ki yiğitliği "emanet" taşımıyormuş...

Hayat ne yazık Ayşe'yi böyle sınadı, onunla da yetinmedi, sevgili evladını da alıverdi sınava...

Eğer sorulmuş olsaydı, Ayşe, böyle zor bir sınava evladının yerine bizzat kendisi girerdi saniye tereddüt etmeden...

Ama ana kız ikisi de "kabadayı" çıktı, benim diyen babayiğidin salya sümük sürüneceği bu korku ve panik tünelinden...

Kumaşları Nazilli basması değil, İngiliz kumaşıymış gerçekten...

Bense, itiraf etmeliyim ki, bu bahiste kendi adıma sınıfta kaldım...

Orta mektepte okuduğundan beri tanıdığım Şafak'ın böyle bir kaza geçirdiğini ve sol "uzantı"larını kaybettiğini duyduğumda, bir yerlerime nüzül inmişten beter oldum, telefon açtım Ayşe'ye moral vereyim diye, hiçbir şey diyemeden küçük bir çocuk gibi yutkundum durdum, o bana güçlü sözler söyledi...

Çığlıklar oturdu içime ve cevapsız sorular...

Üç yıl önce, Ankara'da bir akşam vakti Kızılay'da yürürken, kalabalık içinden, İlker abi, diye koşturup boynuma sevgiyle sarılan, o hülyalı kız geldi hep hatırıma, sonra kaybettiği el ve ayağına ne kadar hasret çekeceğini düşünüp, ilk kez yaşanan duyguların asansörlerinde sıkıştım.

Dedik ya, hayatın vurduğu yumruk karşısında kimin ne kadar ayakta kalacağı hiç bilinmez...

Biz hâlâ yediğimiz yumruğun yıldızlarını saymaktayız.

Hastanede ziyarete de ürkmekteyim Şafak'ı, kimbilir küçük omuzlarına aldığı yükü kestiremem de, hüznümü saklama gayretiyle bir derin ah ederim diye mi, yoksa ellerimi ayaklarımı saklayacak yer bulamam diye mi korkmaktayım...

Ya da çok kötü ağlarım diye kendime güvensizliğimden mi?..

Bilmiyorum...

İzah da edemiyorum.

***

Ama dersimi çalışıyorum...

Şafak'tan alıyorum dersimi, işte o parmak kadar çocuktan...

Henüz yirmisine yeni giriyor ama anlayana ömre sığmayacak dersler veriyor. Bize, hayata nasıl bakmamız, nasıl tutunmamız gerektiğini öğretiyor...

Ve nasıl göğüs gerileceğini ansızın kopan fırtınalara...

Çünkü o, neyin önemli neyin değerli olduğunu hiç istemeden çok erken yaşta öğrendi...

İhtirasın, kırıcılığın, sevgisizliğin ve bütün insanca zaafların ne kadar anlamsız ne kadar boş olduğunu öğrendi...

Şimdi bunları bize öğretiyor.

Bakın etrafınıza bir, çevrenizdeki insan ilişkilerine bir bakın...

Öfke ve hırsla dolu değil mi?..

Kıskançlıklar kemirmiyor mu ilişkilerimizi...

Para gözünü döndürmemiş mi insanların...

Para, lüks tutkusu ve debdebe...

İkbal, imtiyaz ve ihtişam arayışları...

Daha üç gün önce Meclis'te çizilen insan manzaralarından tutun...

Belediye otoüsünde yer kapabilmek için yaşlı bir kadına dirsek atan zihniyete kadar...

Davranışlarımızı kanserleyen çıkarcılığın, kurduğu imparatorluğa bir bakın...

Vekiller vekillerin gözünü patlattı Meclis'te...

Ne uğruna, ne için?..

Hangi ikbal ve menfaat uğruna?..

Dairede, işyerinde fabrikada...

Çıkarlarla bezenmiş, çıkarsız, çıkışsız hayatlar...

Kişilik iflasları...

Karakter konkordatoları...

Bunca rezalet, kaç ömre sığar?..

Kaç kez dünyaya gelmek lazım, sırf bunca kepazeliğe tanık olmak için?..

Değer mi?..

Ne Şafak'tan ders almaktayız, ne de 30 tane villası olduğu halde sadece birinde oturabilen muhteristen...

Ne acayip insanlar olduk böyle...

Gazetelerden okurlara gülümseyen Şafak'ın hareli gözlerinden de mi hiçbir anlam çıkartılmaz, yaşama dair...

Bu ne hırs, bu ne kavgadır?..

Kırmızı plakalı da olsa, son hızla giden bir Mercedes'in lastiğinin patlamasına bakmıyor mu her şey...

İçinde oturanlar, otomobillerin lastiği patlamaz mı sanıyor?

Bir saniye içinde bütün tabloların değişebileceği, neden insanların aklına gelmiyor?

Ve yeni tabloda yer bulabilmenin, ancak insan sevgisiyle ve dostluklarla mümkün olduğu...

Sevgi yağmurlarıyla ıslanmayan insanların, ruhlarında bir tutam ot bile yeşermeyeceği...

Solup gideceği hayatın...

Neden aklımıza hiç gelmiyor...

***

Zaaflarımızdan ve piyasa işi duygularımızdan sadece kabristana yolumuz düştüğünde ve uzun kara servilerin gölgesinde, birbuçuk metreye kazılmış toprağın ürkütücü nemi alnımıza vurduğunda sıyrılabiliyor, ama daha kabristan çıkışında yine gerçek kişiliğimize bürünüyoruz.

İşte Şafak, bize bu gerçekleri bir kez daha gösteriyor.

Önemli olanın ne olduğunu gösteriyor...

20 yaşına basarken hem de...

İyi ki doğdun ve iyi ki "varsın" Şafak!..

Hayatında şafak söksün ve sevgi kutuplarındaki gibi, bir daha hiç gece olmasın!..

İlker Sarıer

Milliyet
23 Haziran 1996

Merhaba küçük kızım Şafak

Yıllar önceydi. Milliyet Kardeş dergisinin yayın yönetmenliğini yapıyordum. Her yıl oduğu gibi, o yıl da bir yarışma düzenlemiştik. Sonuçlar belli olmuş ve kazanan okurlarımıza telefon edip, kendilerini kutluyor, bu arada da düzenleyeceğimiz ödül törenine katılıp katılmayacaklarını soruyorduk. Her zaman olduğu gibi hem uzaklık, hem de maddi olanaksızlıklar yüzünden, istedikleri halde okurlarımızın büyük bir çoğunluğu ödül törenine katılamıyordu. Kimileri kendileri geleceklerini, kimileri bir yakınlarıyla ödüllerini aldıracaklarını, kimileri de postayla bizim göndermemizi istiyordu.

Yaz günüydü, hava da oldukça sıcaktı. Odamda yazı yazıyordum. Birden, kapının önünde mavi gözlü, sarı saçlı, biraz sıska, ama bütün yüzüyle gülen bir çocuk belirdi. Bana bakıp gülümsüyordu. Onu tanımamı ister gibi bir hali vardı. Çalışanlardan birinin çocuğu olduğunu düşünüp, "Sen kimin kızısın?" dedim. "Adım Şafak, ben Milliyet Kardeş okuruyum" dedi. Yanımdaki koltuğa oturdu. "Kazandığı ödülü almaya geldiğini" söyledi. Yerimden kalktım, kendisini kutlayıp öptüm, ben de yanındaki koltuğa oturdum, "nereden ve nasıl geldiğini" sordum. "Gebze'den otobüsle" deyince, neredeyse yere düşüyordum.

Hemen beni, büyük bir olgunlukla sakinleştirdi: "Merak etme Yalvaç Abi, annemle birlikte geldim. O aşağıda beni bekliyor" dedi. Ve sanki soracağımı bilmiş gibi, annesinin neden gelmediğini açıklamaya başladı. Annesi psikologmuş. Ve ona, "Sen artık büyüdün, git kendi işini kendin yap!" demiş. Şafak beni şaşırtmaya devam ediyordu. Ama bu kez sıra bendeydi. Şimdi git aşağıya annene söyle, "İnsan kızının ödül aldığı bir günde onu yalnız bırakmazmış de!" dedim. İki dakika sonra, Şafak'la annesi Ayşe Önal odamdaydı. İşte o günden sonra Ayşe de, Şafak da benim en yakın dostlarım oldular. Aradan geçen yıllar içinde de iliş-

kilerimiz hiç kopmadı. Şafak, o büyüdükçe büyüyen güzel yüreğiyle, benim gibi kızım Burcu'nun da gönlünde koca bir yer edindi kendisine.

Şafak, geçtiğimiz ay içinde İsviçre'de şanssız bir tren kazası geçirdi. Şu anda, çok şükür sağlığı yerinde ve yeni bir yaşama hazırlanıyor. Hem de, o çocukken olan hali gibi güçlü, olgun ve kararlı. Üstelik de her zaman, hep yanında olan annesiyle birlikte...

Seni çok seviyoruz Şafak. Sen, her zaman, her şeyi becerecek güçte ve yetenektesin. Sana, Milliyet Çocuk Kulübü üyelerinin sevgilerini gönderiyor, dönüşünü özlemle bekliyoruz. Ha bu arada, son buluşmamızda bizi ekmiş olduğunu sana hatırlatmakta yarar görüyorum.

Kocaman bir dünya kadar sevgiyle, seni doya doya kucaklıyor ve gözlerinden öpüyorum.

Yalvaç Abin.

Yalvaç Ural

KİM KİMDİR

Nurcan Akad: Gazeteci.
Demet Akbağ: Tiyatro sanatçısı.
Faik Akın: THY Basın ve Halkla İlişkiler Dairesi Müdürü.
Şima Akkan: Latölye Halkla İlişkiler Şirketi'nin yöneticisi.
Necati Akpınar: Beşiktaş Kültür Merkezi Yöneticisi.
Ümran Altuner: Güzellik uzmanı.
Arif Aslan: Din dersi öğretmeni.
Gönül Aslan: Beyoğlu Belediyesi Hukuk İşleri Müdiresi.
Nil - Erzin - Deniz - Sinan Ataç: İsviçre'de yaşayan aile dostları.
Balım: Şafak'ın arkadaşı.
Bengü Bilik: BZ Halkla İlişkiler Yöneticisi.
Tûba Çalkılıç: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Basın ve Halkla İlişkiler Danışmanı.
Prof. Dr. Ferdi Çelebi: Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi.
Mustafa Çelik: Kanal 7 Genel Müdürü.
Hüseyin Çıtak: İsviçre'de yaşayan bir mülteci.
Ali Doğan: ANAP Kahramanmaraş Milletvekili.
Ünal Doğan: Ayşe Önal'ın mülteci arkadaşı.
Emine Erdoğan: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi.
Yılmaz Erdoğan (Mükremin): Tiyatro sanatçısı.
Ünal Erkan: DYP Ankara Milletvekili.
Berrak Fırat: Ayşe Önal'ın yeğeni.
Ergün Gündüz: Karikatürist.
Handan Hacıbekiroğlu: Alman Hastanesi Halkla İlişkiler Müdürü..

Harvey: Şafak'ın İsviçre'de çalıştığı yerin patronu.
Yonca Hayse: Şafak'ın çocukluk arkadaşı.
Eti Heparı: Uzay Heparı'nın annesi.
Selahattin Hoca: Yahya Efendi Camii İmamı.
Ahmed Hulûsi: İslam araştırmacısı.
Atılay İleri: Şafak'ın İsviçre'deki avukatı.
Can Karakaş: Gazeteci.
Eser Karakaş: İÜ İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi.
Şaziye Karlıklı: Gazeteci.
Zeynep - Melih - Ahmet - Ceyda Keyman: İsviçre'de yaşayan aile dostları.
Orhan Kotan: Ayşe Önal'ın İsviçre'deki mülteci arkadaşı.
Leyla Olça Küpeli: Şafak'ın "Kanka"sı (kankardeşi).
Ümit Meriç: İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Dekanı.
Nursuna Memecen: Salih Memecan'ın eşi.
Prof. Ayhan Numanoğlu: Marmara Üniversitesi Estetik Bölümü Başkanı.
Ali Talip Özdemir: ANAP İstanbul Milletvekili.
Murat Sabuncu: Gazeteci.
Fügen Ünal Şen: Gazeteci.
Yavuz Sökmen: Türk Havayolları Londra Müdürü.
Tûrul Taşkent: Zeynep Taşkent'in oğlu.
Zali Toledo: İsrail Kültür Ataşesi.
Gül Tolunay: Sabah Gazetesi Yönetim Sekreteri.
Hakkı Tolunay: Gül Tolunay'ın eşi.
Mehmet Tügelay: MOD Ajans'm yöneticisi.
Asuman Uludağ: Ayşe Önal'ın arkadaşı.
Neslihan Uludağ: Şafak'ın çocukluk arkadaşı.
Dr. Alev - Dr. Cüneyt Üneri: Marmara Üniversitesi Kulak Burun Boğaz Bölümü doktorları.
Hasan Yeşilbağ: İsviçreli bir işadamı.

Kaderin, hayatı dişi bir öfkeyle yönettiğine inanıyorum ve bu öfkeye bilinçsiz bumeranglarımızın neden olduğuna da...

Acı, bir yandan dünyaya gücenmek haklarımızı gaspederken, öte yandan sınırsız bir olgunluğun da öğretisini sunuyor.

Kalıplar, iyilik ve kötülüğü karmaşıklaştırıyor. Oysa her ikisi de çok sade ve çok gündelik. Bir olgu karşısında çare sizdeyse ve onu ihtiyacı olandan esirgiyorsanız, yahut pusularda beklettiğiniz hıncınızla vuruyorsanız, kendinizi tarif etmekte düzmece bahanelere sığınmamalısınız. İnsan olmak zor zanaattir... Hayatın öğretileri bu kadar anlaşılır, bu kadar sade ve bu kadar gündeliktir...

Bu kitap, okur ruhunu medyatik bir anne kızın trajik öyküsüyle acıtmak üzere yazılmadı. Çaresizlikle kuşatılmış bir hayat içinde, çarelerini kendi kendilerine bulup çıkaran ve acıya direnen bir serüveni ölümsüz kılmak; bu ölümsüzlüğü, sesini duyuramamış benzerleri adına hayatın içine eklemek üzere yazıldı. Öğrendiğimiz ve borçlu olduğumuz her şeyi ve herkesi hayata eklemek üzere...

9 789753 252775

250 BİN TL

ISBN: 975-325-277-3

AD Yayıncılık

AYDA BİR YAYIMLANIR • AYLIK KİTAPLAR DİZİSİ